~~Suppl. pag. 26~~

F. I. 19.
N° 415

Inc
495

❡ Queſtiones ſuper donatum minorem.

Inc
495

BIBLIOTHECA NACIONAL DE LISBOA

¶ Incipiunt queſtiones perutiles ſup donatum minorem.

Artes orationis quot ſūt: octo. que:

¶ Circa principiū donati q̄rit̄ vtrū ſint octo partes orōnis. Et argr̄ p̄mo ꝙ nō auctoritate ariſtotel' ⁊ petri hiſpani cōmentatoris logice qui tm̄ duas ptes poſuert̄ ſcilꝫ nomē et verbū. ergo tm̄ ſunt due partes. Scdo ſic. qd pōt fieri per pauciora non dꝫ fieri per plura. ſed ad cōſtitutionem orōnis tm̄ requirūt̄ due partes ſcꝫ nomen et verbū: ergo tantū ſunt due partes orōis. Tertio ſic. ſicut eſt vna ps orōnis ſigñs merā ſubām. i. ſubām ſine qualitate ita debet eē vna ſigñs merā q̄litatē. i. qualitatē ſine ſubā. g̊ ſūt plures q̄ȝ octo. Quarto ſic. infinite ſūt ptes orōis. g̊ male dr̄ ꝙ ſūt tm̄ due. añs ꝓbat̄. qꝛ infinita ſūt noīa et v̄ba. Quinto ſic. oīs bona diuiſio dꝫ eſſe bimēbris: ſꝫ iſta ē octomēbris. g̊ eſt inſufficiens. ¶ Ad oppoſitū eſt donat⁹ aſſignās octo ptes orōnis et alij actores grāmatice. ¶ Pro rñſione ſciendū eſt p̄mo ꝙ lꝫ oēs ptes orōis nō ſint neceſſarie q̄tū ad eē ꝓpōnis: ſꝫ ſolū due. tm̄ alie ſūt neceſſarie q̄tū ad bñ eē. Sciendū ē ſcdo ꝙ lꝫ ſit vna ps ſigñs merā ſubaꝫ tñ nō pōt eē vna ſignificans merā q̄litatē qꝛ īpoſſibile ē q̄litatē eē ſine ſubā. ¶ Iſtis notatis ponit̄ ꝯcluſio rñſalis. Sūt octo ptes orōnis. ꝓbat̄ ꝑ ſufficientiā qꝛ oīs ps orōis cōcurrit ad conſtitutionē orōis: vel g̊ cōcurrit principaliter vel minus principaliter. Si primū hoc eſt dupl'r. aut ſignificat ſubām vel actuꝫ ſi ſubam. hoc eſt dupl'r. aut ſignificat ſubām merā. i. ſine qualitate. aut ſignificat ſubām cū qualitate. ſi primū: ſic eſt ꝓnomē. ſi ſecūdū ſic eſt nomen. Si ſit ps minus principalis. hoc ē dupl'r. aut ē diſpō abſoluta: aut reſpectiua. ſi reſpectiua: ſic eſt interiectio. ſi abſoluta: hoc eſt dupliciter. aut eſt diſpoſitio actus vel ſube: vel vtriuſq3. ſi ſit diſpoſitio actus: ſic eſt aduerbium. ſi ſube: ſic eſt prepoſitio. ſi vtriuſq3 ſic eſt cōiūctio. Si vero ſit ps orōnis principalis q̄ actus dr̄. hoc eſt dupl'r. aut ſignificat ſimplicem actū: aut actū vnitū ſube. ſi actū vnitū ſube: ſic ē pticipiū. ſi actū ſimplicē: ſic eſt verbū. tñ ꝓnomē nō ſignificat ſubſtātiā ſine qualitate ſimpl'r. qꝛ ītelligit̄ ſine qualitate deteriata ¶ Ad rōes q̄ſtionis. Ad p̄mā dr̄ ꝙ ariſtoteles ītellexit ſolū de ptib⁹ q̄ cōcurrūt ad eē ꝓpe et nō ad bñ eē. ¶ Ad ſcdam dr̄ ꝙ hoc ē verū ſi ita bene factū fuiſſet per illa pauciora ſicut ꝑ plura. ſed hoc eſt impoſſibile. ¶ Ad tertiam dicitur ꝙ impoſſibile

eſt qualitatē eē ſine ſuba vt dictū eſt. ⁊ lō nō eſt ꝑs vna ſignifi-
cans merā qualitatē. ¶ Ad quartā dr̄ ꝙ lꝫ ſint īfinite ꝑtes orō
nis ſm̄ numeꝝ: nō tn̄ ſm̄ ſpēm. ¶ Ad quintā dr̄ ꝙ licꝫ illa diui
ſio nō ſit tm̄ in duo membra: tn̄ reducibilis eſt ad bimembrum
vt patuit ꝑ ſufficientiam. ¶ Sequitur textus

Omen quid eſt? Pars oratiōis cum caſu

Queritur ꝯn̄r vtrū diffinitio noīs ſit ſufficient̄ aſſignata.
in qua dr̄. Nomē eſt ꝑs orōnis cū caſu corpus aut rē ꝓpe. ⁊c.
¶ Et argr̄ ṗmo ꝙ nō. qꝛ noīa ſignificant cū caſibꝰ in plī nūero
ergo male dr̄ cū caſu. ¶ Scd̄o ſic. corpus et rē idē ſignificant:
ergo male dr̄ corpus aut rem ¶ Tertio ſic. ſi diffinitio eēt ſuffi
ciens ſequeret̄ ꝙ oē nomē eēt equiuocū. qd̄ ꝓbo. qꝛ oē nomen
ſignificat ſubam cū qualitate: ſed ſuba et qualitas ſūt duo di-
uerſa. g̊ ⁊c. ¶ Quarto ſic Iſtud nomen nichil: nichil ſignificat
et tn̄ eſt nomē: g̊ diffinitio noīs nō conuenit oī cōtento ſub diffi-
nito. ¶ Quinto ſic. in iſta orōe. hō eſt diſſillabū: iſta vox hō nō
tenet̄ ſignificatiue: ſꝫ mat̄ialr̄ tm̄ ꝓ illa voce. ⁊ tn̄ eſt nomen: g̊
diffinitio noīs nō conuenit ei. ¶ Ad oppoſitū eſt donatꝰ et com
mētatores eiꝰ. ¶ Pro rn̄ſione ad queſtionē Sciendū ē ṗmo ꝙ
ſunt q̄dā noīa q̄ ſūt exaptote forme q̄ hn̄t ſex caſus. Et exapto
ta dr̄ ab ex qd̄ eſt ſex et ptotos qd̄ eſt caſus q̄ſi hn̄s ſex caſus.
Quedā ꝟo ſūt pēthaptote fore: q̄ pēthaptota dr̄ a pētha qd̄ eſt
quinqꝫ ⁊ ptotos qd̄ eſt caſus q̄ſi hn̄s q̇nqꝫ caſꝰ diſſiles. ¶ Sciē
dū eſt ſcd̄o ꝙ ſūt quedā noīa tetraptota q̄ hn̄t q̄ttuor caſus diſ
ſiles. Et dr̄ a tetras qd̄ eſt q̄ttuor ⁊ ptotos qd̄ eſt caſus. q̄ſi hn̄s
q̄ttuor caſus diſſiles. Et q̄dā triptote forme q̄ hn̄t tres caſꝰ diſ
ſiles. Et dr̄ a tris qd̄ ē tres ⁊ ptotos qd̄ ē caſꝰ q̄ſi hn̄s tres caſus
diſſiles. Quedā ꝟo ſunt diptote forme. Et dr̄ a dya qd̄ ē duo ⁊
ptotos qd̄ eſt caſus q̄ſi hn̄s duos caſus diſſiles. Quedā vero
ſunt monoptote forme. Et dr̄ a monos qd̄ eſt vnū ⁊ ptotos qd̄
eſt caſus q̄ſi hn̄s vnū caſū. Alia noīa ſūt aptote forme. ⁊ dr̄ ab
a qd̄ eſt ſine ⁊ ptotos qd̄ eſt caſus. quaſi ſine caſu Iſtis notatis
ponitur cōcluſio rn̄ſalis Diffinitio predicta eſt ſufficiens. patꝫ
ꝑ conditiones bone diffinitionis quaꝝ pria eſt: ꝙ conueniat om
ni contento ſub diffinito. Scd̄a ꝙ conueniat ſoli diffinito. Ter-
tia ꝙ faciat diffinitū differre a quolibet alio: et explicet naturā
diffiniti a ṗma potētia vſqꝫ ad vltimū actū. iſte iḡ predicte cō
ditiones conueniūt p̄dicte diffinitioni: g̊ eſt ſufficiēs. Aduerten

dū eſt tñ ꝙ in ꝑdicta diffinitione ponit corpus ꝓpter res viſi-
biles ⁊ tãgibiles q̄ pñt tãgi ⁊ videri ab aliq̄ exteriori ſenſu. ⁊ po
nit res ꝓpt res iuiſibiles nõ ꝑceptibiles ſicut ſūt ſpūs et aīe.
¶ Ad rõnes Ad primã dr̄ ꝙ meliꝰ dr̄ cū caſu q̄ꝫ cū caſibꝰ: quia
ſingulare nõ excludit plr̄e qꝺ tñ plr̄e facit. Ad ſecūdã dr̄ ꝙ lꝫ cor
pus et res idꝫ ſignificēt: tñ hoc ē diuerſis rõnibꝰ vt viſū eſt ī vlti
mo notabili. Ad terciã dr̄ ꝙ lꝫ ſuba et qualitas ſint duo diuer-
ſa ſm ſe: tñ ſignificãt ꝑ modū deteriabilis et deteriantis: imo
ſigñtur ꝑ modū vniꝰ cū deteriabile et ſuū determinãs ſint idē
vnū. Ad quartã dr̄ ꝙ lꝫ iſtꝺ nomē nichil: nõ ſignificet aliq̄d tñ
ab intellectu apphēdit et cognoſcit ꝑ ſuū habitū tanq̄ꝫ ſignifi-
cãs priuationē ſui habitus. Ad quintã dr̄ ꝙ lꝫ iſta dictio hõ ni
chil ſignificet actualit in illa orõne: bñ tñ aptitudinaliter

Nomini quot accidunt? ſex. que qualitas. cõ.

¶ Querit ꝯñr vtrū ſint ſex accñtia nois et nõ plura. ſ. qualitaſ
ꝯꝑatio. ⁊c. Et ar̄ prīo ꝙ ſint plr̄a. qr declinatio eſt accñs nois ⁊
tñ nõ enūerat iter accñtia ꝑdicta. ḡ inſufficiēter enūerãt. Scꝺo
ſic. ſpēs eſt accñs nois: ⁊ tñ n̄ enūerãt. ḡ inſufficient enūerant.
Tercio ſic. ꝑticipiū capit gñā et caſus in noie: ḡ nõ remanēt: et
ꝑ ꝯñs nõ erīt niſi q̄ttuor accñtia ī noie. Quarto ſic. ꝯꝑatio non
aſſignat a priſ. ꝓ accñte: ḡ male aſſignat a donato. Quinto ſic.
ꝑſona eſt accñs nois: et tñ nõ enūerat. ḡ ⁊c. ¶ Ad oppoſitū eſt
donatus. Pro rñſione ad q̄ſtionē. Poſtq̄ꝫ donatꝰ deteriauit
de noie ſm q̄dditatē et ſm ſubãꝫ: h̄ ꝯñr deteriat de ipo ſm ſua
accñtia. Pro q̄ ſciendū ē ꝑmo ꝙ aliq̄d dr̄ accñs alicuiꝰ qꝺ eſt ꝑ
ter q̄dditatē enūciabilē. ⁊ lꝫ nõ ſit aliqꝺ nomē q̄n ſit ſꝑ ſub aliq̄
accidēte. ſicut nõ ē aliqꝺ nomē q̄n ſit alicuiꝰ gñis: qr tm̄ gñā ⁊
alia accñtia intelligūt in eē noī poſt eiꝰ eē completū et nõ ſunt
de rõne quidditatiua nois ſm ꝙ poteſt habere rationem q̄ddi
tatiuã: iõ accñtia dicūt. et lꝫ caſus ponat in diffinitiõe nois: tñ
alia diffinitio eſt magis deſcriptia vel quid nois q̄ꝫ quidditati
ua. Iſtis notatis ponit ꝯcluſio rñſalis. Sex ſunt accidentia
nois: ꝓbat ꝑ ſufficientiã. qr oē accidēs nois vel eſt reſpectiuū
vel abſolutū: ſi abſolutū hoc eſt duplr̄. vel ineſt oī noī ſm ali-
quã ſui dr̄iam: aut nõ. ſi nõ. ſic eſt ꝯꝑatio. qr non oīa noīa reci-
piunt comꝑationem vt poſtea patebit. Si vero inſit omī nomī
ſm aliquã ſui dr̄iam. hoc ē duplicit. aut ſumit a natura rei q̄ ē
vlr̄is vel ꝑticularis: et ſic eſt qualitas: aut ab ipõne vocis ⁊ ſic

eſt figura.ſi vero ſit reſpectiuū:hoc eſt dupl'r aut ſumit a ꝗtita
te et ſic eſt numerus.aut a qualitate rei:et ſic eſt genꝰ. aut a ca
dentia vocis ab alia:et ſic eſt caſus.Aduertendū eſt tñ ꝙ priſ.
nō enūerauit cōpatiōnē inter accñtia nois.qꝛ ipa nō conuenit oī
noī ſm aliquā ſui dñiam.¶Ad rōes.Ad primā dr ꝙ decliatio
cōprehēdit et intelligit in caſu ſicut cā in effectu. Ad ſcdam dr
ꝙ ſpēs intelligit et cōprehēdit ſub figura. qꝛ quaſi eiuſd natu
re ſunt. vt ptꝫ intuenti. Ad terciam dr ꝙ alia locutio.ſ.pticipi
um capit gña et caſus a noie dꝫ ſic intelligi.i. capit gña et caſꝰ
ſiles caſibꝰ nois. Ad quartā dr ꝙ lꝫ cōpatio non aſſignet ꝓ ac
cidēte.hoc eſt ꝓpt cām dictā in vltimo notabili. tñ aſſignat a
donato qui eſt introductor iuuenū:Ad ꝗntā dr ꝙ pſona nō aſ=
ſignat ꝓ accñte nois eo ꝙ nō cōuenit noi:niſi ſm ſui dñiam qꝛ
oia noia ſūt tercie pſone. Sequitur textus.

Qualitas nominū in quo eſt:bipertita eſt.

¶Querit pñr vtrū qualitas ſufficient diuidat in qualitatē ꝓpri
am ꝛ appellatiuā.Et ar prio ꝙ nō.qꝛ ſi eēt aliqua qualitas ꝓ
pria videret ꝙ vni ſoli cōueniret:ſꝫ nullū eſt tale nomē qd vni
ſoli cōueniat.ḡ ſequitur ꝙ nō eſt qualitas ꝓpria. minor ꝓbat
qꝛ ſi eēt aliqd tale maxie eſſent ꝓpria noia.ſꝫ ꝓpria noia plu=
ribus coueniūt. vt ptꝫ de hoc noie petrꝰ.Scdo ſic.ꝓpria noia
hñt plem numerū:ḡ pluribus cōueniūt et ꝑ ꝯñs nō ſūt ꝓpe ꝗli
tatis.añs ꝓbat de hoc noie cōſtantie.ax.Tercio ſic. iſta noia
cathegreumata:ſicut ois:nullus:nō ſunt appellatiue qualita
tis:qꝛ nō ſignificant aliquā rem multiplicabilem in plura ſup
poſita.nec ꝓprie qualitatis.qꝛ non ſunt ꝓpria noia.ḡ diffini=
tio eſt inſufficiēs.Quarto ſic.iſtud nomen fenix et iſtud nomē
ſol.mundus.et plura alia ſunt appellatiue qualitatis:et tñ nō
ſignificant aliquid multiplicabile in plura ſuppoſita:ergo ꝛc.
Quinto ſic.iſtud nomē deus non eſt ꝓprie qualitatis qꝛ nō eſt
ꝓpriū nomen.nec appellatie:qꝛ nō cōuenit pluribꝰ.qꝛ vnꝰ ſo
lus eſt deus.ḡ ꝯ predictā diuiſionē.¶Ad oppoſitū ar auctori
tate donati qualitatē diuidētis in ꝓpriā et appellatiuā. Pro
rñſione ad queſtionē ſciendū eſt prio ꝙ qualitas in gñe ſic diffi
nitur.Qualitas eſt modus ſigñdi accñtalis datus parti ad de
ſignādū rē ꝑ modū multiplicabilis vel non multiplicabilis in
plura ſuppoſita.Vñ cū dr ꝑ nō multiplicabilis tāgit qualitas
ꝓpria que vni ſoli cōuenit ꝑ ipoſitionē vocis.et cū dr multipli

cabilis tangiť appellatiua qualitas que plurib⁹ cõuenit p im=
poſitionẽ vocis. Sciendũ eſt ſcđo ꝙ noĩa tenta materialiť ſiue
perſonaliter ꝓ natura cõi et tenta ꝑſonaliť ſiue ꝓ ſuis ſuppoſi
tis ſunt eiuſdem qualitatis dũ tñ eãdẽ hñt. vt pꝫ de iſta dictio
ne hõ: dicẽdo hõ ẽ diſſillabũ: hõ eſt ſpẽs. hõ currit. ꝛc. ¶ Sciẽ
dũ eſt tercio ꝙ lꝫ aliqua ꝓpria noĩa ſint plĩs numeri ſicut iſtð
nomẽ cõſtãtie. aꝝ. tñ talis plĩtas nõ attribuiť illi quod per ipꝫ
ſignificať. vñ illa villa ſignificať per hoc nomẽ conſtantie. aꝝ.
ſed tñ plures circũſtantie vel dignitates in ea poſſunt eẽ quib⁹
attribuiť illa plĩtas. vñ illa pluralitas nõ eſt ville: ſed circũſtã
tiaꝝ ſiue dignitatũ ibidẽ exiſtẽtiũ. et ſic nõ ſequiť eẽ proprie q̃
litatis: ℊ nõ hꝫ plẽm numeꝝ: qꝛ intellectus põt ponere plẽꝫ nu
meꝝ vbi vult: lꝫ non rei ſignificatiue p ipm nomen principipa=
liter. ¶ Iſtis notatis poniť ꝯcluſio rñſalis. Qualitas diuidiť
ſufficienť in ꝓpriã et appellatiuã. ꝓbať p ſufficientiam. qꝛ oẽ
nomẽ ſignificat rẽ multiplicabilẽ in multis. vel nõ multiplica
bilẽ. ſi ſecũdũ: ſic eſt qualitas ꝓpria. ſi primũ: ſic eſt appellati
ua. et lꝫ ꝓpria ſignificet materiam et formã quã includũt: non
tñ diuiſim: ſed coniunctim inquantũ ſcilicet cõueniũt ĩ vna for
ma reali que eſt forma totius q̃ includit materiam et formam.
¶ Ad rõnes, Ad primã dicẽdũ eſt ꝙ lꝫ ꝓpria noĩa pluralibus
conueniant equiuoce: nõ tñ vniuoce. Ad ſcđam dr ꝙ lꝫ aliqua
ꝓpria nomĩa hẽant pluralẽ numerũ: tñ illa pluralitas nõ attri
buitur ſignificato principali: ſed magis conſignificato minus
principali vt viſũ eſt in ſecũdo notabili. Ad terciã dr ꝙ iſta ſin
cathegreumata ſũt appellatiue qualitatis: et lꝫ nõ ſignificent
aliquã rem multiplicabilem p ſe: bñ tñ reductiue. Ad quartã
dr ꝙ lꝫ oĩa predicta. ſ. fenix. ſol. mundus. ꝛc. nõ ſignificẽt plã
actualiter: bñ tñ aptitudinaliť. Ad quintã dr ꝙ iſtud nomẽ de
us eſt ab impõne paganoꝝ qui plures deos poſuernnt: lꝫ pro=
prie loquendo ſit ꝓprie qualitatis. Sequiť textus

Comparationis gradus quot ſunt: tres. qui:

¶ Queriť ꝯñr vtrũ cõparatio ſufficienter diuidatur in tres gra
dus ꝯpationis a donato. Et aŕ prio ꝙ nõ. qꝛ poſitiuus grad⁹
non dicit aliquid in reſpectu. ℊ non eſt gradus ꝯpationis. añs
pꝫ per actorẽ modoꝝ ſignificandi in caplõ de cõpatione. ꝯña
pꝫ qꝛ ꝯpatio dr a cõparando. ergo ſi non dicit aliquid in reſpe
ctu ñ ꝑticipabit rõnẽ ꝯpatõis. Scđo ſic. ariſtoteles dicit ꝙ q̃ti

tas non ſuſcipit magis et minus.ergo male dr ꝙ noia ſignifica tia q̄titatē cōparationē recipiūt.¶Tercio ſic.iſtud nomē albe do ſignificat qualitatē et eſt adiectiuū et hȝ ꝯriū:et tñ nō ſuſci pit ꝯꝑationē.ergo ꝛc.ꝙ aūt ſignificet q̄litatē claꝝ eſt.qꝛ in ꝗcia ſpē q̄litatis reponit.ꝙ aūt ſit adiectiū ptȝ.qꝛ oē accñs adiacet ſuo ſubiecto . ¶Quarto ſic.cōꝑatiuus ꝯſtruit cū gtio. ḡ male dr cū abltio vtriuſqȝ nūeri.aña ptȝ ꝑ apl̄m dicētē. Spes fides maioꝛ aūt hoꝝ eſt caritas.¶Quinto ſic.ſuꝑlatiuus cōſtruitur cū gtio ſingulari:ergo male dr gtio tm̄ pl̄i. ¶Ad oppoſitū eſt donatus.¶Pꝛo rñſione ad q̄ſtionē ſciendū eſt pꝛimo ꝙ cō ꝑatio in gn̄ali ſic deſcribitur.Cōꝑatio eſt rei ad rem collatio in aliqua q̄titate vel qualitate cū augmēto vel diminutione.Vñ lȝ ꝯꝑatiuus gradus nō dicit aliquid in reſpectu et nō gradatiȝ ꝓcedat.qꝛ.ſ.eſt fūdamētū in ꝯꝑatione ꝛ aliȷ cū iꝑo formāt:iō gradus dr eē.¶Secūdo ſciendū ē ꝙ illa q̄ cōparāt de ſuo mō ſignādi ad ſubm ſic inclinant.ſȝ albedo ꝛ nigredo nullā hñt icli natiōnē eo ꝙ ſunt ſubiecta.iō nō recipiūt comꝑationē.¶Scie dū eſt tercio ꝙ abltūs eſt ꝓpꝛius caſus cōꝑatiuoꝝ.qꝛ.ſ.vbi eſt ꝯꝑatio ibi denotat aliq̄d accidens ab alio remoueri. Dr autē ablatiuus ab aufero aufers.vel quaſi ablatoꝛius. iō magis ꝓ pꝛie conſtruit cū ablatiuo q̄ cū alio caſu et lȝ inueniatur cū ge nitiuo:tñ partitiue tenetur.Aduertendū eſt tñ ꝙ comparatiuꝰ aliq̄ñ regit duplices ablatiuos:ſȝ vnū regit ex vi cōparatiui ꝛ aliū ex natura poſitiui.¶Quarto ſcieñdū ꝙ ſuꝑlatiuꝰ cōſtruit cū gtio pl̄i et nō ſingulari.ꝛ rō eſt.qꝛ oē reſpectiuū ſuꝑlatiui ē partitiuū:ſȝ illud q̄d eſt particulare et vnū nō partit iō potius conſtruitur cū gtio plurali q̄ ſingnlari . Et lȝ conſtruat cū gtio ſingulari nois collectiui:tñ nomē ſingulare pl̄itatē impoꝛtat. Et eſt aduertendū ꝙ ſuꝑlatiuus dȝ ꝯformari in gn̄e cū genitio quē regit.qꝛ in ſuꝑlatiuo ſunt duo.ſ.res ſignificata ꝑ ꝯparati uū et excedens q̄d ſuꝑaddit ſupꝛa ſignificationē comparatiui q̄d ptȝ exponendo.ſalomon eſt doctiſſimus hoim.ſenſus ē.ſa lomō eſt doctioꝛ oibus hoibꝰ.Per hoc ꝙ dicit hoibꝰ denotat exceſſus.confoꝛmatur tñ in gn̄e huic dictioni hoibus:per quā ſignificatur res exceſſa.et ſic patet ꝙ rōne exceſſus ſuperlatiuꝰ dȝ cōfoꝛmari in genere cū gtio q̄ regit hoc tñ nō hȝ ꝟitatē quā do ſuperlatiuus cōſtruit cū noie collectiuo.eo ꝙ non eſt colle ctiuū vni ſoli cōuenire non pōt.cōgrue enim dicimus.roſa eſt

pulcherrima floꝝ.ſ.pulcherrimus flos floꝝ.ſʒ improprie dici
mus ſalomon eſt doctiſſimus gens gentis. Iſtis notatis poni
tur cōcluſio.rñſalis. Compatio ſufficienter diuidiť in tres gra
dus cōpationis. ꝓbať ꝑ ſufficientiā qꝛ ꝯpatio dicit quēdā mo
tū: vel ğ ipſe motus eſt in terīo ad quē. vel in terīo a quo . ſi ſe
cundū ſic eſt poſitiuus. ſi primū hoc eſt duplr̄. aut dicit vnum
ſimpliciť: et ſic eſt ſuplatiuus. aut in reſpectu: ⁊ ſic eſt cōpatiuꝰ
¶ Ad rōnes. Ad primā dr̄ ꝙ lʒ poſitiuus non dicat aliq̄d ī re=
ſpectu et cū exceſſu: tñ qꝛ ponit fundamentū in comparatione
ideo gradus dr̄. Ad ſecūdā dr̄ ꝙ lʒ quantitas non ſuſcipiat ma
gis et minus: tñ bene ſuſcipit magis et minus : cum hoc ſuffi=
cit. Ad terciam dr̄ ꝙ lʒ albedo in abſtracto nō ſuſcipiat cōpati=
onē ꝑ modū ꝑ ſe ſtantis : qñ ſignificat cū preciſione a ſuo ſub=
iecto. tñ qñ ſignificať concretiue cum dependentia ad ſuū ſub
iectū bene ſuſcipit compationem . Ad quartā dr̄ ꝙ cōparatiuꝰ
conſtruitur aliqñ cū genitiuo quando tenetur partitiue et non
comparatiue. Ad quintā dr̄ ꝙ ſuplatiuus bene conſtruitur cū
gtīo nois collectiui: eo ꝙ importat pluralitatē ſub voce ſingu=
lari. et hoc eſt gratia pluralitatis

Genera noim quot ſunt? quattuor. que? ma.

¶ Queriť ꝯñr vtrū genus ſufficienť diuidať in quattuor genera.
¶ Et ar̄ prio ꝙ nō. qꝛ tm̄ ſunt duo genera que nouit ratio naťe
vt hʒ actor modoꝝ ſignificādi: ergo ſunt tm̄ duo gña .ſ. maſcu
linū et femininū. ¶ Secūdo ſic. negatio nichil pōt: ſʒ neutrum
genus in ſuo noīe importat negationē . ğ ſequiť ꝙ neutrum ge
nus non eſt genꝰ. ¶ Tercio ſic. nō eſt aliqua res hñs vtrūqꝫ ſe=
xū. ğ male poniť cōe genus. aňs pʒ: qꝛ ſi eēt aliq̄ res talis : eēt
mōſtrū ſʒ mōſtrū nō attēdiť a natura. ğ ſequiť ꝙ nō eſt genus.
¶ Quarto ſic. nō ē aliqđ genꝰ cōpoſitū ex maſculino et neutro
nec ex feīo et neutro. ğ nō dʒ eē aliqđ genus cōpoſitū ex maſcu
lino ⁊ feīo. ¶ Quīto ſic. neutrū ꝑ abnegatiōeʒ maſculini ⁊ feīni
dr̄ eē. ğ opponiť maſculīo et feīo. ğ ſeq̄ť ꝙ non erit aliqđ genꝰ
cōpoſitū ex maſculīo fe. ⁊ neu. qđ oē dr̄. et ſic non erit neutrum
genꝰ. ¶ Ad oppoſitū eſt donatus . Pro rñſione ad queſtionē
ſciēdū eſt prio ꝙ genꝰ in cōi ſic diffiniť. Genꝰ ē notificatio ſexꝰ
ꝑ vocē carentē gñe. Vel genus eſt modus ſignđi ſūptꝰ a ꝓꝑe=
tate actiua vel paſſiua q̄ in rebus ſenſatis magis ꝓꝑe inueniū
tur: Et ab iſtis ꝓprietatibꝰ trahitur genus in noibus. et ſm di

uerſitatem iſtaꝝ ꝓprietatū diuerſificat̄ in noīe. ſ.ꝑ maſcu. fe.
neutrū et cōe. ⁋Sciendū eſt ſecundo ꝙ genus maſculinum eſt
modus ſignificādi rē ſub ꝓprietate agentis ſignificans. Femi
ninū ſub ꝓpetate patiētis. ⁋Cōmune ſub ꝓprietate vtraqꝫ de=
teriate. Neutrū genus eſt modus ſignificandi ſub vtraqꝫ pte in=
deteriate ſiue ſub indifferenti ad vtrūqꝫ. vt aial lignū. ⁋ Scie
dū eſt tercio ꝙ aliqui dicūt ꝙ neutrū gen⁹ eſt modus ſignificādi
ſub rōne ṗuationis vtriuſqꝫ ꝓprietatis q̄ poſito neutrū nō eēt
mod⁹ ſignificādi ſꝫ ſignū tm̄ qđ a priuatione acciperet̄. et ſic id
diceret neutri: ſicut nullius gn̄is: ſꝫ hoc eſt īpoſſibile. ⁋Quar
to ſciendū eſt ꝙ ſicut aliqua ꝟba pn̄t imponi ad ſign̄dū in ṗua
tione numeri deteriati et pſone deteriate. ſic etiā aliq̄ noia pn̄t
imponi ſub priuatione deteriati gn̄is: et ſic neutrū genus non
dicit ſimpl'r aliquid priuatiuū: ſꝫ ſolū mō determiatione priua
tionis q̄ ab indifferenti qualitatē imponitur. ⁋Iſtis notatis
ponitur cōcluſio rn̄ſalis. Oē genus vel ē ſimplex vel cōpoſitū
Si ſimplex hoc eſt dupl'r. vl' imponit̄ a qualitate actiua vl' paſ
ſiua vel indifferenti. ſi a qualitate actiua: ſic ē ma. ſi a paſſiua:
ſic eſt fe. ſi ab indr̄nti: ſic eſt neu. Si cōpoſitū hoc eſt dupl'r. aut
eſt notū vel ignotū: ſi ignotū: hoc eſt dupl'r. aut ex pte nr̄a tm̄ ⁊
tūc eſt epichenū. aut ex pte nr̄a et ex pte rei ſimul: et tunc ē du
biū. Si ſit notū hoc eſt dupl'r. aut eſt duoꝝ vel triū. ſi duoꝝ: ſic
eſt cōe. ſi triū: ſic eſt oē ⁋Ad rōnes. Ad ṗmā dicēdū ē ꝙ lꝫ ſint
duo gn̄a ſm naturā ſcꝫ ma. et fe. ſūt tn̄ pl'a artificialia. i. ab arte
inuenta. ſ. neutrū: cōe: epichenū et oē. Ad ſcđam dr̄ ꝙ lꝫ nega=
tio ſimpl'r nichil ponit ṗmo et p ſe. bn̄ tn̄ ex ꝯn̄ti: non eſt tn̄ ibi
negatio niſi deteriatiōis: ⁊ eſt tn̄ ibi genus: ſed eſt indeteriatū
ad maſcu. et fe. Ad terciā dr̄ ꝙ lꝫ non ſit aliq̄ res hn̄s vtrūqꝫ ſe
xū naturalit̄: tn̄ vna et eađ dictio pōt imponi ad ſignificanduꝫ
rē vniuoce diuerſoꝝ ſexuū et alteri dictioni attribuit̄ cōe gen⁹
Ad q̄rtā negat̄ ꝯn̄a et rō eſt: qꝛ neutrū genus importat negatio
nē deteriationis q̄ q̄dē deteriatio maſculino et femino inuenit̄
et ſic eēt repugnantia in obiecto ꝙ ſit aliqđ genus cōpoſitū ex
maſcu. et neutro. vel ex fe. et neu. Ad quintā dr̄ ꝙ lꝫ neutrū op
ponatur maſculino et fe. tn̄ talis oppō non impedit eē gen⁹ cū
ſimpliciter compoſitū attribuat̄ dictioni diuerſas res vniuoce
ſignificanti Noia eni vniuoca ſunt illa q̄ ſignificant plures res
vniuoce. Sequitur textus.

Numeri noīm quot ſunt: duo. qui: ſingula.

¶Querit̄ ꝯñr vtrū ſint tm̄ duo numeri ſcȝ ſingularis et plr̄alis. Et ar̄ pmo ꝙ nō. qꝛ tm̄ eſt vnus numer⁹. nā illa dictio tm̄ eſt ſingularis numeri. et ſic eſt tm̄ vn⁹ numerus. Scd̄o ſic. In natura ſunt infiniti nūeri: g̊ debēt eē ſilr̄ ī arte ꝛ ſic nō ſūt tm̄ duo nūeri Tercio ſic. nullus eſt pluralis numer⁹: qꝛ ad pluralē numeruȝ requiritur vnū ſuppoſitū: et hoc nō: qꝛ importat plr̄atatē actualem. aut reqrit̄ plr̄itas ſuppoſitoꝝ et hoc nō: qꝛ tunc ly iſti homines de mō duo nō eēt pluralis nūeri: qꝛ nō habet plr̄a ſuppoſita: nā ly duo nō ſūt niſi vnū ſuppoſitū de ly iſtis. g̊ nō ē plr̄is numer⁹. Quarto ſic. ſi eēt aliqs nūer⁹ plr̄is ſeqret̄ ꝙ oppoſita ſubſtarēt ſcȝ act⁹ et potētia ad illū actū. vñ lȝ hoīes iqȝtū ap. q̄litat ſ īportet aptit̄. ad eēndū ī mltis. ꝛ īqȝtū plr̄is īportat actualē exñtiā in multis. mō iſta repugnant ſcȝ ꝙ aliquid habeat potentiā ad eſſendū in multis: et ꝙ ſit actualit̄ ī eis: qꝛ aduenīēte actu ceſſat potētia ad illū actū: g̊ ſeqt̄ ꝙ ñ erit aliqs nūer⁹ plr̄is Quinto ſic. vnitas nō ē nūer⁹ ſȝ pncipiū nūeri ꝛ ſuū principiatū: et etiā nūerus ē multitudo ex vnitatib⁹ aggregata. g̊ ſequit̄ ꝙ nō ē nūerus ſingular ſ. ¶Ad oppoſitū ē donat⁹ diuidēs numeꝝ ī ſingularē et plurale. Pro rñſione ad qſtionē ſciēdū ē p̄mo ꝙ nūerus ſic diffinit̄. Numerus eſt forma dictiōis q̄ diſcretionē quātitatis facere pōt. Vñ nūerus ſingularis dr̄ triplr̄. voce tm̄: vt populus: qꝛ ſub voce ſingulari importat pluralitatē eo ꝙ eſt nomē collectiuū. ſignificatiōe tm̄: vt cōſtātie: eo ꝙ ſub voce plurali vnū ſignificat: qꝛ eſt ꝓpriū nomē ville. voce et ſignificatione ſimul: ſicut magiſter. eo ꝙ ſub voce ſingulari vnū ſignificat. ſimiliter pluralis dr̄ trib⁹ modis. ſcȝ voce tm̄: vt cōſtantie qꝛ habēt vocē pluralē: et ſignificationem ſingularē. ꝛ ſignificatiōe tm̄: ſicut ppl̄s q̄ hȝ vocē ſingularē et ſignificationē pluralē. voce et ſignificatione ſimul vt magiſter. ꝛc. Vnde numerus plura ſignificat. vt patet p illos verſus. ¶Eſt metrum numerus radix numeri vel aceruus. ꝛc. ¶ Scd̄o ſciēdū ē ꝙ in vno quoqȝ numero inueniūt̄ due ꝓprietates gñales. ſ. ꝓprietas indiuiſibilis que ineſt ſibi rōne vnitatis. Et proprietas diuiſibilis que ineſt ſibi ratione multitudinis. et ab iſtis proprietatibus accipit̄ nūer⁹ qui ē moduſſignificādi accñtalis ꝛ actiuus nūer⁹ g̊ ē mod⁹ſignd̄i actiuus noīs mediante q̄ ipm nomē ſignificat proprietatem indiuiſibilitatis que eſt proprietas

vni⁹. vel ꝓprietatē diuiſibilitatis que eſt ꝓprietas mltitudis ſignificat. ¶ Sciendū eſt tercio ꝙ numerus ſm Boeciū ſic diffinitur. Numerus eſt multitudo ex vnitatib⁹ perfuſa. Sed duplex eſt vnitas. ſ. vnitas q̄ cōuertit cū ente ꝛ a qua dr̄ vnū etiā ab vnitate illa iterata ꝓfudit multitudo q̄ eſt vnū de tranſcēdētibus. Alia eſt vnitas q̄ eſt indiuiſa continuitas a qua continuum dr̄ vnū. et eſt pr̄icipiū nūeri. ꝛ ab illa vnitate ꝓfudit multitudo q̄ eſt nūerus. i. indiuiduoꝝ principia mutiua dr̄iam. Iſtis notatis ponit ꝯcluſio reſponſalis. Tantū ſunt duo numeri. patet ꝑ ſufficientiam. qꝛ oīs nūerus ſumit a re vel a ꝓprietate rei vel ergo illa eſt indiuiſibilis vel diuiſibilis. ſi primū: ſic eſt ſingularis. ſi ſecūdū. ſic eſt pluralis. ¶ Ad rōnes. Ad p̄mā dr̄ ꝙ tm̄ pōt capi dupl'r. vel ꝑſonalit ſiue excluſiue. vel matialr̄ tm̄. ſi ꝑſonalit: ſic maioꝛ eſt falſa. ſi materialit: ſic eſt vera. et nō ſeqtur ꝯcluſio. ¶ Ad ſcđam dr̄ ꝙ lȝ ſint īfiniti nūeri ſm nūerū: ſūt tñ finiti ſm ſpēm. ¶ Ad terciam dr̄ ꝙ ad nūerū pl'em nō requirit pl'itas ſuppoſitoꝝ: ſed requirit ꝙ ſignificet ꝑ modū act⁹ mltiplicantis in plura ſuppoſita nō curādo vtrū ſupponat ꝓ vno vel ꝓ pluribus. ¶ Ad quartā dr̄ ꝙ noīa pluralis numeris non ſūt ꝓpꝛie qualitatis appellatiue: nec in plurali manet appellatiua qualitas: ſed noīa pl'is nūeri dicūt ideo appellatiue qualitatis qꝛ eoꝝ pl'itas ē appellatiue qualitatis ¶ Ad q̇ntā dr̄ ꝙ vnitas nō eſt nūerus niſi abuſiue vt ꝓbat rō: ſȝ eſt principiū nūeri ſed ntūs dr̄ caſus abuſiue. qꝛ. ſ. alij caſus cadūt ab ipo.

Figure noīm quot ſunt? due. que ſimplex. vt

¶ Querit ꝯñr vtrū ſint due figure. Et argr̄ p̄mo ꝙ nō. qꝛ ſi eēt ꝯpoſita figura nomē cōpoſite figure poſſet diuidi in duas partes intelligibiles prioris ſenſus capaces. ḡ quelȝ vox cōpoſita eēt equoca. qꝛ plura ſignificaret. ¶ Scđo ſic. q̄libet dictio componit ex litteris et ſyllabis. ḡ nō eſt aliqua dictio ſimplicis figure. ¶ Tercio ſic. oīs vox cōpoſita ſumit a ꝓprietate ꝯpoſite ſed iſtđ nomē ops nō hȝ aliquā ꝓprietatē realē a qua ſumatur ergo nō eſt cōpoſite figure. qꝛ mēbꝛa diuidētia nō cōueniūt cū diuiſo. ¶ Quarto ſic. iſta dictio dñs: non eſt cōpoſite figure. qꝛ ſignificat vnā rem ſimplicem. neqȝ ſimplicis: qꝛ pōt diuidi ī duas ꝑtes. videlȝ in do et minus. ḡ ſequit ꝙ inſufficienter diuiditur. ¶ Quinto ſic. priſcianus ponit decompoſitam figuram: et tamen donatus non ponit. ergo opponuntur. ¶ Ad oppoſitū

eſt donatus. Pro rñſione ad queſtionē. Sciendū eſt ꝓmo ꝙ fi
gura grāmaticalis eſt modusſignificandi datus pti ad deſignā
dū rē ſuā ſub eē ſimplici vel cōpoſito. ¶ Vñ ꝑ ꝓmā dat̄ intelli
gi ſimplex figura. ꝛ ꝑ ſcđam dat̄ intelligi cōpoſita. Vñ d. de fi
gura grāmaticali: qꝛ eius intentio nō eſt determinare de figu=
ra logicali vel geometrica. ¶ Scđo ſciendū eſt ꝙ cōpoſita figu
ra eſt modusſignificandi datus parti ad deſignandū ſuū ſigni=
ficatū ſub eē cōpoſito: ſic ꝙ talis ps vel dictio pōt diuidi i du
as partes prioris ſenſus capaces. vñ ñ ſufficit ſolū ꝙ poſſit di
uidi in duas ptes. ſꝫ ꝙ ſint capaces ꝓoris ſenſus. ꝛ ꝙ trahant
ſuā impōnē ab alijs ꝓorib⁹. vñ lꝫ iſta dictio poſſit diuidi i du=
as ptes. ſ. i do ꝛ min⁹. tñ nō ē hoc ꝯphēdēdo nec cōponēdo ſi
gnificationes eoꝝ. et nō ē ibi ꝯpō niſi in voce. ¶ Sciendū ē ter
tio ꝙ qñ ipōit̄ ꝯpoſita figura tūc ptes ꝯponētes recipiūt quā
dā ꝑuā ſignatiōem cōiūctiuā: tñ radicalr̄ ꝓmaria ſignificatio ꝑ
ti mōſtrat. ¶ Quarto ſciendū ē ꝙ aliq̄ dictiones ꝯponūt̄ ex ali
quibus nō ſignificatis q̇ſpiā q̇dā: tñ tales dictiones ſiue voces
nō ſūt ſimplr̄ ſignificatiē ex eo ꝙ ſignificatio eaꝝ nō apparet vl̄
vix apparet niſi cū alia dictiōe ꝯiūgat̄. vñ tal̄ ſignificatio ē. et
ſicut caliditas calcis nō ꝑcipit̄ apparēt̄ donec ꝯiūgat̄ cū aqua
frigida: ꝛ ita de illis dictiōib⁹. ſ. dam ꝛpiā. ¶ Iſtis notatis po
nit̄ cōcluſio rñſalis. Tm̄ ſūt due figure. ſ. ſimplex et compoſita
ꝓbat̄ qꝛ oīs vox ſiue dictio ſumit̄ a ꝓꝓetate rei. vl̄ g̊ ſumit̄ a ꝓ
prietate ſimplici vel ꝯpoſita. ſi ꝓmū ſic ē ſimplex. ſi ſcđm ſic ē
ꝯpoſita. Aduertēdū eſt tñ ꝙ ſimplex figura eſt modusſignificā
di dat⁹ pti ad deſignādū ſuū ſignificatū ꝑ modū rei ſimplicis.
vñ lꝫ cū hoīe ꝯiūgant̄ accidētia tñ ly hō nō ſignificat hoīeꝫ ſm
illā ꝯpōnē quā hꝫ cū accñte: ſed ſignificat hoīem ſimplr̄. tñ cō=
poſitio gen⁹ ꝛ dr̄ia idē ſūt ꝛ vnā ſimplicē ſignificatiōem ipor=
tāt. ¶ Ad rōes. Ad ꝓmā negat̄ ꝯñā: qꝛ ꝯpoſita figura ſiue di=
ctio ꝯpoſite figure ſꝑ vnā ſignificationē ad finē tꝑib⁹ cōponēti
b⁹ iportat: et ſic nō ſignificat plura. vt pꝫ i vno notabili. ¶ Ad
ſcđam dr̄ ꝙ itelligit̄ de ꝯpōne ſcđaria i q̄ ptes ſignt̄ ad plīm ꝛ ñ
nat̄alit̄ ſicut in primaria. ¶ Ad tertiam dr̄ ꝙ lꝫ illđ nomē oꝑs
nō ſumat̄ ab aliqua re ꝯpoſita: tñ ab itellectu attribuit̄ ꝯpō in
telligibilis et nō realis. ¶ Ad quartā dr̄ ꝙ lꝫ iſta dictio domi=
nus poſſet diuidi i duas ptes: nō tñ ſūt prioris ſēſus capaces:
nec de itētiōe toti⁹. Ad q̇ntā dr̄ ꝙ donat⁹ cepit ꝯpoſitā figurā

generaliter pro oi illo qđ pōt diuidi: ſiue deſcendat ab alia di-
ctione cōpoſita ſiue nō. ¶Priſcian⁹ vero magis ſpecialiter de-
teriauit iō ſupaddit decōpoſitā figurā. ¶Sequit̃ textus

Caſus noim quot ſunt? ſex. qui? nomiatiuus

¶Querit̃ pñr vtrū caſus bñ diuidat̃ in ſex caſus. Et ar̃ pᷓmo ꝙ
non. ſ. ꝯ ſuppoſitū videlicet ꝙ caſus non ſit accñs nois: qꝛ qđ
ponit̃ in diffinitione rei nō accidit: ſꝫ caſus ponit̃ in diffinitiōe
nois: ğ ſequit̃ ꝙ caſus nō eſt accñs nois. ¶Scđo ſic. qđ nō po
teſt abeē ſubiecto non eſt accñs: ſꝫ caſus eſt hmōi. ğ ſeqt̃ ꝙ nō ē
accñs. ¶Tertio ſic. greci nō hñt ablm̃. ğ nos latini nō debem⁹
hr̃e. ꝯña tenet. qꝛ latinū capit̃ et dr̃ a greco: ſicut riuus a fonte
Quarto ſic. caſus dr̃ a cadēdo: ſꝫ ntūs nō cadit. ğ ſeqt̃ ꝙ ntūs
nō eſt caſus. ꝛ ꝑ ꝯñs nō ſūt ſex caſus. ¶Quinto ſic. ſex ſūt caſ⁹
in ſingulari nūero et ſex in plurali. ğ xij. ſūt caſus. ¶Ad oppo
ſitū ē donatus pᷓmo videbit̃ de q̄ſito. ſcđo erūt q̄dā dubia circa
declinatiōes. ¶Pro rñſione ſciēdū eſt primo ꝙ caſus ſic diffi
nitur. Eſt diſpōſſube i ꝯpatiōe ad actū. ꝛ lꝫ ſint aliq̄ noia q̄ nō
ſignificēt ſubāꝫ ſꝫ accñs: tñ talia noia ſigñt ꝑ modū ſube ꝛ hoc
ſufficit. ¶Secūdo ſciendū eſt ꝙ lꝫ obliqui deſcendant a ntio:
nō tñ ꝓpt̃ hoc dicūt̃ deriuatiē ſpēi: qꝛ ad hoc ꝙ aliq̄ vox ſit de
riuatiue ſpēi: reqrit̃ ꝙ ꝑti cōueniat in re et in voce: et ꝑti diffe-
rat i dictione pᷓmitie ſpēi. ¶Sciēdū ē tertio ꝙ talis locutio in-
uenit̃ inter caſus. Nā pᷓmo ē ntūs tāq̄ꝫ cā alioꝝ. ꝛ gtūs ex eo ꝙ
ab iſo pl̃es alij caſ⁹ formāt̃. Vñ i tertia declinatiōe ntūs actūs
ꝛ vctūs pl̃es ab iſo formant̃ ꝑ mutationē de is i es: ſicut de pa
nis hēmus panes. et pl̃es alij obliq̄ formāt̃. Vñ gtūs dr̃ a ge-
nero. as. qꝛ alios caſus generat. Tertia ꝟo locutio eſt datiuus
qꝛ dtūs ē ꝓpri⁹ caſus dātis. qꝛ amicis ꝑtinet dare. Actūs ab
accuſādo. ꝛ iīmicis ꝑtinet accuſare. iō datiu⁹ p̄cedit accuſatim
Quito ꝟo iponit̃ vocatiu⁹ cā iꝑfectioꝛ. Vñ dicūt quidā ꝙ non
eſt de cōtextu oꝛōis nec reqrit̃. Vltio vero loco nō ponit̃ abl̃s
tanq̄ꝫ vltimo inuētus. et ſic ꝑtꝫ oꝛdo inter caſus. ¶Iſtis nota
tis ponit̃ ꝯcluſio rñſalis. Tm̄ ſūt ſex caſus. ꝓbat̃ ꝑ ſufficiētiaꝫ
qꝛ oīs caſus aut ē tranſitiu⁹: aut intranſitiuus. ſi intranſitiuus
hoc ē dupl̃r. aut dicit ſubām in qua eſt vel fuit vel erit actus et
ſic eſt ntūs. aut dicit ſubām q̄ p̄ponit̃ ad actū: et ſic eſt vocati
uus. Vñ dicit priſci. ꝙ vtūs eſt alter rectus. vel a recto eo ꝙ in
trāſitiue cōſtruit̃ ſicut et ntūs. Si aūt ē trāſitiu⁹ hoc ē duplicit̃

aut dicit principiũ ſubſtãtie:aut finẽ.ſi pmũ ſic ẽ abl's. ſi ſecundũ:ſic ẽ actũs. vñ abl's pcederet actm̃:niſi qꝛ vltimo fuit inuentus. ¶Quãtũ ad ſecũdũ ſciendũ ẽ pmo ꝙ declinatio ſic diffinitur. Declinatio eſt inflexio vocis ad vocẽ p caſualẽ teriationẽ retẽto pncipio et fine variato. Vñ duplex eſt declinatio.ſ.rl'arſ et irregularis. Vñ regularis ẽ qñ obliq̃ recte declinant a ntĩo: vt magiſter giſtri. Irregularis vero qñ gtũs nõ recte formaꝛ a ntĩo. ſicut iupiter io uis. Vlteri⁹ ſciendũ eſt ꝙ declinationum: alia ẽ gñalis q̃ fit p gña. vt albus.ba.bũ. Alia ẽ nũeralis que fit p nũeros. vt hõ hoĩes. alia ẽ caſualis q̃ fit p caſus. vt alb⁹ albi albo. alia ẽ pſonal' q̃ fit p pſonas:vt lego.is. alia ẽ tpalis q̃ fit p tpa. vt amo as.aui.alia eſt modalis q̃ fit p modos. vt amo amas.are. ¶Ad rões. Ad pmã dr ꝙ lʒ accñtia nõ ponaꝛ in diffinitiõe q̃ditatia bñ nõ tñ deſcriptia. ¶Ad ſcdam dr ꝙ lʒ caſus nõ poſſit abeẽ noĩ:qꝛ ẽ accñs ꝓpꝛiũ ſcdo mõ.qꝛ tñ eſt ex intellectũ accñtalẽ noĩs:iõ ſibi accidit. ¶Ad tertiã dr ꝙ lʒ greci nõ habeant ablm̃:tñ vtũꝛ dtĩo cũ articl'o toy.nos vͦo hẽmus articulũ iõ vtimur abl'o. ¶Ad q̃rtã dr ꝙ lʒ ntũs nõ ſit caſus ꝓ pꝛie:eſt tñ abuſiue:inq̃ʒtũ alij caſus cadũt ab ipo. ¶Ad q̃ntã dr ꝙ caſus pl'es et ſingulares nõ dꝛñt ſpẽ:ſʒ dꝛñt nũero inq̃ʒtũ in diuerſis ſitib⁹ ponũꝛ. Et hec de queſtione. ¶Seq̃ꝛ textus

Ronomen quid eſt? ps orationis que.

Queriꝛ ↄñr vtrũ diffinitio ꝓnois ſit ſufficienꝛ aſſignata in qua dr ꝓnomẽ ẽ ps orõis q̃ ꝓ noĩe poſita tm̃dẽ pene ſignificat:pſonãq; interdũ recipit. ¶Et ar ꝙ nõ.et pmo ꝯ ordinem ꝓnois ad alias partes orõis. qꝛ ꝓnomẽ ſignificat merã ſubãʒ nomẽ vͦo ſubãm cũ qualitate. ſʒ ſimplex dʒ pcedere cõpoſitũ. g̊ ſeq̃ꝛ ꝙ pꝛio debuiſſet poſuiſſe ꝓnomẽ q̃ʒ nomẽ. ¶Secundo ſic. Verbũ ſignificat p modũ mot⁹. ꝓnomẽ vͦo p modũ q̃etis. ſed actus digniou ẽ quiete:g̊ ſeq̃ꝛ ꝙ vbũ dʒ pcedere ꝓnomen. ¶Tertio ſic. cã dʒ pcedere ſuũ effectũ:ſʒ vbũ ẽ cã inuẽtiõis ꝓnois g̊ vbũ dʒ pcedere ꝓnomẽ. ¶Quarto ſic. et hoc ꝯ q̃ſitum. ꝓnomẽ poniꝛ ꝓ noĩe appellatĩo:ergo male dr ꝓ noĩe pꝛopꝛio ¶Quinto ſic. ꝓpꝛiũ nomen nõ hʒ pl'em numeꝝ: g̊ nõ fuit neceſſe ponere ꝓnoĩa in plurali numero. et p ↄñs ꝓnoĩa in plurali ꝓ ꝓpꝛijs noĩb⁹ inueniũꝛ. Ad pꝛopoſitũ ſunt donatus et ebꝛard⁹. q̃ hũc ordinẽ obſuauerũt. Pro rñſiõe ad q̃ſtiõnẽ ſciẽdũ ꝑ pꝛio ꝙ ptes orõis pñt dupl'r ↄſidari. Vno mõ i reſpcũ ad ſuũ

gen⁹:et ſic vna nō p̄cedit aliā. Alio mō pñt cōſiderari iter ſe ⁊ hoc dupl'r. Uno mō vt ſūt actualiť ptes orōnis ſcȝ inq̄ʒtū vniū tur adinuicē in orōe:⁊ ſic vna qñq̄ʒ p̄cedit reliquā:⁊ eꝫ. vt ego curro.curro et ego.vel pñt cōſiderari ex̄ cōtextū orōnis. ſ.q̄ʒtū ad modoſſignī̄di eētiales vel accidētales.et ſic q̄ ad aliq̄s modos v̄bū ē dignius noīe cōſiderato cū alijs modis. Silr̄ v̄bū iquātū agēs ē digni⁹ et nobilius ꝓnoīe:iō dȝ p̄cedere ſm illos modos accñtales.tñ ſtat ꝙ nomē ⁊ ꝓnomē p̄cedūt v̄bū qꝛ ꝯſiderando vt ſunt cā v̄boꝝ tūc debēt p̄cedere verba. Silr̄ conſiderando nomen et ꝓnomē ſm aliquas denoīationes ſui modi eēntialis ſtat ꝙ via dignitatis nomē p̄cedit verbū. ¶ Iſtis notatis ponit̄ cōcluſio rñſalis. Pronomē ſm aliq̄s modoſſignificandi p̄cedit v̄bū.et ſm aliquos non.ꝓbat̄ prima ps: qꝛ ꝓnomen reddit ſuppoſitū v̄bo:et ſignificat ſubſtantiā a qua egreditur actus verbi:ſȝ ſuppoſitū prius eſt appoſito:et ſuba prior accñte.ḡ ſequit̄ ꝙ ſm iſtos modos ꝓnomē dȝ p̄cedere ipm verbū. Scda ps cōcluſionis ptȝ.qꝛ verbū ſignificat ꝑ modū agentis:ꝓnomē v̄o ꝑ modū patiētis et quietis:ḡ ſequit̄ ꝙ v̄bū ſm aliquos modoſſignificandi debet p̄cedere ꝓnomē:et etiā qꝛ fuit cā inuētionis ꝓnois in ſecunda et pria pſona. ¶ Secūda cōcluſio rñſalis ad queſitum. Diffinitio ꝓnois eſt ſufficienter aſſignata:ptȝ ꝑ cōditiones bone diffinitionis. Sed dubitat̄ quare donatus dicit tm̄dē pene. Ad dubiū rñdet̄ ꝙ oē nomē ſignificat ſubſtātiā cū qualitate ꝓpria vel cōi. ꝓnomē vero poſituȝ in loco eius ſignificat ſubam merā.i.ſubam ſine qualitate. ita tm̄dē pene.i.ſubam ſine q̄litate. iō tñ nō intelligendū ē ꝙ ſimplicit̄ nō ſignificet:ſȝ intelligit̄ ꝙ ſignificat qualitatē indeterīate. ¶ Ad rōnes. Ad primā dr̄ ꝙ lȝ ꝓnomē ſit ſimplicius noīe: qꝛ tñ inuētū fuit poſt nomē.igit̄ nomē p̄cedit ꝓnomen. qꝛ nomen fuit cā inuētionis in pte. ¶ Ad ſcdam dr̄ ꝙ lȝ verbū ſcdm aliquos modos ſignificandi accñtales debuiſſet p̄cedere ꝓnomen.qꝛ tñ ꝓnomē reddit ſuppoſitū v̄bo:iō p̄cedit v̄bū. ¶ Ad tertiā dr ꝙ cā inq̄ʒtū cā debet p̄cedere effectū in ratiōe effectus ſed tñ donatus nō habuit illū reſpectū:ſed ad rōnē ſuppoſiti ⁊ appoſiti. ¶ Ad quartā dr̄ ꝙ lȝ ꝓnomē ponat̄ aliqñ ꝓ noīe appellatio:tñ hoc eſt ad ſupplendū defectū nois ꝓprij. ¶ Ad q̄ntā dr̄ ꝙ ꝓnomē aliqñ ponit̄ ꝓ vno ſolo noīe ꝓprio et aliquando pro plr̄ibus.et iō ꝓnomē iuentū fuit i plr̄ nūero. ¶ Seq̄t̄.t.

9

Ronomini quot accidunt? ſex. que? qua.

¶ Queritur cõſequenter vtrũ ſint ſex accñtia pnois. Et arguitur primo qꝫ nõ. quia pnomẽ ſignificat ſubam merã. ergo nichil ſibi accidit cõña pz: quia ſuba mera dicitur eẽ ſuba ſine qualitate: alias nõ mera diceretur. Scdo ſic. demõſtratio et relatio ſũt accñtia pnois: et tñ nõ enũerantur: ergo inſufficienter enũerãtur. Tercio ſic. vnũ accñs nõ pt eẽ i diuerſis ſubiectis: ſz qlitas: genus: nũerus: figura: et caſus accidũt noĩ: ergo nõ pnoĩ. cõña pz quia vnũ vni tm̃ accidit. Quarto ſic. pnoĩa ſignãt rlonẽ: ergo ſignificant cõpationẽ. cõña patz. quia rlo nichil aliud eſt qꝫ cõpatio relatiui ad ſuũ añs. ergo ſequitur qꝫ cõpatio accidit pnoĩ. Quinto ſic. pnomẽ eſt vicarius nomĩs: ergo dz gerere vices. et p cõñs nullũ aliud accñs ab accñtibꝫ nois dz ei accidere. ergo pſona nõ ſibi accidit. ¶ Ad oppoſitũ eſt donatus

¶ Pro rñſione ad queſtionẽ ſciendũ eſt primo qꝫ illud dicitur accidere alicui qd nõ eſt de intellectu eſſentiali eius cui accidit: ſz aliqua pñt ineẽ pnoĩ q̃ nõ ſũt de eſſentiali intellectu eius: ergo pnomẽ põt hr̃e accñtia. et lz ſm rõem ſuã eſſentialẽ ſignificz merã ſubam: tñ ipi more ſube pl'a pñt accidere. ¶ Scdo ſciẽdum eſt qꝫ demõſtratio et relatio nõ ponũtur inter accñtia pnois ppter imediationẽ quã hñt ad ipm pnomẽ. quia demonſtratio et rlo ſe hñt ſicut qualitas eſſẽtialis ſe hꝫ ad nomẽ. Vñ dicit priſcianus qꝫ pnoĩa ſine demõſtratiõe et rlone nichil ſunt. et ppter talẽ imediationẽ quã hñt cũ pnoĩe nõ enũerantur inter accñtia. ¶ Tercio ſciendũ eſt qꝫ cõpatio eſt rei ad rẽ collatio in aliqua qualitate vel qñtitate cũ augmẽto vel diminutione: ſz pnomẽ ſignificat merã ſubaꝫ. q̃ qdẽ ſuba (vt dicit ariſtoteles) nõ ſuſcipit magis et minus. nec põt augeri vel minui ſuſcipere magis et minus quia hoc eſt quedã pprietas inherens qualitatibus: ergo ſequitur qꝫ ſi pnomẽ ſit ſine qualitate qꝫ non recipiet cõpationẽ. et licꝫ ſit aliqua cõpatio inter relatiuũ et añs: nõ tñ eſt ibi cõpatio ppria ſz eſt relatio quedã que fit ppter certitudinẽ hñdã. ¶ Quarto ſciendũ eſt qꝫ pnomẽ inuentũ fuit vt ſubſeruiret nomĩ: et aliquas opationes quas nõ poterit nomẽ exercere: exerceret. et ppter hoc dicitur eẽ vicarius nois. Unde ſunt multe operationes q̃ a vicario epĩ exerceri pñt. ideo pronomen habet perſonam gr̃a alicuius particularis operationis quam hꝫ. nomen vero nõ videlicet reddere ſuppoſitũ verbis pme et ſcde pſonarũ. ¶ Iſtis notatis ponitur cõcluſio reſponſalis. Tantum ſunt ſex accñtia pnois. pbatur per ſufficientiam. quia omne accidẽs pnois aut eſt

b

abſolutum vel reſpectiuū. ſi primū: hoc eſt duplr. aut ſumitꝛ a re ipſa ſiue a ꝓprietate rei que per ꝓnomē ſignificatꝛ: aut ab impoſitione vocis: ſi primū: ſic eſt qualitas: ſi ſcdm: ſic eſt figura Si ſit reſpectiuū: hoc ē duplr. aut ſumitꝛ a mō loqndi de ſe: vt de ſe: ad aliā vt ad aliā. de alio vt de alio. ꝛ ſic ē pſona. aut a qͣntitate rei: ꝛ ſic eſt nūerus. aut a qualitate: et ſic eſt genus. qd ſumitur a qualitate actiua vel paſſiua vel ab indrīti. aut ſm ꝙ vna vox cadit ab alia: et ſic eſt caſus. ¶Ad rōnes. Ad primā dr ꝙ lꝫ ꝓnomen de ſuo modo ꝓprio eſſentiali in intellectu merā ſubām ſignificet: tñ bñ poteſt iportare aliqua accñtia de cōſignificato. Ad ſcdam dr ꝙ lꝫ demōſtratio ꝛ rlo accidāt ꝓnoī: tñ ſunt īmediata accñtia et ꝓpter talē īmediationem inter accidentia non enumerantur. vt viſū in ſcdo notabili. Ad terciā dr ꝙ vnū accidēs in ſpē pōt bñ pluribꝫ accidere ſꝫ non in numero Ad quartā dr ꝙ illa cōpatio que eſt inter accñs et rlm nō eſt ꝓpria comparatio ſed eſt magis relatio et ideo nomen relatiōis nuncupatur. Ad quintam dicitur ꝙ ꝓnomen bene pōt exercere aliquas comparationes particulares quas tamen nomē exercere non pōt. et gr̄a huius pſona ſibi accidit licet nō noī vt viſum eſt in vltimo notabili. Sequitur textus.

Ualitas ꝓnoim in quo eſt: bipartita eſt.

¶Queritꝛ ꝯñr vtrū qualitas ꝓnoīs ſufficientꝛ diuidatꝛ in finitā ꝛ in infinitā. Et ar̄ primo ꝙ nō. qꝛ ꝓnomē ſignificat ſubāꝫ merā: g̊ qualitas nō ſibi accidit. Scdo ſic. nō eſt aliqua q̄litas infnita g̊ ꝯ diuiſionē. añs pꝫ. qꝛ ſi eēt infinita: vel eēt īfinita ſuperius qꝛ nō hēret cām a qua dependeretꝛ: vel īferiꝰ. qꝛ nō haberet materiā ſiue ſubiectū in quo eēt: ſꝫ nō eſt aliq̄ talis qualitas: g̊ nō eſt infinita qualitas. Tercio ſic. priſci. nō dicit qualitatem accidere ꝓnoī. g̊ donatus eā male aſſignat eē accñs pronois. Quarto ſic. oē ꝓnomē ſiue demonſtratiū ſiue relatiuū īuenitꝛ ꝓpꝛ certitudinē hñdā: ſꝫ infinitū nō certificat: g̊ male dr q̄litatē accidere ꝓnoī. Quinto ſic. infinitū nō ē. g̊ male dr qualitatē eē infinitā. añs pꝫ p philoſophū. iiij. phiſicoꝝ. improbātē opiniones aliquoꝝ de infinito. ¶Ad oppoſitū eſt donatus ¶Pro rñſione ad queſtionē ſciendū eſt primo ꝙ q̄litas ſic deſcribitur. Qualitas in ꝓnoīe eſt quedā ꝓprietas ſigñdi rē ſuā finite vel infinite. Per hoc qd dicit finite: intelligitur qualitas finita. et per hoc qd dicit infinite: intelligitur q̄litas infinita. ¶Secundo ſciendū eſt ꝙ lꝫ qualitas nō dicatꝛ a priſ. eē accñs

tñ ponit̃ a donato ꝓpter aliqua noīa que ſignificant qualitatē
infinitā.i.indeterīatā que tpe ſuo ꝓnoīa dicebāt̃ ſicut ſūt quis
qualis et ſilīa. Uñ lʒ ꝓnoīa inuēta ſint ꝓpter certitudinē quā
dā ſiue que fit ꝑ demonſtrationē: ſiue ꝑ relationē tñ qꝛ ſūt aliq̄
noīa non ſignificātia deterīatā qualitatē que cōueniūt cū pro=
noībus: et tñ ſignificant relationē quādā que fuit in parte cau
ſa inuentionis ꝓnoīm: et etiā declinant̃ ſm declinationem ꝓ=
noīs. iō ꝓpter talia qualitas infinita ꝓnoī accidere dr̃. Uñ ſi
ꝓnoīa ꝑ ſe ſine aliquo additamento accipiunt̃ ſecludendo ſcʒ
oēm partē aliā a ꝓnoīe: bñ verū eēt ꝙ qualitas infinita non ſi
bi accideret: ſʒ iſta noīa quis: qualis: et ſilīa ꝯuenientiā habēt
cū ꝓnoībus videlʒ quia / vt dictū eſt ꝯſignāt relationē iō int̃ pro
noīa declinando reperiunt̃. ¶ Tercio ſciendū eſt ꝙ aliqd dr̃ ſu
perius eē infinitum duplr̃. Uno mō ꝓprie. ſ. ꝑ cām ſui eē. vel
qꝛ nō eſt materia. vel quia non deterīatur ꝑ formā et ſic nullo
iſtoꝝ modoꝝ ꝓnomen dr̃ eē infinitū. Alio mō improprie et ſi=
militudinarie ad materiam primā. Uñ ſicut materia prima de
ſe eſt indeterīata ad formā ſi ſm ſe cōſideretur. ſic etiā iſta noīa
quis: qualis: et ſimilia. ſignificant formam ⁊ qualitatē indeter
minatā q̄ ad nos: ſi tñ ſm ſe accipiant̃. ¶ Iſtis notatis ponit̃
ꝯcluſio rñſalis. Qualitas ſufficienter diuiditur in qualitatē in
finitam ⁊ finitam. ꝓbatur per ſufficientiam. quia oīs qualitas
inheret ꝓnoī vel gr̄a demonſtrationis et rōnis: vel gr̄a quali=
tatis indeterīate: ſi primū ſic eſt q̄litas finita. ſi ſecūdū ſic ē q̄li
tas īfinita. Aduertēdū ē ꝙ ſm ꝙ q̄litas accidit ꝓnoī cōphēdit
ſub ꝓnoīe noīa ſignātia qualitatē infinitā. ¶ Ad rōnes. Ad pri
mā dr̃ ꝙ lʒ ꝓnoīa ſignificēt merā ſubam ſm ſuā q̄ditatē: tamē
aliqua pñt eis ꝯuenire accñtalit̃. Ad ſcdam dr̃ ꝙ lʒ ꝓpe nō ſit
aliqua qualitas infinita: eſt tñ bñ aliqua indetermiata: accipi
endo infinitā ꝓut tm̄ valet ſicut indefinita. Ad terciā dr̃ ꝙ ſi ca
piant̃ ꝓnoīa ſm verā rōem ꝓnoīs ſecludendo nomīa infinita:
tunc qualitas infinita nō ſibi accidit. et ſic accipit priſcianus.
Ad quartā dr̃ ꝙ lʒ ꝓnoīa ſm ſe ſint certa ꝓpter demōſtrationē
et relationē quas ſignificant: tunc includendo aliqua noīa in
ꝓnoībꝰ ſignificant qualitatē indeterīatā ⁊ ꝓpt̃ hoc infinita di
cūt̃. Ad quintā dr̃ ꝙ lʒ infinitū nō realiter ſit: ꝓbat̃ in q̄rto phi
ſicoꝝ. eſt tñ bene aliquid infinitū. i. indeterminatum.

Genera ꝓnoīm quot ſunt? eadem fere que et

¶Querit̃ ꝯñr vtrũ genus ꝓnoim ſufficienter diuidat̃ in quiꝗ̃
gña. Et ar̃ p̃rio ꝙ nõ. q̃ꝛ vt dr̃ cõiter om̃e ꝓnomẽ eſt oĩs gñis:
ergo nõ eſt neceſſariũ ponere maſculinũ fe. et cõ. Scd̃o ſic. do
natus dicit gña ꝓnoim quot ſũt. eadẽ fere que et noim: ſ3 ad=
uerbiũ fere notat rei diminutionem ſm numeꝝ. ergo nõ ſũt tot
gña ꝓnoim. quot et noim. q̃d videt̃ eẽ falſũ. q̃ꝛ ſupius dixit in
noie quattuoꝛ eẽ gña. In ꝓnoie v̾o exemplificat de quinꝗ̃ ge
neribus dicẽs maſculinũ vt quis. fe. vt que. neutrũ vt q̃d. cõe
vt qualis. ꝛc. g̊ male dicit eadẽ fere: imo debuiſſet dixiſſe plu=
ra gña accidere ꝓnoi ꝙ̃ noi. Tercio ſic. ad queſtionem factam
de numero geneꝝ debet̃ rñderi numerꝰ et ꝑ numeꝝ: ſed hic nõ
rñdetur de nũero geneꝝ ꝓnoim: ſed eadẽ fere. Quarto ſic. ge=
nus nõ accidit ꝓnoi: q̃ꝛ ſumit̃ a qualitatibꝰ videl3 maſculinu3
a qualitate actiua. fe. a paſſiua ꝛ ſic de aliis. ſed nulla qualitas
eſt in pꝛonoie: q̃ꝛ ꝓnomen ſignificat ſine qualitate. g̊ ſequit̃ ꝙ
in ꝓnoie non eſt genus. Quinto ſic. donatus dicit hec ꝓnoia. ſ.
ego: tu: ſui: eẽ triũ generũ: ſed hoc ꝓnomẽ ego: ſolũ ſuũ ꝓlato
rẽ ſignificat et ſuã ꝓlationẽ: ſ3 neutrũ genꝰ non põt eẽ ꝓlatoꝛ
nec ꝓlatrix: nec iure ꝓbatoꝛ. ergo male ponitur eẽ o. g. ¶ Ad
oppoſitũ eſt donatus. ¶ Pꝛo rñſione ad queſtionẽ ſciendũ eſt
pꝛimo ꝙ genus in ꝓnoie eodẽ mõ poſſet diffiniri ſicut diffini=
tũ fuit in noie. Secũdo ſciendũ eſt ꝙ gña imponũt̃ noi a quali
tatibus: videlicet maſculinum a qualitate actiua. feim a paſſi=
ua. que quidẽ qualitas ineẽ noi dr̃ intrinſece ſed gña in ꝓnoie
imponitur a qualitate extrinſeca. vel ex ꝯñti a qualitate intrin
trinſeca. et ita dꝛñt gña noim et genera ꝓnoim ſm impõnes.
¶ Iſtis notatis ponit̃ ꝯcluſio rñſalis. Genus in ꝓnoie ſufficiẽ
ter diuidit̃ in quinꝗ̃ gña. ꝓbat̃ ꝑ ſufficiẽtiã. q̃ꝛ oẽ genus ꝓno=
minũ vel eſt ſimplex vel cõpoſitũ. Si compoſitũ: hoc eſt dupl'r
aut cõponit̃ ex tribus: aut ex duobꝰ. ſi ex tribus: ſic eſt oẽ ge=
nus. ſi ex duobꝰ ſic eſt cõe. ſi ſimplex hoc eſt triplicit̃. aut ſumi
tur a qualitate actiua extrinſecus adueniente. et ſic eſt maſcu.
aut a paſſiua: et ſic ẽ fe. aut ab indꝛñti. et ſic eſt neutrũ. Uñ tal'
qualitas ẽ extrĩſecus aduenĩẽs gr̃a demõſtrationis et r'onis.
¶ Ad rõnes. Ad pꝛimã dr̃ ꝙ ꝯſiderando ꝓnomẽ ſm ſe ſine de
mõſtratione vel r'one: ſic oẽ ꝓnomẽ eẽt oĩs gñis. ſ3 gr̃a demõ
ſtrationis vel relatiõis ẽ dr̃ia geneꝝ in ꝓnoie. Itẽ talis diſpo=
ſitio eſt ꝓpt̃ iuuenes. Ad ſcd̃am dr̃ ꝙ l3 in noie enũeret̃ ſolũ q̃t
tuoꝛ gña tm̃ q̃ꝛ oẽ ſubdidit̃. q̃ꝛ etiã ĩ ꝓnoie ſũt dr̃ie geneꝝ enũe

rando epyſhenū et dubiū. iō bene dicit fere. qđ denotat dimi-
nutionē gener. ¶ Ad terciā dr̄ ꝙ ex iſta rn̄ſione ex ɔn̄ti ſequit
numerus gener. et ponit ad denotandū ꝙ gn̄a eodē mō ſumū
tur in ꝓnoīe et in noīe: vt viſum eſt in vno notabili. Ad q̄rtā
dr̄ ꝙ lȝ in ꝓnoīe non ſit qualitas eſſentialis ſiue intrinſeca: eſt
tn̄ bene accidētalis et extrinſeca a qua ſumitur genus in ꝓno
mine. Ad quintā dr̄ ꝙ poſſumus dicere ego mancipiū curro.
tu mācipiū curris: et ſic ego pōt eē oīs generis.

Numeri pronominum quot ſunt: duo. qui:

¶ Queritur ɔn̄r vtrū nūerus ꝓnoīm ſufficient diuidat in nu-
mer ſingularē et pluralē. ¶ Et ar̄ primo ꝙ nō. q2 ꝓnomē po-
nitur ꝓ ꝓprio noīe: ſȝ ꝓpriū nomē non hȝ pluralē nūer. ḡ ne
ꝙ ꝓnomen. Secūdo ſic. mēbra diuiſionis nō ſunt oppoſita.
ḡ diuiſio eſt inſufficiens. an̄s ptȝ. q2 vnus nūerus cōtinetur in
alio. videlȝ ſingularꝭ in pl̄r: ſȝ oppoſita nūq̄ ſūt ſimul in eodē
ḡ membra non ſunt oppoſita. Tercio ſic. pluralis nūerus non
eſt vnus nūerus: ſȝ plures. ḡ ſeq̄r ꝙ nō ſūt tm̄ duo nūeri ꝓno
minis. an̄s pȝ: q2 in pl̄r ſūt plures nūeri ſingulares. igr̄. Quar
to ſic. ſi eēt pluralis nūerus ſeq̄ret ꝙ intellectus nr̄ poſſet ſil et
ſemel multa intelligere: ſȝ hoc eſt fl̄m. qđ ptȝ ꝑ ariſtotelē i tcio
de aīa. ḡ ſequit ꝙ non eſt pluralis nūerus. Quinto ſic. vnitas
nō eſt numerus: ſȝ eſt principiū nūeri: ſȝ ſingularis nūerus ſu
mitur ab vnitate ſm rōnē vnitatis. ergo ſequit ꝙ ſingularꝭ nu
merus non eſt numerus. ¶ Ad oppoſitum ar̄ rōne donati.
¶ Pro reſponſione ſciendū eſt primo ꝙ numerus eodē mō in
ꝓnoīe poſſet diffiniri ſicut diffinit in noīe. Pro quo ſciendum
eſt ſecundo ꝙ nūerus multis modis pōt capi. Pro mō capit
nūerus ꝓ nūero nūerante cmōi eſt aīa q̄ nūerat res diſcernēdo
et diſtincte arguendo eas tanq̄ diſtinctiones. Alio mō nūerus
dr̄ res q̄ nūerat ab aīa. vn̄ ſi aīa nūeret equos vel canes: equi
vel canes ſūt nūerus nūatus. et ſic pȝ ꝙ idē eſt nūerus decē ca
nū et decē eq̄r. loquēdo de nūero nūerante. nō eſt tn̄ vnū de nu
mero nūerato. Alio mō capit nūerus ꝓ nūero quo enūeramus
ſcȝ ꝓ teris vel ſignis quibus vtimur ad nūerandū res. et talis
nūerus dr̄ nūerus formalis. iſte eni acceptiones nō ſunt de cō
ſideratione grāmatici. imo ſed potius de conſideratione logici
et phiſici naturalis. ¶ Unde numerus q̄ conſiderat a grāmati
co generaliter ſic poſſet deſcribi Numerus eſt quidam modus
ſignificādi datus parti ad deſignandū ſuū ſignificatum ꝑ modꝰ

actus multiplicis in plura. vel ꝑ modū vnitatis actualis: vnd per p̄mā partē huius diffinitionis intelligiť pl'is nūerus. ꝑ ſecūdā vero ſingularis. Iſtis notatis poniť ꝯcluſio rñſalis: Numerus ſufficienter diuidiť in ſingularē et pluralē. pȝ qꝛ oīs numerus ſumiť ab vnitate aut a pluralitate. ſi p̄mū. ſic eſt nūerus ſingularis. ſi ſcd̄m: ſic eſt pluralis. ¶ Aduertēdū eſt tñ ꝙ ordine naťe pluralis nūerus nō dȝ ſequi ſingularē nūeꝝ: nec econtra imo equaliter. Primo dȝ ſituari vnus ſingularis nūerus alius pluralis. qꝛ ſpēs diſtincte alicuius gñis. ğ coequel ſunt ſub genere: et eque ſub gñe continenť. Si vero conſiderenť materialiť: vnᵘ aliū dȝ p̄cedere. videlȝ ſingularis: qꝛ numerus ſingularis maťialř ꝯſtituit plēm ī gñe cāe maťiaľ. ¶ Ad rōes. Ad primā dř ꝙ lȝ ꝓnomen ponať ꝓ proprio noīe: non tñ negat donatus ꝙ ꝓ alio ponať qd̄ hȝ pluralē uūerū. et ꝓpter hoc ꝓnomen hȝ pluralē numeꝝ. Ad ſcd̄am dř ꝙ lȝ mēbra diuiſionis cōſiderata materialiter nō opponantur. cōſiderata tñ formaliter bene opponūtur. Ad terciam dř ꝙ lȝ pl'is numerus ſit plures nūeri ſingulares materialiter. nō tñ formaliter. ita tñ recte nūerate ſe hn̄t ꝑ modū vnius ſubiecti. Ad quartam dř ꝙ lȝ intellectus ſimul et ſemel bene capit plura: nō tñ vt plura. ſȝ vt ſe habēt ſub forma et ꝑ modū vnius. et ita eſt de plurali. Ad quintā dř ꝙ lȝ vnitas nō ſit nūerns ꝓprie: eſt tñ bene abuſiue. ⁊ hoc ſufficit ad hoc ꝙ ſit ſingl'ar nūerᵘ q̄ abuſiue dř numerus.

Figure ꝓnoīm quot ſunt: due. que: ſimplex.

¶ Queriť ꝯñr vtrū figura q̄ eſt accñs ꝓnoīs ſufficienť diuidať in ſimplicem ⁊ cōpoſitam. ¶ Et ař p̄mo ꝯ̄ ſuppoſitū. qꝛ figura nō eſt accñs ꝓnoīs ex eo ꝙ nō cōuenit ei ſm oēs dꝛñtias qꝛ nō cōuenit ei decompoſita figura: ergo ſequitur ꝙ male aſſignať figura ꝓ accidente in pronoīe. Secnndo ſic. donatus exemplificat de figura ſimplici et de compoſita per nomen. ſ. per q̄s. ğ male exemplificat. qꝛ quis ⁊ quiſquis ſūt noīa: ſȝ diuerſaꝝ ptium orōnis diuerſa ſūt accñtia. ğ ⁊c. ¶ Tercio ſic. compoſitio ē diuerſaꝝ perſonaꝝ in vnū poſitio: quiſquis nō ſunt diuerſa. ğ quiſquis non eſt compoſite figure. ¶ Quarto ſic. homo nō poteſt geminare in cōpoſitione qꝛ nugatorie dicereť homo homo ergo nugatorie dicimus quiſquis. Quinto ſic. iſta noīa quis/ que/ quod: ſunt infinita. qꝛ infinitas qualitates ſignificāt. ſȝ ꝓnoīa ſunt certa et diſcreta et propť diſcretionē inuēta fuerūt: ğ male exemplificať de figura ꝓnoīs per noīa infinita. ¶ Ad op

poſitū eſt donatus. ¶ Pro rñſione ad queſtionē ſciendū eſt p̄=
mo ꝙ aliud eſt cōpō et aliud geminatio et aliđ aſſūptio ſiue ſil
labica adiectio. vñ ꝯpō eſt qñ aliqua dictio ex duab⁹ vel plu
ribus dictionibus diuerſis aliq̄d ſignificātib⁹ efficiť. Sꝫ gemi
natio eſt qñ aliqua dictio ad vnius dictionis inſtitutionē bene
aſſumiť. vt iamiā. q̄cq̄d ⁊ ſeſe. Sꝫ aſſnmptio ſiue ſyllabica ad=
iectio eſt qñ dictio nichil ſignificās ꝑ ſe aſſumitur in conſtitutō
ne alicuius. vt cū dr̄ hiccine/heccine/hoccine. ⁊talia hmōi. do
natus ꝟo hec noīa cōpoſita poſuit ſumēs large cōpōnē tā ꝓ cō
pōne ꝓprie dicta q̄ eſt ex pluribus dictionibus diuerſis aliq̄d
ſignificantib⁹ tā ꝓ gemiatione que eſt qñ aliqua dictio ad vni
us dictionis cōſtitutionē bis aſſumiť tā pro ſyllabica adiectio
ne que eſt qñ dictio nichil ſigñs aſſūiť in conſtitutione alicui⁹
dictionis. ¶ Scđo ſciendū eſt ꝙ ſpālia neqꝫ gñalia ſignificātia
qualitatem determinatā ſiue finitam non poſſunt geminari: ſi
cut ſunt homo et homo. nugatorie ei diceret homo hō aīal: qꝛ
finitā ſignificationē plenarie hñt. noīa ꝟo infinita qualitatem
habentia geminari poſſunt propter maiorem diſcretionem et
plenariam ſignificationem habendam. et ita quis poteſt gemi
nari: qꝛ q̄litatē infinitā importat. ¶ Iſtis notatis ponūť ꝯclu
ſiones ꝑ. quaꝝ prīa eſt. Figura debite aſſignatur ꝓ accidente i
ꝓnoīe. pꝫ. qꝛ illud qđ ineſt rei et eſt extra intellectū eēntialem
eius accidentaliť ineſt. ſꝫ figura eſt hmōi reſpectu ꝓnoīs quod
pꝫ. qꝛ de rōne eēntiali ꝓnoīs eſt ꝙ ſolū ſignificet ꝑ modū ſube
mere: g̊ ꝯcluſio vera. ¶ Scđa ꝯcluſio rñdēs ad queſitū. figura
diuidiť in ſimplicem ⁊ cōpoſitā. ꝓbať ꝑ ſufficiētiā. qꝛ oē prono
mē fit et imponiť ad ſignificādū primariā impōnē vel ſecūda=
riā. ita ꝙ ſint ex aliquib⁹ dictionib⁹ prius aliquid ſigñtib⁹. ſi p̄
mū: ſic eſt ſimplex. ſi ſecūdū ſic eſt cōpoſita. ¶ Ad rōnes. Ad p̄
mā dr̄ ꝙ lꝫ figura non conueniat ꝓnoī ꝺm oēs drīas: tñ ſibi cō
uenit ꝺm maiorem partē drīaꝝ: et hoc ſufficit. Ad ſcđam dr̄ ꝙ
lꝫ illa noīa: q̄s ⁊c̄. nō ſint ꝓnoīa: tñ tp̄e dōati ꝓnoīa dicebātur
Ad ťciā dr̄ ꝙ lꝫ nō ſit drīa ꝺꝫ vocē i iſta dictiōe q̄ſq̄s: eſt bñ tñ q̄ꝫ
tū ad intellectū qꝛ iſta dictio q̄s prīo poſita dicit ſubam infini=
tā et ſignificat vnū actū: tñ plura potētia. q̄s ꝟo ſcđario poſita
reducit illā potētiā ad actū et dicit ſubam infinitā. Ad q̄rtā dr̄
ꝙ q̄s p̄t bñ geiare gr̄a q̄litatꝭ īfinite quā ſignificat. hō ꝟo nō ꝓ
pter nugatiōeꝫ vt dictū ē. Ad q̄ntā dr̄ ꝙ lꝫ iſta noīa q̄s/q̄/ qđ:
infinitā q̄litatē ſignificēt: tñ relationē quādā iportāt. iō inť pro
noīa ſūt poſita qꝛ relatio ē q̄dā diſcretio et deteīatio rei. text⁹

Perſone pronominum quot ſunt: tres: que:
¶ Queritur conſequenter vtrum perſona in pronomine ſufficienter diuidatur que eſt eius accidens in primam/ ſecundam/ et terciam perſonas. ¶ Et arguitur primo quod non. Contra ſuppoſitum: quia perſona dicitur quaſi per ſe ſonans/ vel per ſe ſtans ſed nullum accidens per ſe ſtat ſiue per ſe ſtans eſt: ergo etc. Secundo ſic. perſona accidit verbo: ergo non pronomini: conſequentia tenet. quia impoſſibile eſt vnum et idem pluribus conuenire vel accidere. quia veritas accidentalis et identitas ſumitur a veritate et identitate ſubiecti: modo ſi ſubiectum non fuerit vnum: nec accidens. ergo perſona non accidit pronomini. Tercio ſic. et hoc contra quesitum perſona eſt eentia nature racionis: ſed duplex eſt eentia nature racionalis ſcilicet humana et angelica. ergo non erunt tres perſone: ſed due tantum. Quarto ſic. poſito quod ego vocer petrus et ego loquar de me: tunc ly petrus ſignificabit perſonam de ſe loquentem: ergo ſequitur quod petrus erit tercie perſone quod falſum eſt. ergo prima perſona non eſt illa que loquitur de ſeipſa. Quinto ſic. poſito quod tu iohannes michi loquaris et ego tibi. tunc ly iohannes ſignificat rem cui dirigitur ſermo et tunc non eſt ſecunde perſone ergo ſecunda perſona non eſt illa cui dirigitur ſermo. ¶ Ad oppoſitum eſt donatus. ¶ Pro reſponſione ad queſtionem ſciendum eſt primo quod perſona prout eſt accidens pronominis ſic poteſt deſcribi. Perſona eſt quedam proprietas loquendi de ſe vt de ſe. vel ad alium vt ad alium vel de alio vt de alio. Unde prima perſona importat quandam preſentiam rei ad ſeipſam. ſed ſecunda importat quandam preſentiam rei cui dirigitur ſermo. ſcilicet rem ad quam dirigitur ſermo. ſed tercia perſona importat quandam abſentiam et quandam incertitudinem. quod patet per experientiam. quia ſi ego petrus loquar tecum et dicam tibi petrus ſumme diligit te. ſtatim tu queres quis eſt ille petrus. quod tamen non quereres ſi ego dicerem: te diligo. et huius non eſt alia cauſa niſi quia ly ego ſignificat tanquam tibi preſentem et petrus ſignificat tanquam alterum abſentem. ideo credis quod loquar de vno alio abſente. et ſic tercia perſona eſt modus ſignificandi rem per modum vt de quo tanquam de alio abſente. ¶ Secundo ſciendum eſt quod ſecunde perſone bene ſignificant et conueniunt eidem diuerſimode. vnde ly ego conuenit michi vt de me loquar. et ſimiliter ly tu ad te prolatum inquantum michi. ſed dirigitur a te. etiam ly petrus inquantum de me fit ſermo tanquam de abſente. ¶ Tercio ſciendum eſt quod perſona non capitur pro indiuiduo vel pro ſuppoſito quod dicitur per ſe ſonans vel per ſe ſtans a qua perſona terminus dicitur ſupponere perſonaliter quando ſupponit pro perſona vel pro indiuiduo. ſed quando ſupponit pro ſpecie non dicitur ſupponere perſonaliter. quia ſpecies vt ſic non eſt perſona neque ſuppoſitum ſed vt patet ex predictis hic eſt ſermo de perſona vt eſt modus gramaticalis ortus a proprietate rei ſermonis

diuerſimode directi. Ex iſtis pȝ ꝙ diffinitio ſic data de ꝑſona ſic debet intelligi. ꝑſona eſt modus ſignādi rē ꝑ modū de ſe vt de ſe loquentē vel ꝑ modū vt cui dirigiẗ ſermo tanq̄ȝ aliẗ pn̄ti vel ꝑ modū de q̄ fit ſermo tanq̄ȝ de alio abſente. ꝑ p̄mā intelligiẗ pꝛia. ꝑ ſcd̄am ſcd̄a. et ꝑ ẗciā tercia. ¶ Iſtis notatꝭ ponitur ꝯclusio ꝑ. Ois ſermo dirigiẗ ad aliquē. vel ğ dirigitur ad aliquē abſentē vel pn̄tē. ſi p̄mū: ſic ē tercia ꝑſona. ſi ſcd̄m: hoc eſt dupliẗ. vel fit ſmo de ſeip̄o vel ad ſeip̄m. vel ab aliq̄ ad alteꝝ. ſi pꝛimū: ſic eſt pꝛia. ſi ſcd̄m: ſic ē ſcd̄a. ¶ Sȝ dubitatur vtrū ꝓnomē accipiat ꝑſonā a v̄bo vel v̄bū a ꝓnoīe. Ad hoc bꝛeuiẗ rn̄detur ꝙ ꝓnomē accipit ꝑſonā a v̄bo. qꝛ poſterius v̄bo inuētum fuit ꝓnomē. qꝛ ſcȝ ad reddēdū ſuppoſitū v̄bis p̄me et ſcd̄e ꝑſonaꝝ. ¶ Ad rōes. Ad p̄mā dẗ ꝙ in ꝓnoīe nō capiẗ ꝑſona ꝓ indiuiduo qd̄ poteſt ꝑ ſe ſtare. ſed ꝓ mō loquendi de ſe vt de ſe ad aliū vt ad aliū de alio vt de alio. Ad ſcd̄am dẗ ꝙ idē in ſpē pōt bn̄ pl̄ibus accidere: non tn̄ in nūero. Ad terciā dẗ ꝙ donatꝰ nō accipit ꝑſonā ꝓ multꝭ modis q̄ cōtineẗ in illo metro. Sit tibi ꝑſona res ip̄a decanus agreſtis ſed ꝓ modo loquēdi vt dictum eſt. ¶ Ad quartā dẗ ꝙ lȝ petrus ſignificet rem de ſe loquētē: non tn̄ vt de ſe: quod requiriẗ ad pꝛimā ꝑſonā. et ideo petrus non eſt p̄me ꝑſone. Ad quintā dẗ ſiliẗ ꝙ lȝ ly iohannes ſignificet rē ad quā dirigiẗ ſermo: nō tn̄ ſignificat per modū: qui q̄dē modus ſufficit ꝙ ſit ſcd̄e perſone. Sequitur textus

Caſus item pꝛonominū quot ſunt? ſex. queꝫ ad

¶ Queriẗ ꝯn̄r vtrū caſus q̄ eſt accn̄s nois ſufficienẗ diuidaẗ in ſex caſus: ſicͭ et ſex caſus ꝓnoim. ¶ Et aẗ p̄mo ꝙ nō. qꝛ caſꝰ dẗ a cado cadis eo ꝙ obliqui cadūt a recto. vt pȝ ꝑ hoc ꝓnomen ego mei. id̄ videẗ ꝙ caſus nō ſit in ꝓnoīe. Scd̄o ſic. paucioꝛa ſẗ ꝓnoīa hn̄tia ſex caſus. vt pȝ de illis q̄ nō hn̄t vocatiuū: ğ male dẗ ſex caſus accidere ꝓnoībꝰ quēadmod̄ et noībꝰ. Tercio aẗ ſic. Pꝛonomē ſignificat merā ſubāȝ: ſȝ ſub̄a mera nō variaẗ cū oīs variatio attendat qualitatem: ergo ſequiẗ ꝙ declinatio nec variatio nō accidāt ꝓnoī: et ꝑ ꝯn̄s neq̄ȝ caſus. Quarto ſic. pꝛonomen hȝ ſex caſus ſingulares et ſex pl̄es: ſȝ caſus ſingularis nō eſt caſus pl̄is. ğ nō ſūt tm̄ ſex caſus: imo ſūt duodeci. Quinto ſic. caſus eſt diſpō ſub̄e: ſȝ in ꝓnoīe non eſt qualitas. ğ neq̄ȝ diſpō. et ꝑ ꝯn̄s neq̄ȝ caſus. tenet ꝯn̄a ꝑ locū a gn̄e ad ſpēm negatiue. ¶ Ad oppoſitū eſt donatus. ¶ Pꝛo rn̄ſione ad queſtionem ſciendū eſt pꝛimo ꝙ caſus in ꝓnoīe ſic pōt deſcribi. ſicͭ de=

ſcribitur in noīe/ videlʒ q̄dā diſpō ſube in ꝯpatione ad actum.
Vñ intelligit̄ ꝙ ſit diſpō accñtalis et nō eēntialis: qꝛ ꝓnoīa nō
hñt q̄litates determiātas: hñt tñ bñ accñtales. et ſic ītelligit̄ ꝙ
caſus eſt diſpō accñtalis et nō eēntialis. vnd̄ dr̄ in diffinitione
in cōparatione ad actū: qꝛ caſus eſt accidēs reſpectiuū ad ꝟbū
Vnd̄ ſciēdū eſt ꝙ dr̄ia eſt inter iſtos mei vel mis. et ſilr̄ int̄ iſtos
tui vel tis. qꝛ mei ſignificat poſſeſſionē rei ꝓꝑꝛie: vñ cū poſſi-
deo: poſſum dicere iſtud eſt mei. i. de poſſeſſione mea. mis ꝟo
ſignificat poſſeſſionem extraneā ſiue poſſeſſionē alienam poſſi
dentē. vnde ſi res mea ſit alterius poſſeſſiōe debeo dicere/ iſtd̄
eſt mis. et ſilr̄ dicēdū eſt de iſtis duobus genitiuis tui vl̄ tis.
¶ Tercio ſciendū eſt ꝙ lʒ ſint aliqua ꝓnoīa que nō habeāt niſi
quinq̄ caſus et aliq̄ q̄ habeāt ſex caſus: tñ digniꝰ eſt habere ſex
et ꝑfectius. iō donatus inſecutꝰ eſt digniorē partē cū dicit ſex
caſus ꝓnoī accidere: qꝛ ſi dixiſſet pauciores caſus excluſiſſet
quedā ꝓnoīa ſex caſus hñtia. ¶ Quarto ſciendum eſt ꝙ dr̄ia ē
inter caſus primitiui et inter caſus adiectiui. Vnde cuiꝰ p̄miti
uū eſt caſus iſtius ꝓnoīs q̄ſq̄s. cuius vero deriuatiuū eſt noīa-
tiuus huius noīs cuius cuia cuiū. ⁊ querit de poſſeſſione. Vñ
cuias. tis. eſt ꝓꝑꝛiū nomē tercie declinationis: et querit de gē
te vel de patria. vt cū dr̄ cuias es. i. de qua gēte es. vel de qua
patria. vñ ad ip̄m debet̄ rñderi ꝑ noīa gētilia: vt vr̄as vel no-
ſtras. ¶ Quinto ſciendū eſt ꝙ dr̄ia eſt inter primitiuū et deriua
tiuū: qꝛ gtūs deriuatiui poteſt conſtrui cū dictiōe cuiuſlibʒ ge
neris. gtūs ꝟo poſſeſſiui nō pōt cōſtrui cū gn̄e ſibi ſilr̄. Alia dif
ferentia eſt q̄ aſſignat̄ a priſciano in minori volumine. vnde di-
cit gtūs primitiui ſignificat poſſeſſionem ſimplicē vt illud eſt
mei. gtūs vero deriuatiui ſignificat duplicē poſſeſſionē: vt cū
dr̄ iſta res eſt mei fratris. iſte gtūs mei ſignificat poſſeſſionem
rei et fratris. ¶ Iſtis notatis ponit̄ ꝯcluſio rñſalis. Sex ſunt
caſus in ꝓnoīe: ꝓbat̄ ꝑ ſufficiētiā q̄ ſufficiētia eodē mō pōt da
ri ſicut datur de caſibꝰ noīs: et iō ꝑ nūc ſupſedeo. ¶ Ad rōnes
Ad p̄mā dr̄ ꝙ lʒ caſus huius ꝓnoīs ego nō cadāt ſm vocē a re
cto: bñ tñ ſm rē. Et dr̄ hr̄e incōſequētē declinationem: qꝛ ſcilʒ
oblīq̄ non format̄ ſm vocē a ntīo. Ad ſcd̄am dr̄ ꝙ vt dictū ē lʒ
ſint aliqua ꝓnoīa hñtia ſex caſus et alia q̄nq̄ qꝛ tñ eſt ꝑfectius
hr̄e ſex q̄ꝫ quinq̄. iō donatus inſecutus eſt partem perfectiorē
et per hoc nō excludūt̄ ꝓnoīa q̄nq̄ caſuū. Ad t̄ciā dr̄ ꝙ lʒ ſuba
mera nō variet̄ ſm qualitatē eēntialē: bene tñ variantur aliqua

accñtia ꝑ accidēs et nō ꝑ ſe. Ad quartā dr̄ ꝙ lȝ ſint ples caſus in ꝓnoīe ꝗ̄ ſex in nūero. ſunt tñ ſolū ſex in ſpecie. Ad quintam dr̄ ꝙ lȝ in ꝓnoīe nō ſit qualitas eēntialis deteriata eſt tñ bñ accidentalis ſicut ſe hñs ꝑ modū qualitatis accñtalis ſm̄ quam fit variatio vel diſpō ſube. Sequitur textus.

Erbū quid eſt? pars orationis cū tp̄e et ꝑ

¶Querit̄ ꝯñter vtrū diffinitio verbi in qua dr̄ Verbum eſt ps orōnis cū tp̄e et ꝑſona ſine caſu agere aliq̄d aut pati' aut neutrū ſigñs: ſit ſufficiēter aſſignata ¶Et ar̄ p̊mo ꝙ nō: qr ꝟbuȝ eſt multotiens tota orō: vt pȝ in his ꝟbis prie et ſcd̄e perſonaꝝ vt cū dr̄ lego. is. ꝛc̄. Scd̄o ſic. in diffinitione inuit tria gn̄a eſſe ꝟboꝝ qr ꝑ hoc qđ dicit agere tāgit actiuū: et ꝑ hoc qđ dicit pati: tangit paſſiuū: ꝛ ꝑ hoc qđ dicit neutrū: tangit neutrū: ſȝ alibi dicit gn̄a q̄nqȝ accidere ꝟbo. vt patebit in ꝓgreſſu. ğ ꝛc̄. Tercio ſic. mod⁹ ineſt ꝟbo ſicut tp̄s: ꝛ ſilr̄ cōiugatio: et tñ nō ponūtur ī diffinitiōe. ğ diffinitio ē inſufficiēs. Quarto ſic. tp̄s eſt de cōſideratione phiſici naturalis: ğ nō eſt de ꝯſideratione grāmatici. qr diuerſi artifices hñt diuerſa ꝯſiderare. Quīto ſic. nullū ē verbū qui ſignificet actionē vel paſſionē/agere vel pati: ğ male dr̄ neutrū: cū neutrū ī ſe īportet negationē vtriuſqȝ. Ad oppoſitū ē donat⁹. ¶Pro m̄ſione ſciēdū eſt p̊mo ꝙ poſtq̄ donatus deteriauit de noīe et ꝓnoīe. hic ꝯñr deteriat de verbo. Cuius ordīs ratio eſt: qr nomen et ꝓnomen ſignificāt ſubam. verbū vero accñs: ſȝ ſuba prior eſt accñte. iō pȝ ordo. Verbū vero precedit aduerbiū: qr aduerbiū eſt deteriatio verbi. ſȝ deteriatio dȝ ſequi ſuū determinabile: iō patet ordo ibi ad ſequentia. ¶Scd̄o ſciendū eſt ꝙ ꝟbū ſic diffinit̄ a priſc. Verbū eſt ps orōnis cū modis et formis ꝛ tp̄ib⁹ agēdi vel patiēdi/ vel neutruȝ faciendi ſignificatiuū. A donato ꝟo ſic deſcribit̄ ꝓut dictū eſt in titulo queſtionis. Vñ lȝ gerūdia nō ſint ſine caſu: ponūt̄ eſſe noīa ſicut a priſc. qr cū gerūdia careāt modis: ꝓculdubio. i. ſine dubio noīa ſūt. Alij vero dicūt ꝙ ſūt ꝟba dicētes ꝙ caſus nō repugnat verbo et maxīe infinito. et cū gerūdiū nichil aliud ſit ꝗ̄ infinitiuus. ſequitur ꝙ gerūdio nō repugnat caſus. Iſti aſſignant aliā rōnē dicētes ꝙ accidens non facit partē eē partem. et iō lȝ eis accidat caſus: nō tñ propter hoc erunt noia vnde dicūt ꝙ donatus dicit in diffinitione ſine caſu propter iuuenes ꝛ nō peritos. q̄ tñ opinio magis ſuſtinetur a grāmaticis. vñ etiā poſſet dici ſine caſu ſecludendo participiū qđ ſignificat agere

vel pati: ſ; tñ hoc eſt cũ caſu. ¶ Tercio ſciendũ eſt ꝙ ỽbũ dr̃ a verberando .i. a feriendo. eo ꝙ ỽberato aere plectro lingue formatur oẽ ỽbũ. Uel verbũ ẜm augu. dr̃ a verberãdo. i. ab aere ſonãdo. et ẜm hoc nõ ſũt ỽba niſi vera ỽba. Et l; alie ꝑtes formẽť verberando aerẽ. ita ſepi⁹ vtimur alijs in ſignificãdo vel in exꝓ̃medo mentis conceptũ et affectũ. et ideo ſibi conuenit iponi a ỽberator. oris. i. antonomaſice ſiue ꝑ excellẽtiã ¶ Quarto ſciendũ eſt ꝙ ꝓpriũ eſt ỽba ſequi actionẽ vel paſſionẽ cũ tꝑe ſ; iſta ỽba ſto. as. ſedeo. iaceo. l; nõ ſignificẽt actionẽ vel paſſionẽ trãſitiuã q̃ ſc; non hẽat fieri et recipi per aliq̃s caſus ẜminãtes depẽdẽtiã eoꝝ verboꝝ: tñ bñ ſignificant actionem vl' paſſionẽ abſolutã. et iõ ꝓpriũ ỽbi qđ ẽ ſignificare ꝑ modũ fluxus vel fieri vel ſignificare actionem vel paſſionẽ bñ ſibi cõuenit: l; cõueniat ꝑfectius ỽbis tranſitiuis. ¶ Jſtis notatis ponit ꝯcluſio rñſalis. Diffinitio verbi eſt ſufficiens: p; per cõditiones bone diffinitionis prius poſitas in diffinitione nois. ¶ Ad rões Ad primã dr̃ ꝙ lic; aliqñ verbũ ſit tota oro. non tñ vi ỽbi / ſed grã ꝓnois ſubintellecti in verbis ꝑ̃me et ſcđe ꝑſonaꝝ. Ad ſecũdã dr̃ ꝙ ꝑ hoc ꝙ dr̃ agere: intelligiť ỽbũ actiuũ et deponens et cõmune ꝓ ſignificatione actiua. Et per hoc ꝙ dr̃ pati intelligitur paſſiuũ: et cõe ꝓ ſignificatione paſſiua. et ſic quinq; gñã intelligũť ꝑ ꝑ̃dictã diffinitionẽ. Ad terciã dr̃ ꝙ modus intelligiť in tꝑe ſicut prius in ſuo poſteriori. et intelligiť modus ſimplr ꝑ tꝑ̃s. Et coniugatio ſubintelligiť per hoc ꝙ dicit ſine caſu. q; ois ꝑs declinabilis declinatur ꝑ caſus vel per coniugatione; et qđ non declinatur cũ caſu et eſt pars: ſequitur ꝙ ꝑ coniugationem declinať. Ad quartã dr̃ ꝙ tꝑ̃s realiter eſt de conſideratione phiſici et ꝓprie: tñ incidentaliter eſt ſolũ de cõſideratiõe grãmatici. Ad quintã dr̃ ꝙ l; neutrũ importet negationẽ nõ tñ ꝓut ſumiť ad ſignificãdũ neutrũ genus: ſ; ꝓut ſumiť ad ſignificandũ aliqđ poſitiuũ ꝓpter penuriã vocis. Seqť textus.

Modi qui ſunt: indicatiu⁹: vt lego. impe.

¶ Queritur ꝯñr vtrũ ſint quinq; modi. Et aŕ ꝑ̃mo ꝙ ſint plures. q; dicit donat⁹ (in enũerãdo modos) impꝑſonalis vt legiť. ergo ſequiť ꝙ impersonalis eſt ſextus modus. Scđo ſic ꝓbando ꝙ nõ ſint tot modi: infinitũ nõ eſt / vt h; pħs i q̃rto phiſicoꝝ) ẜ ſequitur ꝙ modus infinitiu⁹ nõ ẽ. Tertio ſic. tã imparatiuus q̃; optatiuus ſumũť a parte concupiſcibili vel iraſcibili. indicatiuus vero ſumiť a parte rationali: ſed virtus concupi-

piſcibilis et iraſcibilis ſunt cōiores ꝙ rationalis. et cū cōi⁹ dꝫ
precedere minus cōe. ſequit̃ ꝙ optatiuus et imꝑatiu⁹ debent
p̄cedere indicatiuū: ergo male ordinant̃. Quarto ſic. optatiuus
hꝫ tp̄a ꝯiuncta: indicatiuus ꝟo: diſtincta: ḡ ſequit̃ ꝙ ſi indicati
uus p̄cedat optatiuū: qñ hꝫ tp̄a diſtincta: ſeq̃t̃ ꝙ etiā cōiūctiu⁹
Quinto ſic. ꝟbū optatiui et iſtud aduerbiū vtinā idē ſignificāt
ḡ nugatorie dr̃ et addit̃ vtinā. Ad oppoſitū eſt donat⁹ aſſignās
quinq₃ modos tm̄ et nō plures. Et quo ad ordinē illoꝝ modoꝝ
p̄rio videbit̃ de q̄ſito. ſecūdo erūt quedā dubia. ¶ Pro q̄ ſcien
dū eſt ꝙ modus ꝓut hic accipit̃ pōt ſic deſcribi. Modus ē ꝓ=
prietas data verbo ad deſignandū actū ſuū ſub certo affectu vl'
ſub incerto. Per hoc ꝙ dicit ſub incerto: tangit̃ infinitiuus qui
ſignificat actū nō magis ſub rōne indicādi ꝙ ſub rōnibus im=
perandi: vel optādi: vel cōiūgēdi. et ſic de aliis. ſ₃ indeterīate
ſe hꝫ ad vtrūq₃: et iō infinitiuus pōt deterīare quālibꝫ aliū mo
dū. vt volo legere. vellē legere. vel ſi velim legere. Sicut eniꝫ
neutrū genus oritur a ꝓprietate indr̄ñti ad maſculinū et feim
vt patuit in ca. nois. ita infinitiuus ſimilit̃ orit̃ a ꝓp̄etate indif
ferēter ſe hn̄te ad indicationē ⁊ iꝑationē. et ſic de aliis. iō dr̃ in
finitiuus q̄ſi nō finitus nec deterīatus ad deſignandū actū ſuū
ſub aliquo certo affectu. ¶ Scđo ſciendū eſt ꝙ falſe opinati ſūt
dicētes infinitiuū modū attrahi ad diuerſas ſpēs modi ꝑ eius
aſſociationem cū diuerſis modis. vt qñ cōiūgit̃ cū indicatiuo.
eſt indicatiui modi. et qñ imꝑatiuo: imꝑatiui. et dāt ſilitudinē
de ꝟbo impſonali qđ eſt eiuſdē pſone cū ſuppoſito ſibi adiūcto
hoc tñ nō hꝫ ꝟitatē: qꝛ infinitiuus lꝫ ſit finitus et indeterīatus
quo ad cognitionē affectus vt dictū eſt. nō tñ eſt infinitus quo
ad ſpēm modi. et illa deterīatio dat ſibi certā ſpēm modi q̄ vo
cat̃ infinitiuus. Nec eſt ſile de ipſonali. qꝛ ꝟbū ipſonale nō eſt
ſine pſona: nec hꝫ vnicā pſonā: ſ₃ gn̄alit̃ indr̄ñter. Vñ dr̃ ꝟbū
impſonale ab in qđ eſt valde et pſonale. Vel dr̃ ab in qđ eſt nō
q̄ tñ negatio nō ē negatio ſimplr̃: ſ₃ negatio deterīationis p̄me
pſone ſolū. ſic etiā eſt de infinitiuo: q̄ ad pſonā nūeri ſolū: ⁊ nō
quo ad modū. ¶ Tertio ſciendū eſt ꝙ cū dr̃ ſub certo effectu tā
gunt̃ quattuor ſpēs modi. ſ. indicatiuus: imꝑatiu⁹: optatiuus
et ꝯiūctiu⁹ q̄ꝝ q̄libꝫ ſignificet actū ſub diſcreto et certo affectu
vel ꝯceptu. vt indicatiuus ſignificat actū inq̄ꝫtū ꝑ ip̄m. indica=
mus aliq̄d. ⁊ iꝑatiuus inq̄ꝫtū ꝑ ip̄m volum⁹ imꝑare. et optati
uus inq̄ꝫtū deſideram⁹. ⁊ ꝯiūctiu⁹ inq̄ꝫtū volum⁹ illū actū ꝯco=

mitari et cõiungi cũ alio actu. et ideo cõiũctiuus ſemp vult cõ iungi cũ alio verbo anteq̃ꝫ fiat ſententia cõpleta dicendo: ſi veneris ad me dabo tibi equũ. Et lꝫ dicat alicui venienti bñ veneris ſine alio ꝟbo: tñ p̃ſupponit ꝙ veniens dixerit: ego veni. et tunc rñdet hoſpes: bñ veneritis. et ſũt ibi duo actus. vel ſic intelligit ille ſermo. poſtq̃ꝫ veniſti bñ veneritis ſocie reuerende. ¶ Quarto ſciendũ eſt ꝙ modus accñtalis ſolũ cõuenit ꝟbo: ita ꝙ nulla alia ps eſt alicuius modi niſi ꝟbũ. Cuius cãm reddũt aliqui. q̄ modus preſupponit actũ pure et per ſe importatum ꝑ modũ fluxus vel fieri vel volũtas ĩpoſitorꝫ ſolũ fuit cã. Ex iſtis ptꝫ ꝙ ꝟbũ nõ dr̃ iõ cõiũctiui mõi q̄ cõiungit ſuppoſitũ cũ appoſito. q̄ tũc qðlꝫ ꝟbũ eẽt cõiũctiuũ: ſꝫ ꝟbũ dr̃ cõiũctiuũ ꝓpter rõnẽ p̃dictã. ¶ Aduertendũ eſt tñ ꝙ modus nõ ẽ accñs reſpectiuũ cauſans cõgruitatẽ vel incõgruitatẽ orõis: ſed accñs abſolutũ et lꝫ iſta: petre curris: nõ ſint cõgrua. tñ incõgruitas nõ ꝓuenit ex ꝑte mõi ſꝫ ex ꝑte exñtis: q̇ quidẽ modꝰ exñtis inſeq̄t modũ impantꝫ. ¶ Iſtis notatꝫ ponit ꝯcluſio rñſalis. Ois modus ſignificat inclinationẽ animi: ſꝫ ĩclinatio põt ſignificari dupl̃r. videlꝫ finite vel infinite. ſi infinite: ſic eſt infinitiuus. Si finite hoc eſt dupl̃r. aut cũ cõiũctione aut ſine cõiũctõe. Si ſine cõiũctione. hoc erit tripl̃r. aut fiet inclinatio animi ſm rõnalẽ virtutẽ. et ſic eſt indicatiuus. aut iraſcibilẽ: et ſic eſt impatiuus. aut cõcupiſcibilẽ: et ſic ẽ cõiũctiuus. Si cũ cõiũctione et ſic eſt optatiuus. Sed dubitat quare citius tp̃a cõiũgũt in infinitiuo et optatiuo q̃ꝫ in indicatiuo et cõiũctiuo. Ad hoc breuit dicẽdũ eſt ꝙ optatiuus eſt expreſſiuus actuũ ꝟtutis cõcupiſcibilis indicatiuus et coniũctiuus expreſſiui ſunt actuũ ꝟtutꝫ rõnalis ſꝫ ꝟtus rõnalis hꝫ ſuos actus diſtinctos: virtus vero cõcupiſcibilis ſꝑ cõiũgit cũ alio. ſ. qð cupit: iõ citius cõiũgũt in optatiuo q̃ꝫ in aliis modis. ¶ Scðo dubitat quare citius pñs cõiũgit cũ p̃tito ĩꝑfecto q̃ꝫ cũ alio mõ. Ad hoc breuiter dicẽdũ eſt ꝙ continuitas et ꝓximitas ſũt cã. Plus eni ꝯuenit preſens cũ p̃terito imꝑfecto q̃ꝫ cũ alio mõ. Et ſil̃r dicẽdũ eſt de p̃tito ꝑfecto et pluſq̃ꝫ ꝑfecto. Et ſil̃r dubitatur quare non habemꝰ modos coniũctos ſicut habemus tp̃a coniuncta. Ad hoc dicendũ eſt breuiter ꝙ modi ſignificant inclinationes varios affectus animi ſignificantes: que quidẽ inclinationes ſimpliciter diuerſe ſunt. iõ non pñt coniungi ſicut et tempora. ¶ Ad rõnes Ad primã dr̃ ꝙ dr̃ impſonale vt legit pro aliquo mõ diſtincto: ſed

aduertendū eſt ꝙ verbū impſonale ꝓcedit ꝑ modos tales ſicut verbū ꝑſonale. Ad ſcḋam dr̄ ꝙ infinitiu⁹ non dicit ibi ſimplicē negationem: ſ3 negationem determinationis: vel poſſ3 ſic dicere ꝙ in accipit̃ ꝓ valde: et ſic infinitiuus aliquid ponit. Ad terciam dr̄ ꝙ virtus rōnalis ꝑfectioꝛ ē ꝙ̄ iraſcibilis vel concupiſcibilis: ſ3 vie nature ꝓcedūt rōalē: nō tñ vie ꝑfectionis. Ad q̄rtā dr̄ ꝙ cōiūctiuus ſp dicit cōiūctionē duoꝝ verboꝝ: optatiu⁹ vero dicit vnū ſolū vt patuit in vno notabili: ſ3 vnū eſt añ pl̄a iō cōiunctiuus ſequit̃ optatiuū. Ad quintā dr̄ ꝙ iſtud aduerbium vtinā ſignificat optationē: verbū ꝟo optatiui modi ſignificat rē optatā: iō ad denotandū ꝙ ꝑfectioꝛi mō ſignificat̃ optatio per optatiuū ꝙ̄ ꝑ aliū modū: ideo ſibi additur iſtud aduerbium vtinam. Sequitur textus.

Forme verboꝛum quot ſunt? quattuoꝛ. que?

¶ Querit̃ ꝯñr vtrū forā que ponit̃ ꝓ accñte in ꝟbo ſufficienter diuidat̃ in quattuoꝛ formas. Et ar̄ pꝛio ꝙ nō. et hoc ꝯ̄ ſuppoſitū. forma dat eē rei. ġ forma in ꝟbo non eſt accñs. ꝯña pȝ. accidens eſt qḋ adeſt ⁊ abeſt ſubo p̄ter ſubiecti coꝛruptionē ſ3 forā i ꝟbo nō adeſt neqȝ abeſt. ergo ſequitur ꝙ forma non eſt accñs. Scḋo ſic. pꝛiſcianus ponit ſeptē formas ſc3 q̄ttuoꝛ quas poit donatus et cū hoc poſuit tres alias. ſ. diminutiuā/ deſideratiuā/ ⁊ imutatiuā. ġ inſufficiēter enūerat donatus ſolū quattuoꝛ Tercio ſic. forma dr̄ a formādo: eo ꝙ vnū ꝟbū forat̃ ab alio: ſ3 perfecta forā nō forat̃ ab alia: ſ3 alie forme ab illa. ergo ſequit̃ ꝙ ꝑfecta forma nō eſt forma. Quarto ſic. et hoc ꝯ̄ oꝛdinē foraꝝ incoatiua ſignificat incoationē ſiue inceptionē: ſ3 in reb⁹ p̄mis eſt pꝛincipiū ſiue incoatio. ġ ſeq̄t̃ ꝙ incoatiua dȝ p̄cedere alias Quinto ſic. oē ꝟbū ſignificat agere vel pati: qꝛ exit a ſuba. vnḋ oē verbū trahit ſuū oꝛtū ab aliquo. ġ ſequit̃ ꝙ nullū eſt ꝑfecte forme. ¶ Ad oppoſitū eſt donatus. Pro rñſione ſciēdū ē pꝛimo ꝙ forma ē ꝓpꝛietas ſiue modus formandi verbū a verbo: vel nō formādi. vñ vt diffinit̃ ibi non accipit̃ forma pꝛo altera parte cōpoſiti ſubalis: ſ3 ꝓ quodam mō accñtali verbi. vnde ſic̄ ſe hȝ ſpēs in noīe: ita ſe hȝ forā in ꝟbo ⁊ hec eſt vniri q̇ ad rōnē gñalē. qꝛ ſicut ſpēs in noīe ē moduſſignādi datus noi ad deſignandū rē ſuā ſub eē pꝛimario vel ſecūdario/ ſic forma in ꝟbo eſt moduſſignificandi dat⁹ ꝟbo ad deſignandū rē ſuā ſub eē p̄mario: ſicut ip̄fecta forma. vel ſcḋario: ſicut in aliis tribus ſed nō eſt idē iudiciū de e[illegible] q̄tū ad ſuas ſpēs. qꝛ eſſe ſecundarium

in noīe non diuidit in alias spēs: ſʒ in ꝟbo diuidit ī tres. ¶ Secūdo sciendū eſt ꝙ lʒ priſ. prīo poſuit quattuor formas: tñ cū hoc ſupaddit tres alias. ſ. diminutiuā: deſideratiuā: ꝛ īmutatiuā. Diminutiā: vt ſorbilo. as. modicū ſorbere. legilo. las. i. modicū legere. ꝛ īmutatiua: vt patriſo. as. i. ſeq̄ patriā. et deſideratiua: vt faceſſo. is. i. deſideriū facere: tñ donatus ſolū conſiderat quattuor formas et bene ꝭm ſuā cōſiderationem: q2 ipſi nō loquūt de forma ꝟbi ꝭm ꝙ ipa deriuat. q2 ꝭm hoc rl̄a nō poteſt dari certa de eius formatione a certa perſona: vl' certo tp̄e. mō deſideratiā forma eſt deriuatiua: et lʒ format a ꝟbis: nō tñ poteſt dari certa regula de eaꝝ formatione. q2 aliqñ formāt ab infinitio: ſicut legilo de legere. vel a p̄terito vel ab aliis tp̄ib⁹ ſʒ priſ. cōſiderauit formā ꝓut ſignificat eē p̄mariū vel ſecūdariū. et oēs iſte forme ſignāt ſub eē ſecūdario ¶ Sciēdū eſt tercio ꝙ etiā doctrinale nouit eas ꝭʒ nūerū quaternū cāꝝ. vñ ꝯpauit formā pfectā ad cauſā materialē. q2 ſicut a pfecta oriunt alie: ita ex materia originaliter oriuntur res naturales. frequentatiua ſumitur ad ſimilitudinem forme. q2 oīs motus et oīs opatio frequentatiua vel rara oritur a forma. q2 forme eſt agere. et inchoatiua ſumit ad ſimilitudinē efficientis. q2 cā efficiens ē q̄ primo mouet et executiue opatur ad hoc corrñdere. et meditatiā ſumit ad ſimilitudinē finis. q2 finis ſp dʒ p̄meditari anteꝙ̄ operetur. ¶ Iſtis notatis ponitur cōcluſio rñſalis. Tm̄ ſūt q̄ttuor forme ꝟboꝝ: pʒ p ſufficientiā. q2 oīs forma vel eſt formās vel formata. ſi p̄mū: ſic eſt pfecta. ſi ſecūdū: hoc eſt tripl'r. aut ſignificat inceptionē actus: et ſic eſt inchoatiua. vel meditationem: et ſic eſt meditatiua. aut frequētationem. et ſic eſt frequētatiua. ¶ Ad rōnes. Ad primā dr̄ ꝙ forma in ꝟbo nō ſumit ꝓ altera parte cōpoſiti. ſʒ ꝓ quodā accñtali p quē vnū ꝟbū forat ab alio. Ad ſcdam dr̄ ꝙ donatus poſuit formas de quib⁹ certa regula poteſt dari: ideo p̄termiſit illas tres: vt dictū eſt in vno notabili. Ad terciā dr̄ ꝙ duplex eſt forma. ſcʒ formās: ꝛ forma formata. Uñ pfecta nō dr̄ forma eo ꝙ format ab alia: ſed eo ꝙ alie formāt ab ipa. Ad quartā dr̄ ꝙ lʒ inchoatiua ſignificet inchoationem: tñ q2 format a pfecta: ideo ſeq̄t eā: vt effectus ſuā cauſam. ¶ Ad q̄ntā dr̄ ꝙ lʒ oē ꝟbū ſignificet agere vel pati qđ ortū hʒ a ſuba: nō tñ eſt p formationē. Sequitur textus.

Coniugationes verboꝝ quot ſūt? tres. que?

¶ Querit ꝯñr vtrum cōiugatio q̄ aſſignat ꝓ accñte verbi ſuf-

ficienter diuidatᷣ i tres ꝯiugatiões. ¶Et ar̄ pͥo ꝯ ſuppoſitū.
declinatio ineſt noī ſicut cõiugatio ꝟbo: ſꝫ declinatio nõ acci-
dit noī nec enūeratᷣ iter accñtia nois: ğ neqꝫ cõiugatio dꝫ enūe-
rari inter accñtia ꝟbi. Scd̾o ſic. declinatio iꝟbo ē ex pte modo-
rū et aliū accñtiū: ſꝫ ꝯiugatio nichil aliud eſt (vt dicit priſ.) q̄ꝫ
ꝟboꝝ declinatio. ğ male aſſignatᷣ ꝯiugatio cū aliјs modis pro
accñte ꝟbi. Tercio ſic. ꝯiugatio ē declinatio ꝟboꝝ. ſꝫ hoc ver-
bū ſū es eſt fui hꝫ iflecti a voce i vocē: ğ hoc ꝟbū ſū es eſt: erit
alicuius cõiugatiõis. ſꝫ nõ prīe neqꝫ ſcd̾e neqꝫ tercie. ğ inſuffici-
enter diditᷣ ꝯiugatio. Quarto ſic. priſ. dicit quattuor ꝯiugatio-
nes eſſe et ſilr̄ cõis vſus tenet ꝙ ſūt q̄ttuor. ğ iſufficientᷣ diditur
ꝯiugatio. Quito ſic. ſic̄ ſūt aliqua ꝟba q̄ hn̄t a lõgā: ita ſūt ali-
qua q̄ hn̄t a breuem. ğ ſicut ꝯiugatio diuiditᷣ penes i. longā ꝛ
i. breuē ita debꝫ diſtingui penes a longā et a breuē. Ad oppo-
ſitū eſt donatꝰ. Pro rn̄ſione ſciēdū eſt prīo ꝙ ꝯiugatio nichil
aliud ē q̄ꝫ ꝯn̄s ꝟboꝝ declinatio. vn̄ per hoc ꝙ dicit ꝯn̄s exclu-
dūtᷣ oia ꝟba anomala et irregularia q̄ declinationē ꝯn̄tē non
hn̄t. Et dr̄ decliatio ꝯn̄s qr. ſ. tp̄a p q̄ tale ꝟbū declinatᷣ reglla-
riter deſcēdūt ꝛ formātᷣ q̄dā. ſ. a ſcd̾a pſona. p. t. indicati modi
et q̄dā a p̄terito. et etiā intelligitᷣ decliatio ꝯn̄s qn̄. ſ. ſcd̾a pſo-
na. p. t. indicatiui modi directe cadit ſm̄ formationē vocalē a
prīa pſona indicati modi. ¶Sciendū eſt ſcd̾o ꝙ cõiugationes
potius diſtinguntᷣ penes vocales q̄ꝫ penes cõſonātes: qr voca-
les maiorē ſonū hn̄t q̄ꝫ cõſonātes iõ magis faciūt ad dr̄iam q̄ꝫ
ꝯſonātes ꝛ diſcõueniētiā: ꝛ iõ magis p eas diſtingūtᷣ q̄ꝫ p alias.
et lꝫ ſint q̇nqꝫ vocales: nõ tn̄ ꝓpter hoc erūt q̇nqꝫ cõiugatiões.
qr nõ ſumitᷣ diſtictio alicuius cõiugatiõis penes iſtas duas vo-
cales. ſ. o. et u. ꝓptᷣ. ſ. deformitatē ſoni ipaꝝ: ipe eni deforma-
tionē ſoni hn̄t vt pꝫ intuenti et iõ nõ veniūt in termiationē ali-
cuiꝰ ꝯiugationis. ¶Sciendū eſt tercio ꝙ cõiugatio dr̄ teriari i
a. vel in e. vel in i. ſicut amas. doces: legis: audis: lꝫ teriantᷣ in
ſ. ſꝫ qr nõ drn̄t penes illā lr̄am s. iõ potiꝰ penes vocales q̄ i pe-
nultia ſede ponūtᷣ qr p illas accidit dr̄ia et nõ p ꝯſonātes. et lꝫ
ſint alia accñtia lr̄e vel ſyllabe q̄ꝫ correptio vel ꝓductio: tn̄ po-
tius aſſignatᷣ dr̄ia intᷣ aliq̄s cõiugationes p correptionē et ꝓdu-
ctionē qr ſcꝫ correptio et ꝓductio cõmunes ſunt lr̄e et ſyllabe.
¶Iſtis notatꝭ ponitᷣ ꝯcluſio rn̄ſalᷣ. Cõiugatio ſufficiēter diui-
ditᷣ. ꝓbatᷣ qr ois ꝯiugatio cognoſcitᷣ p a. aut p aliā vocalē. ſi p
a. ſic ē p̄ma ꝯiugatio. ſi p aliā vocalē hoc ē duplr̄: aut p e. ꝛ ſic

eſt ſcđa cõiugatio. aut ꝑ i: ⁊ſic eſt tercia ꝙ ſubdiuidit penes cor-
reptionem et productionem iſtius vocalis. et lꝫ ſint aliqua ꝟ-
ba hñtia a breuē: et aliqua hñtia a. lōgā: tñ nō ſumit̃ diſtinctio
aliqua penes correptionem et ꝓductionē huius vocalis a. ꝓ-
pter paucitatē verboꝝ hñtiū a. breuē: qꝛ pauca illa ſūt ab hoc
ꝟbo do das. et ſuis cōpoſitis. et ideo de illis paucis nec dona
tus nec priſc. intendūt dare vnā cõiugationē. ¶ Ad rões. Ad
primā dr̃ ꝙ nō eſt totū ſimile de declinatione in noīe et cõiuga
tione in ꝟbo: qꝛ ponit̃ vnū accidēs. ſ. caſus ꝑ qđ poſſet coniu-
gatio intelligi. et ideo expreſſe ponit̃. Ad ſcđam dr̃ ꝙ cõiuga-
tio fit ex ꝑte modoꝝ et alioꝝ accidētiū: tñ qꝛ cõiugatio dicit ha
bitudinē ipoꝝ ad inuicē: iō ꝯiugatio aliquid aliud denotat ab
ipis accidentibꝰ: et ideo bñ aſſignat̃ ꝓ accñte in verbo. Ad ter
ciā dr̃ ꝙ lꝫ iſtud ꝟbū ſū es inflectat̃ de voce in vocē: non tamen
eſt ꝓñs declinatio: vt patet in vno notabili. Ad quartam dicē
dum eſt ꝙ ſi ſumat̃ diſtinctio coniugationū penes correptionē
et productionem: ſic ſūt quattuor. ſi vero ſumat̃ penes ſubam
vocaliū: ſic ſolū ſunt tres. Ad quintā dicēdū eſt ꝙ lꝫ ſint aliq ꝟ
ba hñtia a breuē: tñ ſūt pauca. ideo priſ. neqꝫ donatꝰ neqꝫ alij
doctores grāmatice poſuerūt cõiugationem diſtinctam ꝓpter
eoꝝ paucitatem verboꝝ. Sequitur textus.

¶ Genera verboꝝ quot ſunt? quinqꝫ. que?

¶ Querit̃ ꝯñr vtrū genus verboꝝ ſufficienter diuidat̃ in quin
qꝫ gña. ſ. in genus actiuū / paſſiuū / neutrū / deponens et cõmu-
ne. Et ar̃ prio ꝙ non. qꝛ cū iſtis gñibus priſc. enūerat duo alia
genera: ergo ſeqt̃ ꝙ eſt ꝯriꝰ donato. qꝛ enūerat neutrūpaſſiuū
et neutropaſſiuū. Secūdo ſic. donatus dicit illa actiua que in
o. deſinūt ⁊c̃. ſed hoc ꝟbū timeo et hoc verbū tremo deſinūt in
o. et pñt accipere r. ſuꝑ o. et tñ paſſionē ſignt̃ et non actionem.
qꝛ oīs timor vel tremor eſt quedā paſſio: g̊ ꝯ diffinitionē actio
rū. ¶ Tertio ſic. Fio fis eſt ꝟbū et tñ nō eſt paſſiuū: qꝛ nō teriat̃
in r. neqꝫ neutrū: qꝛ nō ſigñ. paſſionē. neqꝫ deponēs. neqꝫ cõe.
g̊ inſufficient̃ enūerant̃ gña ꝟboꝝ. Quarto ſic. ſtor / curror ꝓfe-
rūt̃ a donato. ergo male dr̃ ſtor curror non dr̃. Quinto ſic. dõa-
tus dicit ꝙ ꝟba cõia cadūt in duas formas: ſꝫ nullū verbū eſt
duarū formaꝝ. quod poſſet ꝓbari inductiue. g̊ male dr̃ cadūt
in duas formas. ¶ Ad oppoſitū eſt donatus. ¶ Pro rñſione
Sciēdū ē prio ꝙ genus eſt quedā ꝓꝑetas ꝙ ineſt ꝟbo ex eo ꝙ
deſinit i o. vl' i or. vñ dr̃ actiuū ab agēdo. qꝛ actiuū ex ſe paſſi-

uū generat per additionē hui⁹ lr̄e r. Unde paſſiuū genus ē q̄d ꝓprietas que ineſt verbo ex eo ꝙ deſinit in r. ſed dēpta r. pōt redire in actiuū vt legoꝛ lego. Neutrū genus eſt quedā ꝓprietas que ineſt verbo ex eo ꝙ deſinit in o. et non poteſt ac cipere r. ſup̄ o. vt patet in donato. Unde patet erroꝛ quoꝛūdā dicentium ꝙ hoc verbū ſū es eſt: nō deſinit in o. nec in oꝛ. et tū̄ eſt neutri generis. qꝛ ſū es fui neq̄ actionem neq̄ paſſionē ſignificat: ſꝫ ſolū eē ſignificat et ideo teriatio de o. et de r. non pōt ei addi eo ꝙ p̄ſupponit actionē vel paſſionē. Deponēs vero eſt queđ propētas q̄ ineſt v̄bo eo ꝙ deſinit in r. neq̄ pōt dimittere r. ⁊ hꝫ actiuā ſignificationē. Cōe vero eſt quedā ꝓprietas q̄ ineſt v̄bo eo ꝙ non pōt dimittere r. et hꝫ vtrāq̄ ſignificationē actiuā ſcꝫ et paſſiuā in vna et eadē ꝓlatione potentialiter tm̄ vna et non actualiter. et ſūt verba cōia q̄ enūerant in illo metro doctrinal' ſcꝫ Largioꝛ experioꝛ. ⁊c̄. ¶ Sciendū eſt ſecundo ꝙ neutropaſſiuū eſt q̄dā ꝓprietas que ineſt v̄bo eo ꝙ deſinit in o. et hꝫ ſupplecionē tp̄is paſſiui et eoꝝ tempoꝝ que foꝛmāt ad eo p̄terito ad modū paſſiui: et ſic hec q̄nq̄ v̄ba ſunt neutropaſſiua ſcilicꝫ audeo/ſoleo/fio. ⁊c̄. Uñ patet erroꝛ quoꝛūdā dicētiū ꝙ hec v̄ba ſūt neutropaſſiua. ſ. pꝛandeo. es. et mereo. ſtuſſū vel fui. qꝛ dicit pꝛiſc. in minoꝛi volumīe ꝙ ſolū hec quinq̄ ſūt neutropaſſiui gn̄is. qꝛ ſcꝫ nō hn̄t ꝓpꝛiū p̄teritū: ſꝫ ſolū p̄ circūlocutionē Alia vero ſcꝫ mereo. es. pꝛādeo. es. et alia hmōi hn̄t circūlocutionē paſſiuoꝝ et etiā poſſūt hr̄e ꝓpꝛia pꝛeterita. ¶ Sciendū eſt tercio ꝙ neutropaſſiuū genus eſt quedā ꝓpꝛietas q̄ ineſt v̄bo ex eo ꝙ hꝫ litterā neutralem et ſignificationē paſſiuā: vt vapulo. Uñ lꝫ in hoc noīe neutropaſſiuū videatur oppoſitio q̄đ tamen iſta neutropaſſiua dicūtur diuerſis reſpectibus. Unde dicitur neutrū pꝛo voce neutrali: paſſiuū vero quantū ad ſignificationem. ¶ Sciendum eſt quarto ꝙ verbū cōmune eſt quod habet ſignificationem actiui et paſſiui ⁊ etiam litteram paſſiui Unde lꝫ cōe genus cōmunitatem non habeat in voce ſiue cōeꝫ non habeat vocem: tū̄ habet ſignificationem cōmunē. ſ. actiuā et paſſiuam. Unde cōmunitatē cōia habent cum actiuis i ſignificatione: cum paſſiuis vero in voce et ſignificatiōe. Unđ ſūt quedā verba que ſunt alicuius generis ex terminatione tantū vt hoc verbū timeo dr̄ actiuū eo ꝙ deſinit in o: et poteſt accipere r. ſuper o. Aliq̄ñ aūt dicitur verbū alicuius generis gratia ſignificatiōis tm̄. vt hoc v̄bū facio: quod dicitur actiuū ſignifi

catione.qñqꝫ ꝟo dr̄ ꝟbū alicuiꝰ gñis grā vtriuſqꝫ: vt hoc ꝟbum amo.as.qđ dr̄ actiuū grā vtriuſqꝫ.ſ.ſignificationis et teriatio=nis. ¶ Iſtis notatis ponit̄ cōcluſio rñſalis. Quīqꝫ ſūt gña ꝟbi ꝓbat̄ qꝛ oē ꝟbū ſignificat agere vel pati.aut nec agere nec pa=ti.ſi ſcđꝫ: ſic eſt neutrū genus: ſi primū hoc eſt dupl'r.aut agere vel pati ſub vna voce: et ſic eſt cōe genus.aut partim de vno et partim de alio: et ſic eſt deponēs genus.ſi vero ſignificat age=re ſub vna ꝓpria voce: ſic eſt actiuū.ſi pati: ſic eſt paſſiuū. Ad rōnes. Ad primā dr̄ ꝙ donatus enūerat qnqꝫ gña ſolū: qꝛ neu=tropaſſiua et neutrapaſſiua ſub neutro cōtinēt̄: qꝛ maxīe faciūt diſtinctionē generꝝ penes termiationes: tñ diſticte deteriat de neutropaſ.ī ꝓceſſu: cū dicit: p̄terea neutrop. Ad ſcđam dr̄ ꝙ q̄dā ſūt ꝟba q̄ ſūt alicuius generis voce tm̄.quedā vero ſūt ali=cuius ſignificationis ſm ſignificationem tm̄: vt patuit in hoc ꝟ=bo timeo.es. Ad terciā dr̄ ꝙ hoc verbum fio fis eſt actiuū ſiue neutrū quo ad vocē: paſſiuū vero quo ad ſignificationē vt ſu=pra dictū eſt de alijs. Ad quartā dr̄ ꝙ ſic intelligendū ē ꝙ ſtor et curror nō dicūt̄.ī.non pñt dici latine nec ꝓferri: nec etiā ſūt voces ſignificatīe. Ad quintā dr̄ ꝙ cū dr̄ cōia cadūt ī duas for=mas: non eſt intelligendū de aliqua quattuor formaꝝ ꝟbi: que ſunt: perfecta/ frequētatiua/ inchoatiua et meditatiua. ſꝫ ſic ī=telligēdū ē ꝙ cadūt in duas formas: qꝛ hñt duas ſignificatōes

Tempora verborum quot ſunt? tria. q̄? pñs.

¶ Querit̄ ꝯñr vtrū tp̄s in ꝟbo bñ diuidat̄ in quinqꝫ tp̄a.ſ.pñs p̄teritū impfectū.ꝛc̄. ¶ Et ar̄ prio ꝙ nō. qꝛ donatus dicit tria tp̄a eē in ꝟbo.ſ.pñs/ p̄ītū/ et futurū: g̊ nō ſūt niſi tria tempo=ra. Scđo ſic.donatus prio enūerat tria tp̄a verboꝝ.deinde qn=qꝫ: ſꝫ qnqꝫ et tria ſunt octo: g̊ ſeq̄t̄ ꝙ ſunt octo tp̄a verboꝝ. Ter=cio ſic.vnū tp̄s eſt futurū et vnū pñs: et futurū nō ſubdiuidit̄ ergo ſequit̄ ꝙ p̄teritū nō ſubdiuidit̄. Quarto ſic.oē tp̄s eſt pfe=ctū: ergo ſequit̄ ꝙ nullū ē impfectū.ans pꝫ.qꝛ tp̄s eſt effectus dei: ſed deus nichil fecit impfectū.ergo nō eſt tp̄s impfectum. Quinto ſic.vnū eſt ſubm tp̄is ſcꝫ mobile: ergo vnū erit tp̄s ꝯña pꝫ: qꝛ capit accñs indiuiduationē et vnitatē a ſubo. ¶ Ad op=poſitū eſt donatꝰ. Pro ratione ſciendū eſt prio ꝙ tp̄s ſic diffi=nit̄ generalr̄. Tp̄s ē quedā ꝓꝓetas que ineſt ꝟbo ex eo ꝙ ſigni=ficat rē ſuā pñtialit̄/ p̄terite/ vel future.in hac aūt ſignificatiōe tāgit tria tp̄a pricipalia ꝟbi: vnde cū dicit pñtialiter tāgit pñs tp̄s cū aūt dicit p̄terite: tāgit preteritū.ꝛ cū dicit future: futuꝝ

Preſens vero tp̄s eſt cuius pars preterita vel futura vel ī inſtanti eſt. tñ ꝑ hoc ptꝫ ꝙ nō capitur pn̄s tp̄s nūc ꝓ indiuiſibili ſicut facit ph̄s ī q̄rto phiſicoꝝ. ¶ Sciendū eſt ſcd̄o ꝙ tp̄s vno mō capit̄ ꝓ menſura motus celi ſm horas/dies/vel annos. et de tp̄e iſto mō cōſiderato nō intendit donatus: lꝫ tñ v̄bū non ſignificet rē ſuā ſub rōne fluxus vel fieri quē quidē motū vel fluxum ↄſequit̄ tp̄s. Alio modo capit̄ ꝓ mō ſignificandi dato v̄bo ad deſignandū actū ꝑ modū preſentionis/p̄teritionis vl' futuritionis. Sꝫ p̄teritū diuidit̄ in imꝑfectū/ꝑfectū et pluſq̄ꝑfectū. Vn̄ p̄teritū ꝑfectū ſignificat actū iā totalit̄ elapſū: ſꝫ preteritū imꝑfectū ſignificat actū partim pn̄tem et partim elapſum vt amabā. i. aliqualiter amaui et aliqualiter amo: ſꝫ preteritꝫ pluſq̄ perfectū ſignificat actū totalit̄ elapſū multū diſtātem a pn̄ti: vt amauerā. i. olim amaui. et lꝫ iſta tp̄a ſic diſtinguantur apud grāmaticos: tñ apud logicos ꝓ eodē modo accipiuntur q2 eodē mō ampliant et verificāt ꝓpōem. Vn̄ cū dr̄ in principio erat verbū nō denotatur ꝙ verbū erat longe a pn̄ti et ideo iſta preterita nō hn̄t diſtinctionē apud logicū: ſed ꝓ eodem reputant̄ quo ad v̄itatē vel falſitatē. ¶ Iſtis notatis ponit̄ ↄcluſio rn̄ſal. Sunt quinq̄ tp̄a in v̄bo. ꝓbat̄. q2 oē tp̄s vel eſt certuꝫ vel incertū. Si primū: hoc eſt tripl'r. aut loquit̄ de re dudū facta et preterita: et ſic eſt preteritū pluſq̄ ꝑfectū. aut de re perfecta: et ſic eſt preteritū ꝑfectū. aut de re p̄terita nuꝑ et ſic eſt preteritū imꝑfectū. Si incertum: hoc eſt dupl'r. aut eſt incertū ſm totum: aut ſm partem. ſi primū: ſic eſt futurū: ſi ſcd̄m: ſic ē pn̄s tp̄s. q2 pn̄s eſt vt ad ꝓpoſitum cuius pars eſt futura/alia preterita/alia inſtans. Vn̄ quo ad partem preteritā pn̄s tempus certum dr̄ eē. et quo ad futurū dr̄ incertum. Sꝫ quereret etiam aliq̄s quare nō habemus tria pn̄tia ſicut habemus tria p̄terita Ad hoc breuiter dicēdū eſt ꝙ cā eſt: q2 ſm ariſtotelē in quarto phiſicoꝝ. de tp̄e nō hēmus niſi nunc. ⁊ q2 nunc eſt pars indeclinabilis ſiue indiuiſibilis tp̄is: iō non diuidit̄ in vlla pn̄tia. Sꝫ de futuro dr̄ ꝙ bn̄ pn̄t eē tria futura ſi placeret impoſitoribus ſicut ſunt tria preterita ſicut eſt aliquid partim preteritū et partim pn̄s quod vocat̄ preteritum imꝑfectū. ita eſt vnum futurū aliqualiter preſens et partim futurū q̄d pōt dici futurū imꝑfectū et actus penitus futurus. cuius nulla pars pōt dici futurū perfectum. actus vero multum diſtans a preſenti qui poſt longū tp̄s erit pn̄s pōt dici futurū pluſq̄ꝑfectū. ſed tale futurum

tpe eſt nobis incertum: iō ille dr̄ie nobis omittūt. Ad rōes Ad primā dr̄ ꝙ lȝ ſint tria tpa ſolū in verbo: tn̄ bene plura poſſūt eē ſubdiuidendo vnū iſtoꝝ tpoꝝ ſcȝ preteritum. Ad ſcđam dr̄ ꝙ donatus enūerat prīo principaliora tpa. dicēdo tria tpa eē i verbo. poſtea vero ſubdiuidit vnū in tria tpa. iō nō ſunt octo. ſȝ quinqȝ tm̄. Ad terciam dr̄ ꝙ lȝ ſit vnū pn̄s qꝛ indiuiſibile eſt vel quia ſumit ab hoc qđ eſt nūc. quod eſt indiuiſibile. qꝛ tam̄ preteritū eſt diuiſibile. et iō ſunt tria tpa et futurū ſi placuiſſet impoſitori: ſic eēt bene diuiſibile: ſȝ qꝛ eſt incertū: iō pretermittitur vt viſū eſt. Ad quartā dr̄ ꝙ lȝ oē tps ſit perfectū: tn̄ res q̄ eſt in tpe bn̄ pōt eē imꝑfecta. et ſic qn̄ loquit de tpe i verbo intelligitur de re tpata. Ad quintā dr̄ ꝙ lȝ ſit vnū ſubm tpis ꝓꝑe dicti et naturalis: tn̄ tpis verbi poſſunt eē plura ſubiecta: quia tempus in verbo eſt ſolū tps ſimilitudinarie et nō ꝓprie ſicut eſt de perſona in noie et pronoie. Sequitur textus.

Aduerbium quid eſt? pars orationis q̄ adie.

Queritur ꝯn̄r vtrū aduerbiū ſufficient diffiniatur a donato dicente ꝙ aduerbiū eſt pars orōis q̄ adiecta v̄bo. ꝛc. Et arḡ primo ꝙ nō. qꝛ ſicut ſe habet adiectiuū nois ad nomē: ita ſe hȝ ad uerbiū ad v̄bū. qꝛ vt dicit priſc. Aduerbiū eſt vi v̄bi adiectim: ſed nomē ſubſtātim et nomē adiectiuū ſūt eadē ps orōis: ḡ v̄bū et aduerbiū ſilr̄ erūt eađ pars orōnis. Scđo ſic. adiectiuum ſe hȝ ad id cuius eſt adiectiuū ſicut determinans ad ſuū determinabile: ſȝ determinabile precedit ſuū determinans: et qꝛ ſūt aliqua aduerbia que precedunt verbū: vt ptȝ de aduerbijs optandi et negandi et pluribus alijs. ergo aduerbiū nō eſt adiectiuū verbi. Tercio ſic. declinabile et ſua determiatio faciūt vnū ſȝ aduerbiū eſt determinatio verbi: ergo facit vnū cum verbo. et per ꝯn̄s ſunt eađ pars orōnis. Quarto ſic. aliqua aduerbia ſunt determinantia participiū. vt ptȝ iſte currens. fortit vadit bene ad villā. ergo ꝯ deſcriptionem q̄ dicit: que adiecta verbo Quinto ſic. aliqua aduerbia ſunt que determinant nomen vt video hoiem fortē nimis: aliqua determinant aliud aduerbiū vt iſte currit multū fortiter. alia determiant totā cōpoſitionē. vt hō neceſſario eſt aial. ḡ ſequitur ꝙ aduerbia nō ſꝑ determināt verba. Ad oppoſitū eſt donat⁹. Pro ꝝ. ſciēdū eſt prīo ꝙ poſt ꝗꝫ donatus determiauit de verbo: hic ꝯn̄r determiat de aduerbio. qꝛ aduerbiū eſt determinatio verbi: et determinatio dȝ ſequi ſuū determiabile. iō donatus imediate poſt verbū de aduerbio

deteriat. Itē aduerbiū dr̄ quaſi iuxta verbū poſitū: et niſi ordi naret poſt verbū non poſſet iuxta verbū dici: et iō īmediate ſe quit verbū. Unde lʒ participium ſit pars declinabilis et etiaʒ dignior ſit pars q̄ ſit aduerbium: tñ ꝓpter p̄dictas rōnes dōa tus p̄poſuit aduerbiū participio. et lʒ ibi videat̄ inter donatū et priſc. eē ꝯrietas: tñ inter eos nō eſt cōtrarietas qꝛ alios et a- lios hubuerunt reſpectus. ¶ Sciendū eſt ſcdo q̄ aduerbium ſic deſcribitur a donato: ſicut in titulo queſtionis. Unde lʒ ali qñ aduerbiū deteriet participiū: hoc tñ eſt inq̄ztū includit ali- quā ꝓprietatem verbi: que quidē proprietas ꝑ aduerbiū habʒ deteriari ſimiliter. et lʒ videatur deteriare nomē tm̄: hoc non ē niſi inq̄ztū ſubintelligit̄ aliqd̄ participiū dicēdo nō hō currit. i. nō exñs homo currit. Similit̄ etiā ſunt aliqua aduerbia q̄ p̄ce- dūt v̄ba de ſuo mō ſpāli ſicut ſunt negationes. alia vero ſequū tur. alia vero q̄ indr̄ñter ſe hñt ad p̄cedere vel ad ſequi. ¶ Sci endum eſt tercio q̄ lʒ nomen adiectiuū ⁊ etiā aduerbiū ſil'r etiā interiectiones cōueniāt in hoc q̄ ſe habēt per modū habitus ⁊ quiet[is]. tñ aduerbiū deteriat aliq̄d ꝑ ſe qd̄ ſe hʒ ꝑ modū fluxus vel fieri in alio: nō tñ q̄ ipſe modusſignificandi aduerbij ſit: ſʒ ip̄e actus vel fluxus deteriat̄ ꝑ aduerbiū qd̄ in alio dr̄ eē ſubm et lʒ interiectiones ſignificēt ꝑ modum determinantis actum ſeu fluxū: nō tñ ſigñt in hoc: imo ſigñt ꝑ mod̄ deteriantis actū ſub rōne mentis affectus. Unde illud quod habetur pro mo- do formali in verbo habetur ꝑ materiali in aduerbio. Und̄ ꝓ prietas ſiue modus eēndi a quo ſumitur modus eſſendi verbi dr̄ eē modusſignificandi formalis v̄bi qui quidē modus ſe hʒ vt materiale reſpectu modi ſpecialis aduerbij. ¶ Iſtis notat[is] ponitur cōcluſio ꝯ. Diffinitio aduerbij eſt bene aſſignata. patʒ ꝑ cōditiones bone diffinitionis prius poſitas. ¶ Ad rōes. Ad primā dr̄ q̄ illa ſimilitudo nō dicit totaliter ſimilitudinem imo dicit in parte/et in parte non. Uñ ſil'e ē in hoc q̄ ſicut nomē ad iectiuū deteriat nomen ſubſtantiuū et reſtrigit et limitat ſic etiā ſil'e eſt in aduerbio. qꝛ aduerbiū deteriat verbū et tollit ipſius verbi cōfuſionem. ſʒ diſſimile eſt inter ea in hoc q̄ in noīe adie ctiuo et ſubſtātiuo eſt idē modus ſpecificus. ſ. ſignificare ꝑ mo dū h̄itus et quietis. ſʒ in v̄bo et in aduerbio nō eſt idē modus ſpecificus. etiā cōīter dr̄ q̄ locus a ſilī ſemꝑ claudicat. ¶ Ad ſe cūdā dr̄ q̄ in aliquib⁹ hʒ v̄itatē: et in aliq̄b⁹ nō. et lʒ alique de terminationes precedāt ſua deteriabilia ƒm ſitum: non tamen

ſecūdū intellectū. ¶ Ad terciā dr̄ ꝙ lȝ deterīatio et ſuū deterīabile que ſunt entia realia faciāt vnū eē extra intellectū: non tn̄ opȝ in iſtis q̄ ſūt ꝑciſe entia rōnis. Ad quartā dr̄ ꝙ lȝ ſint aliq̄ aduerbia determinātia participiū: hoc tn̄ eſt inquātū participium ꝑtē capit a noīe et ꝑtē a v̄bo. hoc eſt gr̄a vniti ſubē et non gr̄a ipſius noīs. ¶ Ad q̄ntā dr̄ ꝙ lȝ aliqua aduerbia videant̄ deterīare nomē: tn̄ nō determināt niſi gr̄a alicuius v̄bi vel ꝑticipij ſubintellecti. vt dicēdo hoīem fortē nimis. Et ſilr̄ etiā licet ſit aliqđ determinās totā cōpoſitionē tn̄ ꝓmo deterīat actū ⁊ ꝑ actū deterīat cōpoſitionē et ex ꝯñti. Seq̄r textus.

Aduerbio quot accidunt? tria. que ſignifica.

¶ Querit̄ ꝯñr vtrū ſint tria accñtia in aduerbio. ¶ Et ar̄ p̄io ꝙ nō. auctoritate priſc. dicētis eē duo accñtia. ſ. ſpēs et figura ḡ ⁊c̄. ¶ Scđo ſic. ſpēs aſſignatur a priſc. ꝓ accñte aduerbij: et tn̄ nō enūerat̄ hic: ḡ male aſſignat̄ tria. Tercio ſic. ſignificatio nō accidit alicui ꝑti orōnis imo accidit voci vt pȝ ꝑ act. modo rū ſigñdi. ḡ ſignificatio nō eſt accñs aduerbij. ¶ Quarto ſic. cōparatio nō aſſignat̄ a priſc. ꝓ accidēte aduerbij ḡ ⁊c̄. Quīto ſic accñtis nō eſt accñs: ſȝ aduerbiū nō eſt accidēs. ḡ eius nō ſunt accidentia. ¶ Ad oppoſitū eſt donatus. Pro rñſione. Sciend̄ eſt ꝓmo ꝙ in qualibȝ ꝑte orōnis eſt duplex ſignificatio. ſ. principalis et minus principalis. vñ lȝ ſignificatio principalis accidat voci: nō tn̄ accidit dictiōi: ſȝ illa cōſignificatio q̄ eſt moduſſig. dr̄ dictioni accidere. ¶ Scđo ſciēd̄ eſt ꝙ lȝ ſignificare ꝑ modū det̄mināt; actū ſit de eēntia aduerbij: tn̄ deterīare actuȝ ſub rōe q̄ntitat; vel qualitat; hm̄oi accidit aduerbio. et deterīare v̄bū ſub tł̄i rōe vocat̄ apđ modernos ſigificatio aduerbij: nō tn̄ capit̄ ꝓut eſt ſignificatū abſolutū huius noīs ſignificatio: ſȝ ꝓ mō ſignificādi. ⁊ lȝ aduer. cōſideratū vt ſigificat diſpōȝ ſolū ꝯſtruat̄ cū v̄bo vł ꝑticipio: tn̄ bñ cōſtruit̄ cū noīe ſm̄ alios modoſſigñdi. ſ. ꝓut ſignat diſpōȝ ꝑ mođ ſpecificāt; aliđ: vt aduerbiū tp̄is q̄dā mō ſpecificat tp̄s: ⁊ ſic đ alijs aduerbijs tp̄is aut loci. Silr̄ ⁊ aduerbia ꝯꝑatiui gradꝰ ſm̄ ꝙ ſigñt ꝑ mođ exceſſus ꝯſtruūt̄ cū ablō. ⁊ ſilr̄ ly o. qñ tenet̄ aduerbialit̄ vult hr̄e poſt ſe vtm̄ caſū. neqȝ vȝ illđ qđ dicūt aliqui ꝙ ly o. determīat ly curre imo potiꝰ deterīat vtm̄ ſubītelligēdo ly ens vł exñs. vt patuit i ꝑdicta q̄ſtione. ¶ Sciendū eſt tercio ꝙ aduerbiū reſpectu v̄bi ſe hȝ ſicut accñs. qꝛ ſignificat ꝑ modū deterīantis ⁊ verbū per modū determīati: ⁊ ſic vnū ſe hȝ ꝑ modū depēdentis. ſ. aduer-

biū. ꝛ ꝑ modū determīantis actū ꝟbi. et ita de aliis multis ptib⁹ orōnis: ſicut de prepōne q̄ retorquēdo caſuale ad actū ſe habꝫ actiue. ¶ Iſtis notatis ponit̄ cōcluſio ꝛ. Tm̄ ſūt tria accidētia aduerbij pꝫ ꝑ ſufficiētiā. qꝛ oē accidēs aduerbij / aut ipm cōſequit̄ rōne ſignificati: aut rōe relati in aliō. ſi p̄mū: ſic eſt ſignificatio. ſi ſcōm: hoc eſt duplr̄. vel inq̄ꝫtū eſt primū extra vel ītra. ſi ītra: ſic eſt figura. ſi ex̄: ſic eſt ꝯꝑatio. ¶ Ad rōes. Ad p̄mā dr̄ ꝙ priſc. enūerat accn̄tia ꝯn̄a ſpēm a tota ſpē et nō a parte. ſꝫ cōparat. iō nō ꝯſeq̄t̄ aduerbiū a tota ſpē: qꝛ pl̄a ſunt aduerbia nō recipiētia ꝯꝑationē. iō priſc. nō enūerat ꝯꝑationē. Ad ſcōam dr̄ ꝙ lꝫ ſpēs aſſignet̄ ꝓ accn̄te a priſc. in aduerbio expreſſe: tn̄ ſatis intelligit̄ a donato inq̄ꝫtū enūerat cōꝑationē et figurā ꝓ accn̄te. qꝛ aduerbia q̄ recipiūt cōꝑationē deſcēdūt a noībus cōparationē recipientibus. Aduerbia vero cōpoſite figure aliq̄ mō videntur deriuari ab aliis q̄ ſūt ſimplicis figure. Tercia ꝟo ſoluit̄ in p̄mo notabili. Ad quartā dr̄ ꝙ vt iā dictū eſt compatio nō cōſeq̄t̄ aduerbiū a tota ſpē. iō priſc. nō enūerauit ſꝫ quia donatus eſt introductor iuuenū volēs oñdere naturā aduerbij qualecūqꝫ fuerit aduerbiū. iō enūerauit cōparationem ꝓ accidente. Quinta ſoluitur alias. Sequit̄ textus.

¶ Significatio aduerbioꝝ in quo eſt ÷ quia.

¶ Querit̄ ꝯn̄r vtrū ſignificatio ſit accn̄s aduerbij. ¶ Et ar̄ primo ꝙ nō. qꝛ eſt aliqua ſignificatio nūeri / tp̄is / q̄litatis / aut q̄ꝫtitatis et ꝑſonalis. ſꝫ nūerus: nec tp̄s: nec qualitas: nec q̄ꝫtitas: nec ꝑſona accidūt aduerbio. g̊ neqꝫ ſignificatio. Scōo ſic. vnū et idē aduerbiū eſt pluriū ſignificationū aduerbij vt poti⁹ qō ē aduerbiū comparandi et eligendi: ergo male dant̄ tot ſignifica tiones aduerbij. Tercio ſic. aliqua ſūt aduerbia tp̄is. g̊ temp⁹ aduerbio accidit. ꝯn̄a tenet. qꝛ ſicut reperiunt̄ tres dr̄e in ꝟbo ſcꝫ preſens / preteritū / ꝛ futurū. ita reperiunt̄ in aduerbio vt pꝫ ꝑ iſta aduerbia tp̄is hodie / heri / cras / ergo ſi ſint aliqua aduer bia tp̄is. tp̄s accidit aduerbio. Quarto ſic. non ſunt aliqua aduerbia imperandi: ergo a ſimili nec optandi. Quinto ſic. ſicut in verbo inuenit̄ pluralitas et ſingularitas. ita in aduerbio. vt ſemel legi. ter legi. et bis. ergo ſi fuerit aliquod aduerbium nu meri: nūerus accidit aduerbio. et etiā reperitur vt dictū eſt in diffinitiōe nūeri. ¶ Ad oppoſitū eſt donatus. Pro ꝛ. ſciendū eſt prīo ꝙ ſūt aliq̄ aduerbia ꝑ q̄ poſſum⁹ rn̄dere ꝺ loco. ſ. ꝑ iſta quo / q̄ / vbi / ꝛ vnde. q̄ pn̄t ꝑ hos ꝟſus hr̄i. Huc illuc iſtuc dic

ſi ſit q̄ſtio p̲ quo. Hac illac iſtac dic ſi ſit q̄ſtio p̲ qua. Hic illic iſtic vbi vult regula reddi. Hic illinc iſtinc ſi tibi querit̃ vnde. Et ſilr̃ ad alia interrogatiua rn̄det̃ p̲ ſupina verboꝝ et nōia p̲pria villaꝝ cū q̄ttuor aduerbijs. vn̄ lꝫ tot ſint aduerbia q̄ſitiua de loco: nō tn̄ ſūt tot q̄ſitiua de tp̄e. qr motus vno mō tm̄ cōparat̃ ad tp̄s: motus aūt diuerſimode ad locū ꝯparatur. Scd̄o ſciendū eſt ꝙ iſta aduerbia en. ecce. aliqn̄. nichil demonſtrāt vt ecce nichil eſt in burſa mea: tn̄ improprie dicūt̃ demonſtratiua ſꝫ potius dicūt̃ aduerbia exiſtendi. qr nichil demōſtrant ſꝫ potius exiſtūt alicui auditori ad aliqd apprehēdēdū. Silr̃ de iſtis aduerbijs hortādi eya age magis ꝓprie ſunt demonſtratiā q̄ꝫ aduerbia hortandi. V̄ba tn̄ tēta aduerbialr̃ ſilr̃ et quedā aduerbia ſilr̃tudinis qn̄qꝫ oſtēdūt ſimilitudinē cū diuerſitate: vt ego quaſi vitis fructificaui. qn̄qꝫ oſtēdūt impropetatē: vt nox ꝛ dies. ſūt ſicut ↄ̄ria. qn̄qꝫ notant vnitatis expreſſionē: vt dicendo vidimus gloriam eius gl̄iam quaſi. ꝛc̄. hoc mō dicendo quaſi nō oñdit diuerſitatē neqꝫ ſilr̃tudinē: ſꝫ vnitatem: et ponit̃ quaſi p̲ vere. quaſi vnigeniti. i. vere vnigeniti. ¶ Sciendū eſt t̃cio ꝙ iſte dictiones tecū mecū ſecū ſcd̄m priſc. orōes dicūt̃ eē. ſꝫ ſecūdū vſū aduerbia perſonalia ſunt. Et dr̄ mecū citius q̄ꝫ cū me cā euphonie hn̄de. et cām reddit priſc. quare ſint orōnes: qr p̄pōnes nūq̄ꝫ cū ꝓnoibus cōponūt̃. ſilr̃ ſi capiunt̃ in orōe aduerbia vocandi ſicut o: nec ſūt ꝓprie ptes orōis. qr id qd̄ eſt ī oratione ē ſuppoſitū vel appoſitū: vel pars ſuppoſiti vel appoſiti/ ſꝫ aduerbia vocādi nō ſūt hmōi. ſꝫ tn̄ capiēdo orōeꝫ ꝓut ē cōtextus quarūcūqꝫ dictionū: ſic bn̄ ſūt ptes orationis: ſilr̃ de iſtis aduerbijs iurandi quidā dicūt ꝙ medius fidius eſt oratio: ꝛ ꝙ ſenſus eſt huius qd̄ eſt ercle: eſt qn̄ iurat̃ p̲ ercle medius fidius id ē p̲ herculē qui fuit ſemimortalis ꝛ ſemiīmortalis. qr ex pte patris. ſ. iouis fuit īmortalis: cū eēt iupiter ſummus deorum et etiam fuit mortalis ſm̃ fabulas ex parte matris que vocabatur alcmena que fuit mortalis. et ſic eſt ſenſus p̲ ercle mediꝰ fidius. i. p̲ herculē mediū filium iouis. Alij dicūt ꝙ medius fidius eſt vna dictio que cōponitur ex tribus dictionibus. ſ. medius/ filius/ et dyos qd̄ iupiter. et ſic eēt ibi vna dictio mediꝰ fidius. et idem ſignificant ercle et caſtor: et pertinent ad iuramentū. Aduerbiū aūt eligendi aliqn̄ tenet̃ electiue: vt pocius diligo deum q̄ꝫ dyabolum. aliquando etiam tenet̃ cōparatiue vt patet in iſtis exemplis: potius diligo patrem q̄ꝫ matrē. poti

us diligo filiū q̄ꝫ ꝓximū. Aduerbia aūt euentus et dubitandi drūt adinuicē. q2 aduerbia euentus significant inoppinatū rei casum. Aduerbia aūt dubitandi significant humane mētis occupationem. De aduerbijs aūt localib⁹ cū dr̄ ꝙ hn̄t eādē significationē hoc intelligit̄ de significatione principali: et nō de cōsignificatione siue de significatiōe minus principali. Et silr̄ de aduerbijs ꝯparādi dr̄ ꝙ aduerbia q̄ descēdūt a noībus secūde declinatiōis formant̄ a datiuo mutādo o. in e. sicut a docto fit docte. a pulcro fit pulcre. a malo fit male. et sic de alijs silib⁹. Sꝫ qdā noia excipiūt̄: q2 nō faciūt aduerbiū terīatū in e. ꝑ mutationē de o. in e. sꝫ faciūt aduerbiū in ter: sicut largus qđ non facit large sꝫ largit̄. Et quedā alia que in grecismo cōtinent̄: q̄ hn̄t positiuos terīatos tā in er q̄ꝫ in e: vt sinister qđ facit sinistre alacris alacriter. fortis fortiter. dapsilis dapsiliter. suauis suauiter. dulcis dulciter. et sic de silibus noibus ꝯpatiōnē recipiētibus faciētib⁹ positiuū in is ⁊ i e. vel i er et in is. inueniūt̄ etiā quedā aduerbia terīata tā i e q̄ꝫ in o. vt p̄mo vel p̄me. Alia autē sūt aduerbia q̄ termināt̄ in ter q̄ veniūt a noibus scđe decliationis: et formāt̄ a gtīo breuiando i. ⁊ addēdo ter. vt a largi fit largiter. alia aūt q̄ terīant̄ in e. sūt silia dtīs fe. ge. Si ṽo fuerit tercie decliationis forant̄ a dtīo breuiando i. ⁊ addēdo ter. vt a forti fit fortit̄. sꝫ hoc aduerbiū facile excipit̄: q2 nō facit facilliter: sꝫ facile. Sepe cōparat̄: ⁊ tn̄ nomē a quo descēdit nō cōparat̄. s. sepes sepis. Aduertendū est tn̄ ꝙ cōpatiuus aduerbij similis est cōpatiuo nois neutrius gn̄is. ¶ Jstis notatis ponit̄ ꝯclusio rn̄salis. Significatio est accidēs aduerbij: ptꝫ q2 illud est accidēs alicui⁹ qđ est extra intellectū eēntialē eius/ et ita ē de significatione q̄ vocat̄ cōsignificatiua aduerbij. ǧ ꝯclusio ē vera. Minor pꝫ: q2 modussignn̄di essentialis nō facit partē esse partē: sꝫ est vltima dr̄ia parti: ǧ quicq̄d aduenit parti vltra modū specificū est eius accn̄s. ¶ Ad rōnes. Ad p̄mā dr̄ ꝙ nūerus nec q̄litas nec p̄dicta accn̄tia accidūt aduerbio: sꝫ aduerbiū bn̄ significat illa de pricipali significatione. Ad scđam dr̄ ꝙ nō est incōueniens ꝙ vnū aduerbiū sit pluriū significationū. Ad terciā dr̄ ꝙ lꝫ sint aliq̄ aduerbia tp̄is p̄ncipalis significatiōis: nō tn̄ cōsignificationis. Ad quartā dr̄ ꝙ aduerbia imperandi continent̄ sub aduerbijs hortandi. Ad quintā dr̄ ꝙ licꝫ in diuersis aduerbijs reperiatur p̄litas vel singularitas: nō tn̄ in eodē sic in ṽbo reperitur pluralitas vel singularitas. Seq̄t̄ text⁹

articipium quid eſt? pars orationis ptē.

¶Queritur pñr vtrū participiū bñ diffiniat a donato ſic Participiū eſt pars orōnis partē capiēs no. ꝛc̄. ¶Et ar̄ prio ꝙ nō: qꝛ ſi diffinitio eēt bona ſequeret ꝙ illud nomē dapifer eſſet participiū: qꝛ partē capit a noīe. ſ. dapē. et partē a verbo. ſ. a fero. ſ; nō eſt verū. ergo diffinitio eſt inſufficiens. Scd̄o ſic. ꝑticipiū capit partem a noīe: ḡ neq; gn̄a neq; caſus remanebunt in noīe. neq; tempora neq; ſignificationes in v̄bo. ḡ ꝛc̄. ¶Tercio ſic. ſi participium ſignificaret actum vnitum ſube non indigeret ſubiecto. alias eēt ſuperfluitas ibi: ſ; participium requirit ſubiectum. ergo ꝛc̄. Quarto ſic ſi ſignificaret actum vnitum ſube: ſequeretur ꝙ intellectus poſſet ſimul et ſemel multa itelligere: ſ; hoc eſt eſt falſum. ergo ꝛc̄. Quinto ſic. currit et curſus idem ſunt. vt h; ph̄s primo peryarmenias. ſed currit nō capit partem a nomine. ergo neq; curſus ¶Ad oppoſitum eſt donatus. Pro reſpōne Sciendū eſt ꝓmo ꝙ poſtq; donatus deteriauit de aduerbio: hic pñr determinat de participio. qꝛ nomen ꝛ pronomen priꝰ ordinantur qꝛ ſubſtantiam ſignificant: v̄bum v̄o poſt. qꝛ ſignificat actū egrediētē a ſuba: et poſt īmediate ordinatū fuit aduerbiū. qꝛ deteriat v̄bū tanq; eius adiectiuū: iō īmediate poſt v̄bū ordinat. et ita fuit neceſſe in iſto loco ordiari participiu; qꝛ ſe h; ſicut compoſitū ad ſuū ſimplex reſpectu verbi et nois: ſ; ſimplex precedit cōpoſitū: quare. ꝛc̄. Et l; participium habeat ſignificationem nois et verbi: et ſic cōius videtur eē ꝙ nomē et verbū: non tamē h; ſignificationem totā nomis ꝛ v̄bi. Et iō ꝑticipiū nō d; ꝑcedere nomē nec v̄bū. Et l; ꝑticipiū quodā mō videat mediare inter nomē et verbū inq̄ztu; partem capit ab vtroq;: non tn̄ melius eſt ipm ordinare int̄ nomē et v̄bū: ſ; debet cognoſci per integritatem extremoꝝ ſuorū ſicut color/puta rubedo que integratur ex albo et nigro. iō ꝑticipiū poſterius eſt noie et verbo. ¶Sciendū eſt ſcd̄o ꝙ participiū inuentum fuit duplici de cā. ſ. vt duo actus poſſēt īmediate adiungi ſine cōiūctione media ꝛ vt duo actus intranſitie caſibus obliq̄s poſſent adiungi. Aduertendū eſt tn̄ ꝙ oē participiū eſt deriuatiue ſpēi. ¶Iſtis notatꝭ ponit ꝯcluſio rn̄ſal̄. Diffinitio ꝑticipij eſt ſufficiens. p; ꝑ ꝯdiciones bone diffinitionis ¶Ad rōes Ad ꝓmā dr̄ ꝙ duplex ē ps. ſ. exterior ꝛ iterior. iterior dr̄ eē modus ſignādi eēntial̄. et ſignificatio ꝑticipij ꝛ eiꝰ accn̄a ps aūt extior dr̄ eē ꝯpoſitio. ꝛ l; dapifer ꝗtū ad extiorē capi=

at partē a noīe et ꝟbo:nō tñ ꝙ ad partē interiorē. Ad ſcđam dr̄ ꝙ cū dr̄ in diffinitione ꝙ participiū partē capit a noīe:non tam̄ intelligit̄ ꝙ remoueat:ſʒ intelligit̄ ꝙ hʒ ſil'ia gn̄a et ſil'es caſ⁹ ſicut in noīe. Ad terciā dr̄ ꝙ ꝑticipiū pricipaliter ſignificat actū et minus principalit̄ ſignificat ſub̄am:iō idiget ſubiecto:tñ cū adiūgitur ſub̄m ſolū tenet̄ ꝑ actu principalit̄ ſignificato ꝑ iꝑm ꝑ illā regulā. Equiualens gemis hax.ꝛc̄. Ad quartā dr̄ ꝙ itellectus nr̄ plura intelligit ſimul et ſemel per modū vnius non autē vt plura ſunt. et hoc eſt propter illam opationem intellectus ꝙ eſt cōponere et diuidere. nec eſt ꝑ illam operationē que eſt ſimplicīū apprehenſio. Ad quintā dr̄ ꝙ lʒ currit et curſus idē ſignificet:hoc tñ eſt ſub diuerſis modis ſignificandi eſſentialibus et accidentalibus. Sequitur textus.

articipio quot accidūt? ſex. que? genera.

Querit̄ ꝯn̄r vtrū ſint ſex accidētia in ꝑticipio et nō plura. Et ar̄ prīo ꝙ nō. qꝛ participiū includit in ſe rōnē nois ꝛ ꝟbi cū ſignificet actū vnitū ſube:ergo tot accidentia debēt ineſſe ꝑticipio ſicut noi et ꝟbo. Scđo ſic. ſignificatio non accidit parti nec dictioni ſed ſolū voci. vt habet̄ per act. modoꝝ ſignificandi:ergo male aſſignat̄ ſignificatio pro accn̄te. Tercio ſic. tp̄s ē menſura motus:ſʒ ſuba ꝙ ꝑ participiū ſignificat̄ non ſignificat per modū fluxus vel fieri ſed ꝑ modū habitus et quietis. ergo ſeqt̄ ꝙ tp̄s nō accidit participio. Quarto ſic. ſpēs accidit ꝑticipio:et tñ nō enumerat̄ inter accidentia ꝑticipij. ğ ꝛc̄. Quinto ſic. actus pōt inherere ſube prime et ſcđe ꝛ tercie perſonarum. ğ ſeqt̄ ꝙ participiū ſignificans actū vnitū ſube poterit eē prie ꝑſone vel ſcđe/ vel tercie. et per ꝯn̄s ꝑſona dʒ enumerari inter accidentia participij. Ad oppoſitum ē donatus. Pro rn̄ſione Sciendū eſt prīo ꝙ participiū poteſt conſiderari ꝗtū ad ſuum eē et ad ſuū fieri. ꝛ ſic īſunt ſibi ſpēs et figura:lʒ tñ ſpēs nō enūeret̄ int̄ accn̄tia ꝑpter hoc ꝙ nō ineſt ꝑticipio ſc̄m omēs ſui dr̄ias. qꝛ oē ꝑticipiū ē deriuatie ſpēi:qꝛ ꝑticipia deſcēdūt a ꝟbis:et ſil'r etiā figura ineſt ei ꝗtū ad ſuū fieri. qꝛ participiū eſt ſimplicis figure vl' decōpoſite. Vn̄ ſi ꝟbū fuerit ſimplex ꝑticipiū ei⁹ erit ſimplici figure:ſed ſi fuerit compoſitū ꝑticipiū ei⁹ erit decōpoſite. Sciēdū eſt ſcđo ꝙ ſpēs (vt dictū eſt) nō enūerat̄ inter accn̄tia ꝑticipij. qꝛ ꝑticipio nō accidit ſpēi variatio:cū oē ꝑticipiū ſit deriuatie ſpēi:mō accn̄s inꝗtū accn̄s dʒ ſuſcipe variatiōeʒ Sciēdū ē t̄cio ꝙ īſūt ꝗdā accn̄tia ꝑticipio ꝗtū ad

ſuū eē ſicut ē tp̄s/nūerus/et etiā caſus. Vn̄ tp̄s ineſt pticipio gr̄a ſignificatiōis exp̄mēde quā pticipiū hꝫ a v̄bo. et ſil̄r etiā fi gura et gn̄a et caſus inſūt pticipio gr̄a ſignificationis exprimē de quā pticipiū hꝫ a noie: et etiā cā expreſſionis cōſtructionis. Vn̄ poteſt q̄ri quare donatus enūerat accn̄tia participij i pl̄a li nūero: et accn̄tia aliaꝝ partiū in ſingulari nūero? Ad hoc di cendū eſt ꝙ donatus enūerat accn̄tia pticipij in pl̄i nūero: ne videreť ꝙ participiū nō reciperet niſi vnicū genus vel vnum nūeruꝫ a noie. ¶ Iſtis notatis ponitur cōcluſio rn̄ſal̄. Sex ſūt accn̄a participij pꝫ per ſufficientiā. qꝛ accn̄s ineſt pticipio. aut ꝗtū ad ſuū eē: aut ꝗtū ad ſuū fieri: ſi p̄mū. ſic eſt figura. ſi ſcd̄ꝫ hoc eſt tripl̄r: aut ꝗtū ad ſuū eē exp̄mendū qd̄ hꝫ a noie: ſic ſūt gn̄a et caſus. aut ꝗtū ad ſuū eē exp̄mēdū qd̄ hꝫ a v̄bo: et ſic ſūt tp̄a et ſignificationes. aut ꝗtū ad ſuū eē exp̄mendū vtriuſqꝫ. ⁊ ſic eſt nūerus. Vn̄ nūerus ineſt pticipio tā rōe actus ꝗ̄ rōe ſb̄e ¶ Ad rōes. Ad p̄mā dr̄ ꝙ participiū nō ſumiť ſub rōe nois et verbi: ſed vna ratione ſpeciali diſtincta a rationibus nomīs et verbi. lꝫ tn̄ ꝗtū ad ſuū mat̄iale cōueniat cū noie ⁊ v̄bo: tn̄ dr̄t ab eis rōne ſpāli et formali q̄ eſt ſignificare p modū actus vni ti cū ſuba: ſꝫ accn̄tia inſūt ſubo: rōne forme ſpecifice: et nō rōne mat̄ie. iō nō opꝫ i pticipio tot eē accn̄tia quot ſunt in noie ⁊ ver bo. Ad ſcd̄am dr̄ ꝙ ſignificatio pꝛicipalis nō accidit pti vt bn̄ ꝓbat rō: ſꝫ bene conſignificatio que eſt modus accidentalis q̄ noie ſignificationis nūcupať. Ad terciam dr̄ ꝙ tp̄s realiter eſt menſura motus realis vt patet quarto phiſicoꝝ. ſꝫ tp̄s metha phorice ſumptū bene eſt menſura alicuius qd̄ ſe hꝫ p modum fluxus et fieri. Ad quartā dr̄ ꝙ lꝫ ſp̄ēs accidat participio tn̄ nō ineſt ei niſi ſm vnā ſui dr̄iam. qꝛ ſibi nō accidit variatio. oē eni pticipiū eſt deriuatiue ſp̄ēi: iō nō enūerať. Ad quintā dr̄ ꝙ licꝫ actus diſtans a ſuba poſſit vniri ſube ſub diuerſis modis loq̄n di. ſ. de ſe vt de ſe. ad aliū vt ad aliū. tn̄ ſm hoc facit vnū com plexum: et vt ſtat ſub modo vnius complexi: ideo non conue nit ſibi perſona. Sequitur textus.

Tempoꝛa participioꝝ quot ſunt? tria. que?

¶ Queriť ꝯn̄r vtrū genus accidat pticipio et ſufficienter diui dať i tria tp̄a? Et ar̄ pꝛio ꝯ̄ ſuppoſitū: qꝛ pticipiū ſignificat ſub ſtantiā p modū habitus et quietis: ſꝫ ſubſtantia nō habet men ſurari per tempus. qꝛ tp̄s eſt menſura fluxus rei que eſt in mo tu: ḡ ſequiť ꝙ tp̄s nō accidit participio. Secundo ſic. tempus

nõ eſt:ğ nõ eſt accñs ꝑticipij.añs pꝫ.qꝛ illud non eſt cuius par
tes nõ ſũt.ſꝫ ꝑtes tꝑis nõ ſũt.ğ nec tꝑs.minoꝛ patꝫ.qꝛ tꝑs ꝑte
ritũ nõ eſt:qꝛ iã ꝑteriuit.neqꝫ futurũ eſt.neqꝫ pñs eſt cũ ipſius
nulla ſit pars:cũ oĩs pars illius futura ſit pꝛeterita.ſed neqꝫ ꝑ
teritũ neqꝫ futurũ ſũt vt viſũ eſt.nec inſtans tꝑs nec ꝑs tꝑis.ğ
tꝑs non eſt.Tercio ſic.aliq̃d eſt tꝑs pꝛeteritũ ꝑfectũ et pꝛeteri
tũ imꝑfectũ et plusq̃ iꝑfectũ:et tñ non enũerant.ğ ꝛc̃.Quarto
ſic.tꝑs ſubiectiue eſt in pꝛimo mobili:ergo non eſt in ꝑticipio.
Quinto ſic.participiũ nõ eſt vnũ:ğ nõ põt eẽ ſubiectũ accñtis.
cũ ad indiuiduationẽ accñtis requirat vnitas ſubiecti añs ptꝫ
quia ꝑticipiũ eſt ſuƀa et actus:ſꝫ ſuƀa et actus nõ ſunt vnum:
imo plures.ğ ꝛc̃. ¶Ad oppoſitũ eſt donatus. Pꝛo rñſione ſci
endũ eſt ꝑmo ꝙ tꝑs in ꝑticipio cognoſcitur ꝑ iſtas teriationes
ans vel ens/tus vel ſus/rus vel dus/tñ cognitio eſt a poſterio
ri.Si aũt velimus cognoſcere tempus a pꝛioꝛi nos debemus
diſtinguere iꝑm ſicut in v̾bo.ſ.qꝛ eſt ſignificatiuũ actus pñtia=
liter/ꝑterite/vel future/ſicut dictũ eſt in verbo. ¶Sciendum
ſecundo ꝙ pꝛeſens terminatur in ans vel in ens:et pꝛeteritum
in tus vel in ſus/et futurũ in rus vel in dus.Unde nõ eſt alia
cã quare ſic oꝛdinant niſi voluntas impoſitoꝛis.Uñ tempus
eſt modus ſignificãdi ſimplr̃ abſolutus: vt pꝫ per actoꝛẽ modo
rũ ſignificandi:lꝫ ſm quid ſit reſpectiuus ſcꝫ qñ conſtruit cum
aduerbio:vt dicendo iſte eſt amãs hodie.iſte eſt legens cras.
¶Sciendum eſt tercio ꝙ pñs participij foꝛmat a pꝛeterito iꝑ=
fecto v̾bi a q̃ deſcẽdit ꝑ mutationẽ de bã in ns.vt de amabã fit
amãs.ꝑteritũ et futuꝝ ab vltĩo ſupino.ſicut de amatu fit ama
tus.et ꝑ remotionẽ de s.et additionẽ de rus fit amaturus. Et
cã quare pñs foꝛmat a ꝑterito iꝑfecto eſt.qꝛ vt dictũ eſt pꝛe
ſens eſt cuius ꝑs eſt pꝛeterita vel futura. Sed ꝑteritũ imꝑfe=
ctũ eſt qđ ſignificat rem inceptã et imꝑfectã:iõ pꝛeteritũ imꝑ=
fectũ ꝑticipat cũ pñti.Cã aũt quare futurũ citius foꝛmat ab vl
timo ſupino q̃ꝫ a pꝛĩo eſt.qꝛ pꝛimũ ſignificat inceptionem rei:
et ſcđm ſignificat ꝑfectionẽ in tꝑe ꝑterito.iõ ꝑteritũ tꝑs cõue=
niẽtius foꝛat ab vltĩo ſupĩo q̃ꝫ a pꝛĩo. ¶Iſtis notatis ponitur
ꝯcluſio rñſal.Tꝑs bñ diuidit ĩ tria tꝑa.pꝫ ꝑ ſufficientiã.qꝛ oẽ
tꝑs vl̃ foꝛat a ꝑt̃ito iꝑfecto:et ſic ẽ pñs.vl̃ ab vltĩo ſupĩo.ꝛ hoc
dupl̃r.vel dicit rẽ ꝑteritã:et ſic ẽ ꝑteritũ.vel futurã:et ſic ẽ fu=
turũ.Aduertẽdũ eſt tñ ꝙ futuꝝ teriatũ in dus foꝛat a pꝛeſenti
participij:vt amans:remota s.et addita dus.fit amãdus. Et

rō eſt. qꝛ pn̄s aliquo mō actionē ſignificat: futurū ꝟo paſſionē et qꝛ actio eſt cā paſſionis. iō ꝛc̄. ¶ Ad rōes. Ad p̄mā dr̄ ꝙ tp̄s nō accidit ꝑticipio rōne ſub̄e: ſꝫ rōne actus cōiūcti cū ſub̄a. Ad ſcd̄am dr̄ ꝙ lꝫ tp̄a nō ſint ꝑmanētia: ꝑtes tn̄ bene ſūt ꝭm ſucceſ= ſionē et ꝭm eē ſucceſſiuū: et hoc ſufficit ad eē rei. Ad terciā dr̄ ꝙ lꝫ in ꝑticipio nō ſit p̄tītū ıꝑfectū et pꝛeteritū pluſq̄ꝫ ꝑfectum diſticte et deteriāte: bn̄ tn̄ eēntialiter: qꝛ pꝛeteritū īꝑfectū ſumi tur a p̄terito imꝑfecto. et ꝑfectū a ꝑfecto. ꝛ pluſq̄ꝫꝑfectū a pluſ q̄ꝫperfecto. et ſic pꝫ dr̄ia inter tp̄s verbi et tp̄s participij: qꝛ tē= pus ꝑticipij pōt attrahi ad oēs tp̄is dr̄ias: vt dicēdo: ego ſum amatus: ꝟbū vero nō iō dr̄ ꝑticipiū ſignificare tp̄s indeteriāte et ꝟbū deteriāte. Ad quartā dr̄ ꝙ lꝫ tp̄s gn̄alıꝭ ſit ſubiectiē ī p̄= mo mobili: tn̄ tp̄s ſıl̄itudinarie tentū et methaphoꝛice bn̄ ē ī ꝟ bo et in ꝑticipio. Ad q̄ntā dr̄ ꝙ lꝫ participiū ſignificet actū et ſub̄am: tn̄ non ſignificat vt ſunt diuerſa ſed per modū vnius ꝛ hoc ſufficit ad hoc ꝙ accidens indiuiduetur. Textus.

Genera participioꝝ quot ſunt: quattuoꝛ. q̄:

¶ Queriꝭ ꝯn̄r vtrū tm̄ ſint quattuoꝛ gn̄a in ꝑticipio et nō pl̄a. ¶ Et ar̄ p̄mo ꝙ nō. qꝛ oē ꝑticipiū eſt oīs gn̄is: g̊ male ponitur maſculinū / femininū / neutrū / et cōe. Scd̄o ſic. genus cōe decli naꝭ ꝑ duos articulos. g̊ male dr̄ cōe vt hic et hec et hoc legēs. Tercio ſic. in noīe eſt epychenū genus: g̊ aſſılı̄ dꝫ eē in ꝑticipio qꝛ participiū capit partem a noīe. ſ. gn̄a. Quarto ſic. ꝑticipiuꝫ ſignificat actionē et paſſionē ſicut ꝟbū ſꝫ rōne actionis et paſ= ſionis genera ſūt in ꝟbo: g̊ ꝑticipiū dꝫ hr̄e gn̄a a ꝟbo. Quinto ſic. illd̄ ꝑticipiū pꝛegnās ꝑtinet femellis: g̊ ſolū ē fe. ge. ¶ Ad oppoſitū eſt donatus. Pꝛo rn̄ſione ſciendū ē pꝛio ꝙ noīa adie ctiua / ꝓnoīa / et ꝑticipia hn̄t genus / numerū / caſū / et ꝑſonā: nō ex ſue rei ꝓpꝛietate: ſꝫ ex ꝓp̄etate ſui ſubiecti. Nā ſignificatū iſtoꝝ nō ſtat ꝑ ſe ſub ꝓp̄etate agēdi vel patiēdi a qua ſumiꝭ ge nus. nec ſub ꝓpꝛietate vniꝰ vel pluriū a qua oꝛitur numerus. cū accn̄tia nūerenꝭ cū nūeratione ſubiectoꝝ: nec etiam ſtat ꝑ ſe ſub ꝓpꝛietate ꝑticipij vel termī a quo oꝛitur caſus: cū ꝑ ſe de= pēdētiā cōſtructiōis nō inchoāt. nec etiā ſtat ſub ꝓp̄etate loq̄n di a qua cōtrahitur ꝑſona. ſꝫ noī ſubſtātio ꝑ ſe hee ꝓpꝛietates cōueniūt. Unde dicta accn̄tia inſūt ſibi per attributionē ſui ad ſub̄am. et iō hmōi adiectiua requirūt pꝛio mō dicta accidētia. ſiue modoſſign̄di pꝛicipales ſuis ſubiectis ¶ Sciēd̄ eſt ſcd̄o ꝙ

cōe genus aliqñ diſcernit̃ ꝑ nomē articulare ſicut hic lapis vel hec petra: Aliqñ v̄o demōſtratione vt ego.tu.qñqꝫ ſignificatione vt vir et mulier.qñqꝫ relatione vt iſte.ille.qñqꝫ terīatiōe: vt alb⁹.ba.bū. Et qꝛ ꝑ iſtas diuerſas voces pñt diſcerni gña : nō opꝫ ꝙ hmōi vocib⁹ articuli ꝯponāt̃. ¶ Jſtis notatis ponit̃ cōcluſio rñſalis. Quattuoꝛ ſunt gña ꝑticipij. ꝓbat̃ ꝑ ſufficientiaꝫ qꝛ oē participiū ꝯſtruit̃ vt cōtractū ē cū ſuo ſubo: vel ſm ꝓpriam rōnē participij. ſi ſcđm : ſic eſt cōe gen⁹. Si primū hoc ē triplr̃. aut ſūitur a q̄litate actiā illi⁹ cui inheret: et ſic eſt maſculinū. aut a paſſiua: et ſic eſt fe. aut ab indr̄ñti. et ſic ē neu. ¶ Ad rōnes. Ad primā dr̃ ꝙ lꝫ oē participiū ſit oīs gñis ſm ſe et ſm ꝓpriā rōnē ꝑticipij: tñ vt ꝯtrahit̃ ad ſuā ſubam pōt eē maſcu. vel fe. vel neu. Ad ſcđam dr̃ ꝙ cōe duū declinat̃ ꝑ duos articulos: nō tñ cōe triū cuiuſmodi eſt participiū. Ad terciā dr̃ ꝙ cōe diſcernit̃ i ꝑuis aīalib⁹: ſicut in volucrib⁹ et piſcib⁹ in quibus nō eſt ſexus diſcretus quo ad nos: lꝫ bñ ſm naturā. Et qꝛ act⁹ cōis eſt gñalis tā paruis aīalibus q̄ꝫ magnis: iō ꝑticipiū nō hꝫ epichenū genus. qꝛ actus ſignificat⁹ ꝑ participiū nō eſt ſpecialis aliqb⁹ aīalib⁹: ſꝫ cōis et gñalis. Ad quartā dr̃ ꝙ actio vel paſſio nō ſufficit ad hoc ꝙ ſit alicuius gñis verbi: ſꝫ cū hoc req̄rit̃ q̄litas vocis et terīatio in o vel in oꝛ. vñ ſi ſolū actio ſufficeret loq̄r eēt actiui gñis. Ad q̄ntā dr̃ ꝙ lꝫ iſtđ ꝑticipiū ꝑgnās: ſolū ꝑtineat femellis. et ſic ſit ſolū feīm tñ q̄ꝫtū ad vocis qualitatem eſt omnis generis. Sequitur tertus.

Significationes participioꝝ quot ſūt: q̄nqꝫ.

¶ Querit̃ ꝯñr vtrū ſint quīqꝫ ſignificatiōes ꝑticipij. Et ar̃ primo ꝙ nō. qꝛ q̄cq̄d ē cā cāe ē cā cāti: ſꝫ ꝑticipiū venit ab actiuo ⁊ cāt̃ ab eo: g̃ ipa deſcēdētia a paſſiuo etiā deſcēdūt ab actiuo. Scđo ſic. paſſio non ē cā paſſionis nec ecōtra. cū paſſio inferat̃ ab actione. g̃ ꝑticipia terīata i tus. nō deſcēdūt a v̄bo paſſiuo. Tercio ſic. pñs et futurū deſcēdūt ab actio. g̃ nō a neutro. ꝯña tꝫ. qꝛ idē ſm idē a diuerſis cauſis nō depēdet. g̃ ⁊c. Quarto ſic deponēs hꝫ ſignificationē actiuā ſub voce paſſiua. g̃ tp̄a ab ipſa deſcēdētia hēbūt ꝑteritū terīatū in tus. et futurū terīatū in dus. hñtia ſub illis vocib⁹ ſignificationē actiuā. g̃ non ſūt niſi duo tp̄a in deponenti ſcꝫ ꝑ̄titū terīatū in tus et futuꝝ terīatū i dus. Quīto ſic. cōe magis ꝑticipat cū paſſiuo q̄ꝫ cū actio : cum ſub voce paſſiua hēat ſigīficationē actiuā et paſſiuā. g̃ plā tp̄a deſcēdūt a cōi a ꝑte paſſiua q̄ꝫ actiā. ¶ Ad oppoſitū ē donat⁹

¶ Pro rñſione ſciēdũ eſt primo ꝙ ſignificatio pticipij multis
modis capit̃. Dicit enĩ qñq ſignificatio actionem vocis ſignĩ
qñq paſſionē rei ſignificate. ſm ꝙ hic accipitur ſic diffinit̃. Si
gnificatio eſt quedã ꝓprietas q̃ ineſt participio eo ꝙ deriuat̃ a
ṽbo actio vel paſſiuo/neutro/cõi/ vel deponēti. ¶ Sciendum
eſt ſecũdo ꝙ duo pticipia veniũt a ṽbo actiuo. ſ. pñs teriatũ in
ans vel in ens: ⁊ futuꝝ teriatũ in rus. duo aũt a paſſiuo. ſ. pte-
ritũ teriatum in tus vel in ſus. et futurũ teriatũ in dus. vt hẽt
in donato. Aduertēd eſt tñ ꝙ pticipiũ qd deſcēdit a ṽbo actio
et neutro nõ eſt p̃titũ paſſiui: qꝛ actiuũ ſignificat actionē. actio
aũt illa nõ ē i ſuo terĩo: qꝛ incõpleta eſt ⁊ ꝯplet̃ ſm ꝓpriã rõnē
exitus ab agente in patiēte. p̃teritũ ṽo pticipij ſignificat actio
nē ꝯpletã in patiēte: et iõ ꝯcludit̃ ꝙ ṽbũ actiuũ et neutrũ non
pñt hẽre preteritũ tp̃s pticipij. ead ṽo rõe paſſiuũ non hꝫ pñs
tp̃s. Vñ pticipiũ magis deriuat̃ a ṽbo q̃ꝫ a noĩe: lꝫ ab vtroq p
tē capiat. qꝛ maiorē ꝯueniētiã hꝫ cũ ṽbo q̃ꝫ cũ noĩe: qꝛ ꝯuenit
cũ ṽbo i actu ⁊ in ꝯſignificato. ¶ Iſtis notatj ponit̃ ꝯcluſio ꝑ.
Quinq ſũt ſignificationes pticipij. ꝓbat̃ ꝑ ſufficiētiã. qꝛ oē pti-
cipiũ deſcēdit a ṽbo actio hñte lr̃am actiuã vel paſſiuã. ſi acti-
uã. hoc ē dupl'r. vel illd ṽbũ ſignificat actionē trãſitiuã vel ab-
ſolutã. ſi trãſitiuã: ſic ab eo deſcēdit pticipiũ actĩe ſignificatõis
ſi abſolutã: ſic ab eo deſcēdit pticipiũ neutriꝰ ſignificationis.
Si ṽo deſcēdit a ṽbo hñte lr̃am paſſiuã: hoc eſt tripl'r. vel illa
lr̃a paſſiua hꝫ ſignificationē actiuã tm̃. et ſic ab ea deſcēdit par
ticipiũ deponētj ſignificatiõis. vel hꝫ ſignificationē paſſiuã: ⁊
ſic ab ea deſcēdit. pticipiũ paſſiue ſignificationis. vel illa vox
paſſiua hꝫ vtrãq ſignificationē: et ſic ab ea deſcēdit pticipiuꝫ
cõis ſignificatiõis. Vñ ṽbũ deponēs dr̃ a depono. is. qꝛ depo
nit ꝓpriã ſignificationē a ꝓ̃pa voce et ponit ſub aliena voce.
¶ Ad rões. Ad p̃mã dr̃ ꝙ lꝫ ṽbũ actiuũ ſit cã mediata tp̃oꝝ de
ſcēdētiũ a paſſiuo: nõ tñ cã imediata. Ad ſcdam dr̃ ꝙ lꝫ paſſio
nõ ſit cã paſſionis diſtĩcte ⁊ realit̃: tñ bñ ṽbũ paſſiuũ eſt cã pti-
cipij. Ad t̃ciã dr̃ ꝙ lꝫ pñs et futuꝝ deſcēdãt tã ab actio q̃ꝫ a neu
tro: tñ talis pñtia vel futuritio ſunt diuerſe rõis. qꝛ ſm ꝙ ſigni
ficãt actionē trãſitiuã ſic deſcēdũt ab actio: ſm ṽo ꝙ ſignificãt
actionē abſolutã: ſic deſcēdũt a neutro. Ad q̃rtã dr̃ ꝙ deponēs
dꝫ hr̃e pñs tp̃s pticipij: et p̃teritũ et futurũ: pñs. ſ. gr̃a actĩe ſi
gnificationis. ⁊ etiã futuꝝ teriatũ in rus cũ ſint quidam modi
ſignĩdi ſumpti a modo eſſendi ſignificationis. et quidã ſumpti

a modo eſſendi vocis. Ad quintã dr̃ ꝙ cõe nõ dr̃ cõe equaliter ꝑticipãs actiuũ et paſſiuũ: ſ; dr̃ cõe q2 participat vtrũq;. et l; magis vnũ ꝙ̃ aliud ſignificat: tñ hoc nõ tollit cõitatẽ. Textus.

Coniũctio quid eſt ∻ pars orationis annectẽs

¶ Querit̃ ꝯñr vtrũ deſcriptio cõiũctionis ſit bene aſſignata a donato. Et arguit̃ prio ꝙ nõ. q2 annectere et ordinare idẽ videt̃ dicere. ergo ſuꝑflue addit̃ vnũ. Scdo ſic. Aliud eſt vĩculũ et illud qd vnitur: ſ; cõiũctio ẽ vinclm aliaꝝ partiũ. ergo nõ ẽ ꝑs orõis. Tercio ſic. aliqd ſine quo totũ põt ꝑfici inutilit̃ additur: ſ; orõ inuenit̃ cõpleta et ꝑfecta ſine cõiũctiõe: ergo nõ eſt neceſſe eã eẽ ꝑtem orõnis. ¶ Quarto ſic. diffinitio vult innuere ꝙ cõiũctio eſt cõiũctiua aliaꝝ partiũ: ſ; cõiũctiua eſt orõnũ. ergo nõ ẽ cõiunctiua partiũ orõnis. Quĩto ſic. ſi coniũctio ordinaret alias ꝑtes orõnis ſeq̃ret̃ ꝙ poſſet dici ordinatio. ergo cõiũctio nõ eſt annectens. ¶ Ad oppoſitũ ẽ donatus. Pro ꝓ. ſciendũ eſt prio ꝙ poſt ꝑticipiũ et ante ꝑ̃poſitionẽ donatus determinat de ꝯiũctione. Et l; prepoſitio ſit ſimplicior et determiet tã ꝑtẽ ſignĩtẽ ſubm ꝙ̃ actu; tñ q2 ꝯiũctio aliqd ꝑ ſe ſignificat: et etiã h; quedã accñtia proprie: iõ donatus ꝑ̃poſuit cõiũctionẽ ꝑ̃poſitioni. priſ. vero eꝯ: q2 cõſiderat ꝑ̃põnẽ ꝑ modũ partis ſe hr̃e: ꝯiũctionẽ vero ꝑ modũ totius. vñ ꝑs d; ꝑ̃cedere totũ. ꝙ aũt ꝑ̃poſitio ſe hẽat ꝑ modũ ꝑtis: p; q2 ꝑ̃poſitio manẽs ꝑ̃poſitio eſt determinãs partis ſubalis: ꝯiunctio vero manens cõiũctio eſt determinãs tã ꝑtis ſubalis ꝙ̃ etiã verbi ſignificantis actũ. iõ ꝑ̃poſitio ſe h; ꝑ modũ ꝑtis: ꝯiũctio ṽo ꝑ mod totiꝰ. Vñ priſ. ordinat cõiũctione; in vltio loco. q2 dicit inutilia ſunt vĩcla corpoꝝ. niſi ſint ea q̃ ꝑ vincula dñr viciri. ⁊ ita cõiũctio eſt iutilis: niſi ſint alie ꝑtes q̃ ꝑ ipam viciant̃. Et ita p; ordo cõiũctiõis tã ſm priſ. ꝙ̃ ſm donatũ. Vñ ſic diffinit̃ a priſciano. Cõiũctio eſt ꝑs orõnis indeclinabilis q̃ eſt ꝯiũctiã aliaꝝ partiũ orõnis. ¶ Scdo ſciendum eſt ꝙ quidã dicũt ꝙ ꝯiũctio ꝓ modo ſignificandi ſpãli h; actũ ꝯiũgendi. ſ; iſtud non videt̃ rationabile. quia iſtud nomẽ coniunctio et illud ſincathegreuma ſed/nõ ſignĩt idẽ. q2 vnũ illoꝝ non magis diceret̃ ſincathegreuma ꝙ̃ reliquũ. ſ; ly cõiunctio ſignificat actũ cõiũgendi. et ſilr illud ṽbũ cõiũgo. is. Aduertendũ eſt tñ ꝙ pars ĩdeclinabilis nõ ſignificat rẽ ſed modũ rei. iõ dicẽdũ ẽ ꝙ res diuerſimode hñt quandã habitudinẽ ad hoc ꝙ ſimul ꝯiũgãt̃: vel ad hoc ꝙ ſil̃ intelligantur cũ quadã collectõe adinuicẽ: et illa collectio ſe h; tãꝙ̃ q̃dã modꝰ ipaꝝ ꝯiũgibiliũ

et poteſt exerceri inq̃ʒtū dr̄ ad actū cōiūgēdo/vnū,/reliquo ſub rōne diuerſitatis. Et ſic pʒ ꝙ cōiūctio hʒ ꝓ ſignificato moduʒ rei: ſcʒ aptitudinē ad cōiūgēdū vel actū ꝯiūgēdi. Aduertēdū ē tñ ꝙ illud ꝟbū ſū es eſt fui ꝛ cōiūctio,diuerſimode cōiūgūt: qꝛ illd ꝟbū ſum es cōiūgit extrema ꝑ modū idētitat/. cōiūctio ꝟo ꝑ modū diuerſitatis. ¶ Iſtis notatis ponit̄ concluſio. rñſalis. Diffinitio cōiūctionis eſt bene aſſignata. pʒ ex predict/. ¶ Ad rōnes. Ad primam dr̄ ꝙ ꝑ hoc ꝙ dicit annectens: intelligūt̄ cōiunctiones q̃ coniūgūt inter diuerſa ſimplr̄. que quidē coniunctiōes ſūt vnū demōſtrātes. ꝑ hoc,ꝟo ꝙ dicit ordinās ītelligūt̄ ꝯiūctiōes ordinē ſignificantes. ſicut ſūt ille q̃ ꝯiūgūt inter añs et ꝯñs. Ad ſcd̄am dr̄ ꝙ hoc eſt verū in aliq̄bꝰ/ ꝛ in aliq̄bꝰ nō ſicut pʒ in cōiūctione gelime cuius vinculū eſt ex ead̄ maťia ſic̄ illud qd̄ vnitur. Ad terciā dr̄ ꝙ duplex eſt oro. ſ. ſimplex et cōpoſita. Oro ſimplex eſt illa in qua nō eſt cōiūctio : et repit̄ ꝑfecta ſine cōiūctiōe. Oro ꝟo cōpoſita ē illa q̃ fit ex duabꝰ ſimplicibus dictionibꝰ ſiue ꝓpōnibꝰ: et talis nō inuenitur ꝑfecta ſine ꝯiūctione. Ad quartam dr̄ ꝙ lʒ cōiūctio cōiūgat int̄ orōnes tñ prio et pricipalit̄ cōiūgit partes inter quas ſituat̄ ſm ꝓpriū ſitū. ex ꝯñti vero orōes ꝛ minus principaliter. Ad quintā dr̄ ꝙ aliq̄d dictū eſt denoīari a cōiori actu: ſʒ ānectere cōiꝰ conuenit cōiūctioni q̃ʒ ordinare. iō magis dr̄ cōiūctio q̃ʒ ordinatio.

Coniūctioni quot accidūt: tria. que: poteſtas

¶ Querit̄ ꝯñr vtrū tria ſint accidētia ꝯiūctionis. Et ar̄ primo ꝙ nō. qꝛ ordo nō accidit noi: et tñ ſunt aliqua noīa que ꝓponūtur et poſtponūt̄: ergo etiā nec ordo cōiūctioni accidit. Secundo ſic. ptās in coniūctione eſt coniūgere: ſʒ diſiūcta coniunctio nō coniūgit. qd̄ pʒ: qꝛ dr̄ coniūctio a nois interpretatiōe. g̃ poteſtas non accidit ꝯiūctioni. Tercio ſic. aliq̃ ſunt cōiūctiones non coniūgentes vt diſiūctiue: qꝛ coniūgere non poſſūt: g̃ impoſſibilitas accidit cōiūctioni ſicut ptās. Quarto ſic. priſ. dicit ſpēm accidere cōiūctioni: g̃ ꝛc. Quinto ſic. donatus exemplificat de cōiūctione compoſite figure per hanc coniūctionē nāq̧. ſʒ hec cōiūctio nāq̧ ſimplicē cōceptū ſignificat: ſicut nā. g̃ nāq̧ nō eſt cōpoſite figure. ¶ Ad oppoſitum eſt donatus. Pro reſpōſione ſciēdū eſt primo ꝙ ꝯiūctio pōt duplr̄ cūſiderari. vno mō vt eſt quidā modꝰ accidētalis: et ſic ei nō ſūt aliq̃ accidentia. Alio mō ꝓ vt eſt vna ꝑs ab aliis diſtincta. et lʒ bñ inūt ſibi accidentia. qꝛ ſe hʒ ꝑ modū per ſe ſtantis. ſʒ ſibi prio mō capte

non inſunt accñtia. cã eſt qꝛ accñtis nõ eſt accñs. ſꝫ vt ſic coniũ ctio ſe hꝫ vt accñs. ğ ſibi nõ inherẽt aliqua accñtia. ¶ Sciendũ eſt ſcdo ꝙ grã et rõne modi ſignñdi eẽntialis et accidẽtalis coniũctio hꝫ cõiũgere inter illa q̃ ſũt diuerſa nũero: et q̃ nõ pñt cõuenire ĩ idẽptitate nũerali. lꝫ nõ cõiũgat inter diuerſa ſpẽ. ſicut inter ſubſtãtiuũ et adiectiuũ q̃ dr̃ñt ſpẽ. hñt tñ idẽ eẽ in numero. hoc tñ verũ eſt ꝙ illa que dr̃ñt ſpẽ dr̃ñt nũero: ſi tñ illa cõueniant in aliquo vno ſingulari. mõ ſubm et ſuũ accñs nõ vniuocanť in aliquo gñe vniuoco. iõ pñt cõuenire in idẽptitate nũerali: et tñ differre in ſpẽ. Vñ ſilr̃ cõiũctio põt poni inter genꝰ et ſpẽm: dũ tñ genus ꝓ aliis ſpẽbus accipiatur. ¶ Iſtis notatis ponitur cõcluſio ꝑ. Tria accidũt cõiũctioni. ptꝫ per ſufficientiam. qꝛ oẽ accidens cõiũctionis ſnitur a ſitu cõiunctionis vel a natura ipſiꝰ coniũctionis. ſi pꝛimũ: ſic eſt oꝛdo. ſi ſcdm: hoc eſt duplr̃. vel a mõ impõis ſub ſimplicitate/ vel cõpõne: ꝛ ſic eſt figura. aut a mõ eẽndi: ꝛ ſic eſt ptãs. ¶ Ad ꝑ. Ad pꝛimã dr̃ ꝙ lꝫ aliqua noĩa ꝓponãť et poſtponãť: tñ ſibi nõ accidit oꝛdo ſicut cõiũctioni q̃ ſe hꝫ ſicut copula. mõ vinculũ ſiue copula de natura ſua debet poni inter illa q̃ copulat ſiue cõiũgit. et ſic ponitur oꝛdo in cõiũctiõe: nõ aũt in noĩe. Ad ſcdam dr̃ ꝙ lꝫ diſiũctiua nõ ſit cõiũctio in reſpectu: tñ eſt bñ cõiũctio abſoluta: nõ tñ in reſpectu tercii Ad terciã dr̃ ꝙ lꝫ ſint aliq̃ cõiũctiones que diſiũgũt ſm quid. qꝛ. ſ. ſignificata. et cõiũgũt ſimplr̃. qꝛ. ſ. voces hoc tñ nõ ĩpedit q̃n tales ꝯiũctiões ſint alicuiꝰ ptãtis cõiũctionis. Ad quartã dr̃ ꝙ donatus cõpꝛehendit ſpẽm ſub figura: ꝓpter qd nõ eſt diminutus. Ad quintã dr̃ ꝙ donatꝰ large accipit cõpoſitũ. ſ. ꝓut eſt ibi aliqua ſyllabica adiectio: lꝫ nõ fuerit aliquis conceptus compoſitus. Sequitur textus.

Poteſtas coniunctionum quot ſpecies habet

¶ Queriť ꝯñr vtrũ ſint quiqꝫ ptãtes ꝯiũctionũ. ſ. copulatiua. diſiũctiua. ꝛc̃. Et ar̃ pꝛio ꝙ ſũt plures. qꝛ pꝛiſc. dicit. Poteſtatũ quedã cõtinuatiua/ quedã ꝓpꝛiatiua/ et quedã dubitatiua. donatus ỽo nõ: ſꝫ ſolũ pꝛedictas. ğ ẽ diminutus: vel pꝛiſc. ſupfluꝰ. Scdo ſic. pꝛiſc. dicit ꝙ cõiũctiones explectiue nulla neceſſitate ponũť in cõiũctiõe explectiua. ğ ꝛc̃. Tercio ſic. pꝛiſc. diuidit cauſalẽ ꝯtra ꝯtinuã et diſcõtinuã. et vocat hãc ꝯiũctionẽ et/ cõtinuã eo ꝙ denotat oꝛdinẽ rei pꝛecedẽtis ad ſequẽtẽ: ſꝫ donatus non diuidit: ergo eſt cõtrarius pꝛiſc. Quarto ſic. cõiũctio a cõiũgendo dr̃ ꝛ ſm hoc nomẽ accipit. ſꝫ cõiũctio diſiũctiua diſiũgit: ğ

ſequitur q̄ ↄiūctio diſiūctiua nō eſt ↄiūctio. Quīto ſic. cālis cō iūctio nō eſt alia a rōnali. qd̄ ꝓbatur q2 cauſalis ſignificat cauſā rei: ſ3 reddere cām rei eſt reddere rōnē de ipa re: g̃ cāles idē ſignificāt qd̄ rōnales ergo male aſſignat inter eas drīam. ¶ Ad oppoſitū ē donat⁹. Pro ꝯ. ſciēdū ē p̄io q̄ ſūt quedā cōiūctiones ↄiūgentes extrema ꝑ vi / ⁊ qued̄ ꝑ ordinē: et hos duos modos noiauit ptātem. ⁊ ptās ſe h3 in ↄiūctione ſic̄ ſignificatio i aduerbio. nā ſicut ſignificatio in aduerbio ↄſiſtit in mō ſpeciali: ſic ptās in cōiūctione ↄſiſtit in mō ſpeciali cōiūgēdi. et h̄ modus cōiūgendi eſt ꝑ vi vel ꝑ ordinē. ¶ Scd̄o ſciendū eſt q̄ poteſtas cōiūctionis eſt ꝓprietas que ineſt cōiūctioni eo q̄ h3 vi cauſādi et diſiūgēdi vel aliā vi. Unde cū dr̄ ſortes currit ⁊ plato. ibi et nō copulat ſ3 ponit̄ zeumatice. Unde zeuma eſt qued̄ figura que fit qn̄ v̄bū vnū redditur diuerſis clauſulis. Un̄ zeuma fit in v̄bo ſi plures clauſule ſint in vno. Uel ſic. zeuma fit cū verbū diuerſis reddit̄ vnū. Un̄ notādū ē q̄ quotieſcūq3 hec cōiūctio et / interponitur duob⁹ vt ſunt diuerſa ſuppoſita. tūc d3 reddi v̄bū ſingularis nūeri rōne zeumatꝭ. ſicut ſortes ⁊ plato currit. Si vero interponit̄ ipis vt ſūt vnū tm̄: tunc d3 reddi plr̄s nūerus rōe copulationis. vt ſortes et plato currūt. Iſtis notatis ponit̄ ↄcluſio ꝯ. Quīq3 ſūt ſpēs ptātis cōiūctionis pt3 ꝑ ſufficiētiam q2 oīs cōiūctio aut cōiūgit extrema aut ea ornat ſi ↄiūgat hoc eſt duplr̄: aut ꝑ vi aut ꝑ ordinem: ſi ꝑ vi: hoc eſt dupliciť: aut eī cōiūgit aliq̄ inter ſe in reſpectu tercij: et ſic ſunt copulatiue. aut coniūgit aliqua inter ſe: diſiūgit tn̄ in reſpectu tercij: et ſic ſunt diſiūctīe. Si ꝑ ordinē hoc eſt duplr̄: aut enī cōiunctio magis ſe h3 ad aīs: et ſic ſunt cāles. aut magis ad ↄn̄s et ſic ſūt rōnales. Si aūt nō coniūgat ſed ornat: ſic ſūt expletiue. i. explanant ſenſū orōnis poſite. ¶ Ad rōnes. Ad p̄mā dicitur q̄ priſcianus ſubtilius enūerat et magis exquiſitiue ſpēs ptātis cōiunctionum: donatus vero enumerat ſpēs que ſūt in frequētiori vſu: et q̄ ſunt magis gn̄ales. et fere oēs alie ptātis ſpēs ſub iſtis contineñ. Ad ſcd̄am dr̄ q̄ l3 coniunctiones expletiue non ſunt neceſſarie ad ꝑfectionem orōnis tn̄ ſunt neceſſarie ad ornatū illius. Unde neceſſario complent oratione q̄tu3 ad perfectionem. Ad terciam dr̄ q̄ donatus accepit cālē large priſc. vero ſtricte: iō nō diuidit. Ad quartam dr̄ q̄ l3 diſiunctiua diſiungat in reſpectu tercij: coniuugit tamen extrema inť ſe ¶ Ad quintam dr̄ q̄ cauſalis et rōnalis drūt ſicut prius et po-

ſterius.nam cauſa precedit rōnem:rō autem ſequitur. et cū ſi-
ne rōne poteſt eē.ratio ỽo ſine cauſa nequit.

Ordo coniunctionum in quo eſt: qr aut pre.

¶Querit̄ pn̄r vtrū ordo ſufficienter diuidat̄ in tres ordines.
Et ar̄ prio ꝙ nō ſit accn̄s ꝯiūctionis:qr ſi ſic eēt ſeq̄ret̄ ꝙ etiaꝫ
ꝓnoī accideret.qr ſūt quedā ꝓnoīa q̄ p̄ponūt̄ vt primitia:q̄dā
poſtponūt̄ vt deriuatiua.ḡ accidit ꝓnoī ſicut ꝯiunctioni.ꝯn̄a
tenet a ſilī.Scd̄o ſic ꝯ queſitū.ordo ē determīata reꝝ diſpoſitio
attribuēs vnicuiqꝫ locū:ſꝫ ꝓprius locus cōiūctionis nō ē ꝙ p̄
ponat̄ vel poſtponat̄:ſꝫ ꝙ ponat̄ inter partes p ipam cōiūctas
ḡ nō eſt triplex ordo in cōiūctione. Tercio ſic.ordo cōiūctiōis
eſt in ꝯiūctiōe.ergo male dr̄ ꝙ aut p̄poſitiue cōiūctiones ſunt
vt at ac aſt.et qr querit̄ de ineē ordinis coniūctionis.ḡ de ineē
dꝫ rn̄deri.qr interrogationi debꝫ fieri ꝓportionata reſponſio.
Quarto ſic.ordo eſt debita reꝝ diſpō attribuens vnicuiqꝫ ſuū
ꝓprium locū:ſed in coniunctione nullus eſt locus : ergo ſeq̄t̄
ꝙ nō eſt ibi ordo.Quinto ſic.cōiūctiones cōis ordinis p̄ponū
tur et poſtponunt̄:ergo inq̄ꝫtū p̄ponunt̄ ſunt p̄poſitiui ordis.
et inq̄ꝫtū poſtponūt̄ ſūt ſubiūctiui.ergo nō dꝫ poni ordo diſtin
ctus ab aliꝭs.¶Ad oppoſitum eſt donatus.Pro rn̄ſiōe ad q̄-
ſtionē ſciendū eſt primo ꝙ ordo in cōiunctione eſt quedā ꝓp̄e-
tas que ineſt cōiūctioni eo ꝙ p̄ponit̄ vel poſtponit̄ : et ſm̄ hoc
ſunt tres ordines ꝯiūctionis/ſcꝫ p̄poſitiuus: ſubiunctiuus:et
cōis.Sciendū eſt ſcd̄o ꝙ quedā ſūt cōiūctiones p̄poſitiui ordi
nis.ſ.at ac aſt aut ve ne an neqꝫ:et quedā ſubiūctiui:ſcꝫ:qꝫ/ ne
ve/quidā/porro.et quedā cōis.ſ.tā p̄poſitiui q̄ꝫ ſubiūctiui: vt
ergo /ideo/igit̄.ꝛ ſilēs.¶Sciendū eſt tercio ꝙ q̄cq̄d ſequit̄ ad
cōiūctionē ſequit̄ ad eius ſignificatū ſub reſpectu:eo ꝙ eſt pri
cipiū ordis.iō eſt potius ꝙ ordo ſit accn̄s cōiūctionis q̄ꝫ alteri
us partis.Vn̄ dr̄ia eſt inter vi cōiūctionis et ordinē.Vn̄ ordo
cōiūctionis nichil aliud eſt q̄ꝫ habitudo prioris et poſterioris.
Vis aūt coniūctionis eſt ſm̄ aliqua que ſm̄ ordinē et naturaꝫ
ſunt diuerſa.Unde illud nomē ordo multas hꝫ ſignificatiōes
vt pꝫ per hunc verſū.Angelicos cetus.ꝛc̄. ¶Sciēdū eſt quar
to ꝙ encletice dicūt̄ iſte.qꝫ/ne/ ve.Et dn̄r encletice:qr inclināt
accentū p̄cedētis ſyllabe ſupra ſe.vt pꝫ dicēdo putaſne. Iſtis
notatis ponit̄ cōcluſio reſponſal̄. Ordo coniūctioni accidit ꝓ
bat̄ qr illud eſt accn̄s rei qd̄ eſt preter intellectū eēntialē ipſius
ſed ſic eſt de ordine cōiūctiōis:ergo ordo eſt accidēs cōiūctōis

Minor patet: qr nō inheret cōiūctioni ſm ſe: ſʒ ſm qꝫ ordinat cōiūctio in ipa orōe: ſʒ cōiūctio pōt eē ſine hoc qꝫ ordinet i orō ne: ḡ ordo eſt preter intellectū eēntialē ipius. ¶ Scđa concluſio. Triplex eſt ordo vt ptʒ ꝑ ſufficiētiā. qr ois cōiūctio hʒ ſimplicem ſitū vel duplicem. ſi ſcđm: ſic eſt cōis. ſi primū hoc ē duplr. aut ꝓponit dictioni quā copulat aut poſtponit: ſi primum ſic eſt ꝓpoſitiuus. ſi ſcđm: ſic eſt ſubiūctiuus. ¶ Ad rōnes. Ad p̄mā dr̄ qꝫ lʒ ꝓnoi cōueniat qꝫ ꝓponat tm̄ vel poſtponat tm̄ ſic̄ in aliq̄s ꝛ i alijs ptib⁹ orōis: nō cōuenit ei ſm oēs ſui drias. et ꝓpter hoc nō aſſignat ꝓ accn̄te eius. Ad ſcđam dr̄ qꝫ lʒ cōiunctio aliqn̄ ꝓponat et poſtponat ſm ſitū tn̄ ſm intellectū ponit ſꝑ inter dictiōes q̄s copulat. Ad tertiā dr̄ qꝫ lʒ cū dr̄ ordo cōiūctionū in in quo eſt. querat de ineē ordinis ꝯiūctionis: tn̄ queritur in quib⁹ inueniūt drie ordinū cōiūctionis. Ad quartā dr̄ qꝫ lʒ cōis ordo ſit q̄ ꝓponit et poſtponit: tn̄ ꝓponi et poſtponi indrn̄ter ē de ꝓpria rōe ipi⁹ qđ tn̄ nulli ꝑdictoꝝ ordinū cōuenit. Ad quītā dr̄ qꝫ lʒ cōiūctiones cōis ordis preponant ꝛ poſtponāt nō tn̄ ſūt ꝓpoſitiui ordis inq̄ʒtū ꝓponūt nec ſubiūctiui i q̄ʒtū poſtponūt. qr inq̄ʒtū ꝓponūt pn̄t poſtponi: et inq̄ʒtū poſtponūt pn̄t ꝓponi. qđ nulli ꝑdictoꝝ ordinū cōuenit. Textus

Prepoſitio quid eſt? pars orationis que prepo

¶ Querit ꝯn̄r vtrū ꝓpoſitio ſit bn̄ diffinita a donato. ¶ Et ar̄ prio qꝫ nō. qr cōplere et minuere ſūt actus oppoſiti: ḡ nō pn̄t eidē cōuenire. ḡ ꝛc̄. Scđo. cū dr̄ vado ad eccl'iaʒ / hec ꝓpoſitio ad: nō minuit nec mutat ſignificationem huius qđ eſt eccleſiā. ḡ ꝛc̄. Tercio ſic. ꝓpoſitio poſtponit alijs ptib⁹ orōis excepta i teriectione: ḡ meli⁹ diceret poſtpoſitio q̄ꝫ ꝓpoſitio. Quarto ſic dignius et ꝑfectius citius deberet ſeruiri q̄ꝫ indignius et imꝑfectius: ſʒ ntūs et vtūs ſūt digniores q̄ꝫ actūs et ablatiuus ergo citius deberet ſeruiri ntio et vocatio q̄ꝫ actio ꝛablatio. Quito ſic. ois ps orōnis eſt ſignificatiua: ſed ſūt quedā ꝓpoſitiōes que nichil ſign̄t: ḡ male ponit pars orōnis. ¶ Ad oppoſitum eſt donatus. Pro rn̄ſione ſciendū eſt primo qꝫ prepō diffinit a donato ſicut hēt in titulo queſtionis. Vn̄ prepoſitio cōplet ſic̄ ſibi rex impotens. i. valde potēs. vnde prepoſitio mutat ſignificationem eius cui adiūgit / ſicut eſt iiuſtus: qđ tm̄ valet ſicut nō iuſtus. Vn̄ dr̄ minuere ſic̄ ē ſubtriſtis: qđ tm̄ valet ſicut parū triſtis. ¶ Vnđ notandū eſt qꝫ oibus dictionibus caſualibus pt addi ꝓpoſitio tā ꝑ appōnē q̄ꝫ ꝑ cōpoſitionē (vt dicit priſc. i

maiori volumine) p̄terq̈ꝫ pronomi. qꝛ ꝓnomē hꝫ certā ſignifi=
cationē et inuariabilē. qꝛ ſignificat merā ſubām. ſꝫ p̄pōnis ſp̄ ē
in cōpōne variare ſignificationē dictionis cui adiungiꝉ. iō ꝛc̄.
ꝓnomē tn̄ eſt ſuſceptiuū p̄pōnis ꝑ appōnem. ¶ Sciendū eſt
ſcd̄o ꝙ gtīo nec datiuo nō ſeruit p̄poſitio. qꝛ lꝫ ſint tranſiti ꝑſo
naꝝ: nō tn̄ ſūt trāſitiui actuū. et prepoſitio in appoſitione ē no
ta tranſitus actuū. iō prepoſitio non pōt deſeruire genitio nec
datiuo. ſimiliter genitiuus eſt propinquior caſus noīatiuo: et
ideo eſt quaſi intranſitiuus. datiuus etiam eſt propinquior ca
ſus amicoꝝ: et inter amicos attenditur vniformitas et vnitas.
et illa natura ē trāſitio: et ſic p̄poſitio nō deſeruit illis caſibus.
Notādū eſt ꝙ prepoſitio nō deſeruit oībus accuſatiuis nec oī
bus abltīs. ſꝫ ſolū illis q̇ debēt poni poſt ỽba nō potētia attin
gere ad ꝉminū ſui trāſitus niſi ꝑ mediū. et ad illō ſufficit prepō
cū ſuo caſuali. ¶ Sciendū eſt tercio ꝙ iſte p̄pōnes citra/ vltra/
contra. et ſimiles hn̄t duas ſignificationes. i. aduerbialem ꝛ ꝑ
poſitionalem. ſ. qn̄ ponūꝉ cū caſibus. qđ pōt perpendi ꝑ hanc
dictionē ante. qꝛ cū dico ante edē hꝫ ſignificationē p̄poſitiona
lē. aduerbialē vero qn̄ ſignificat circūſtantiā localē nec ſibi ad
ditur aliquis actūs. vt ibi. Nā leuius ledit q̇cq̇d preuidimus
ante. ꝛ ita datur intelligi circūſtantia tp̄alis. et ita eſt aduerbiū
et ita poteſt dici ꝙ in vna ſignificatione eſt aduerbiū: et in alia
p̄poſitio. Vn̄ quedā prepōnes ſūt q̄ deſeruiūt actīo caſui tātū
quedā abltīo tm̄: et quedā vtriq̈ꝫ caſui vt ptꝫ in textu. Actīo ỽo
deſeruiūt ad. apud. ꝛc̄. Pro quo vidēdū eſt de aliquib⁹ ſingil
latim. prio de hac p̄pōne ad. Vn̄ qn̄q̈ꝫ ſignificat cām. vt cū dꝛ
ad q̇d veniſti. i. ꝓpter quā cāꝫ veniſti. qn̄q̈ꝫ dicit ꝯtrarietatem
vt cū dꝛ: ad illū eſt michi pugna. i. cōtra illū. qn̄q̈ꝫ notat ꝓximi
tatē: vt cū dꝛ: ſedeo ad fontē. i. iuxta fontē. qn̄q̈ꝫ accumulatio=
nem: vt cū dꝛ: hec ſuperuenit tibi ad malū. qn̄q̈ꝫ notat perſonā
vt cū dꝛ: ad magr̄m loquor. qn̄q̈ꝫ locum: vt vado ad templum
Vn̄ cū hec p̄poſitio ad/ cōponitur cū dictione mediante a. b. h
vel i. vel m. vel q. vel u. nō amittiꝉ d. Cū b. vt adbreuio. cū h.
vt adhereo. cū i. vt adiuuo. cū u. vt aduenio. cū m. vt admitto
cū q. vt adq̇ro. cū alijs aūt lr̄is d. trāſit in alias lr̄as cū quib⁹
cōponiꝉ. in c. vt accido. in f. vt affero. in g. vt aggero. in ſ. vt aſ
ſumo. in t. vt attraho. Silr̄ cis. et iſta p̄pō citra dꝛn̄t: licꝫ idē ſi
gnificēt qꝛ cis noīb⁹ ꝓprijs fluuioꝝ vl̄ mōtiū ſeruit. ꝛ hec p̄pō
citra ſp̄ vult adiungi noīb⁹ appellatis: vt citra regnū. Vn̄ ſilr̄

hec ꝓpoſitio cis conſtruit tm̄ cū ꝓprijs noibus: vt cū dr̄ cis alpes: et citra cōſtruitur cū noibus appellatis. vt citra mare Itē cis nō cōparat. citra vero cōpat. et de cis deriuat citra. et non ecōtra. Itē hec ꝓpoſitio aduerſus denotat ↄtrarietatē: ⁊ eſt cōpoſite figure. ⁊ cōponit de ad / et verſus qd̄ eſt prepoſitio ⁊ ſeruit actio: vt verſus oriētē. Unde dr̄ verſus et verſū. aduerſus aduerſū. ſicut dr̄ rurſus et rurſum. ſicut dicitur etiā prorſus et prorſū. Et ſilr̄ hec ꝓpoſitio circū denotat circuionē ꝑ circūlocutionē tā in appōne: vt circū vicinos / q̄ꝫ in cōpōne. vt circundo circūdas. ⁊ qn̄qꝫ ponit aduerbialiter. vt in virgilio. Arma penes contra ꝑparate littora circū. Silr̄ hec ꝓpō circa denotat ꝓximitatē ⁊ ponit ꝓ iuxta. vt cū dr̄ circa forū. ſꝫ differt ab hac ꝓpoſitione circit: q2 ipa adiūgit tm̄ caſibus tp̄s ſignificātib9: vt circit quadragīta āños hꝫ iſte. et ꝑtinet ad etatē: ſicit dicit. Remigius. hee ꝓpōnes vero circa et circū caſibus ſigñtib9 tā tp̄s q̄ꝫ locū adiūgūt. Hec ꝓpō contra denotat cōtrarietatē tā i. appoſitione q̄ꝫ in cōpōne. in appōne vt vado ↄ hoſtē. in cōpōe vt ↄdico. et qn̄qꝫ ponit aduerbialit et ſine caſu. vt i Iunenali. cōtra ſtat. q2 iubet. et qn̄qꝫ denotat ꝓximitatem et ponit ꝓ ante vt in euāgelio. Ite in caſtellū qd̄ ↄ̄ vos eſt. i. āte vos. Itē hec ꝓpoſitio erga denotat affectū boni animi. vt cū dr̄ iſte eſt benignus erga eū erga ꝓpiquos. et hꝫ ſꝑ poni cū ſuo caſuali i bona ſignificatione. Itē hec ꝓpō inter qn̄qꝫ apponit vt inter naues nat piſcator qn̄qꝫ vero cōponit. vt interpono. interuallū. vnde dicit. Cato. Interpone tuis interdū gaudia curis. qn̄qꝫ ponit aduerbialit vt hic. currit dextrorſū: et ille ſiniſtrorſuꝫ: et ego curro int. Itē intra nō cōponit: ſꝫ ſꝑ apponit. vt intra muros ſenatores ſedent. et qn̄qꝫ ponit aduerbialit. vt cū dr̄ exeo intra vel venio de intra. et recipit ↄpationem: vt intra interior intim9. Hec ꝓpō vltra nūq̄ꝫ ↄponit: ſꝫ tm̄ apponit. vt cū dr̄ ſedeo vltra muros. et qn̄qꝫ ponit aduerbialit. vt cū dr̄ ſū īfra. tu ꝟo vltra vel ſupra. et ſm̄ hoc recipit ↄpationē: vt infra inferior infim9. Et ſilr̄ hec ꝓpō iux̄ nō cōponit: ſꝫ ſꝑ apponit. vt iux̄ macellū morāt carnifices: et qn̄qꝫ ponit ꝓ hoc aduerbio ꝓpe vt hēt i theodolo. Ad fontē iuxta paſcebat oues alithia. Silr̄ hec ꝓpō ob qn̄qꝫ apponit. vt ob augurīū. ⁊ qn̄qꝫ ↄponit: vt obuio / obijcio / ⁊ ſic de alijs. ¶ Iſtiſ notatis ponit ↄcluſio ꝑ. Bn̄ dat diffinitio ꝓpōis. pꝫ ꝑ ↄditiōes bone diffinitiōis. ¶ Ad rōnes. Ad ꝑmā dr̄ ꝙ cōplere ⁊ minuere lꝫ ſint oppoſita et nō poſ

ſint eidē cōuenire cōiūctie: bñ tñ diſiūctie. Ad ſcđam dr̄ ꝙ ꝑpo ſitionē augere vl' minuere intelligit qñ addit dictioni ꝑ ꝯpōnē ⁊ nō ꝑ appōnē. Ad terciā dr̄ ꝙ lꝫ prepō poſtponat aliȷ́s ꝑtib⁹ orōis ī ordīe ꝑtiū: nō tñ in ordīe cōſtructiōis. Ad q̄rtā dr̄ ꝙ ſer uitus nō capit h̄ ꝑ ſeruitio reali et ꝓprio: ſꝫ ꝑ quadā teriatio ne habitudinū caſuū. mō ſic eſt ī actiō ⁊ ablō ē maior ꝯfuſio hi tudinū q̄ꝫ in aliȷ́s caſib⁹: iō talis cōfuſio hitudinū magis req̄= rit teriari q̄ꝫ cetere hitudies alioꝝ caſuū. Ad quītā dr̄ ꝙ lꝫ ſint q̄dā ꝑpōes q̄ ſeꝑate a ꝑpōib⁹ nichil ſignificēt apparēt: tñ bene aliq̄d realit ſignīt. lꝫ ſignificationi eaꝝ nō ſit nomē īpoſitū. ⁊c.

Prepoſitioni quot accidunt? vnū. quid? caſ⁹

¶ Queritur ꝯñr vtrū caſus ſolū prepōni accidat. ¶ Et ar̄ prīo ꝙ nō. qꝛ in caſu declinatio conſideratur: et ecōtra: ſꝫ rōne declina= tionis pars dicitur declinabilis: ergo ꝑpoſitio ē ꝑs decliabil': qđ eſt falſū. Scđo ſic. Ad queſtionē pluralē dꝫ fieri rñſio plr̄is qꝛ rñſio dꝫ corrñdere q̄ſtioni: ſꝫ hic queſtio fit in plr̄: rñſio ꝟo ī ſingulari. g̊ male. ⁊c̄. Tercio ſic. oīs dictio inuenta eſt ꝑ ſe ⁊ ſic eſt primitiua. vel ꝑ ſimilitudinē alterius: ſic eſt deriuatiua. er= go ſequit ꝙ ſpecies accidit prepoſitioni. Quarto ſic. quedam prepoſitiones recipiunt compatonē: vt infra inferior infimus intra interior intimus. g̊ ꝯpatio accidit prepoſitioni. Quinto ſic. quedā ꝑpoſitiones ſunt compoſite figure: ergo figura ē ac cidēs prepoſitionis. ¶ Ad oppoſitum eſt donatus. Pro rñſio ne ad q̄ſtionē ſciendū eſt ꝑmo ꝙ caſus accidit prepōni ſic ītelli gēdo. i. ꝑpō dr̄ ſeruire caſui. Vñ notandū eſt ꝙ lꝫ apud grecos ſint tm̄ ſexdecim prepōnes: tñ ſunt plures apud nos. qꝛ greci recipiunt comparationem ſm̄ modos cōmunes: latini vero cō ſignificant habitudines temporales. ideo ſunt plures prepō= nes ſm̄ latinos q̄ꝫ ſm̄ grecos. Vnđ licꝫ habeamus partem ora tionis qua mediante inclinatur ſubſtantia actui: non tamē opꝫ ꝙ habeamus partem orationis qua mediāte inclinatur actus ad ſubſtantiam. quia actus de ſe dependet: ideo aliquo nō in= diget quo mediante dependeat. Similiter etiam habemus ꝑ= tem orationis dicētē habitudinem ſubſtantie ad actum quātū ad gn̄a et numeros / eo ꝙ genera et numeri dicunt habitudinē ſubē ad actū: ⁊ ſubē ad ſubam. ſil'r etiā lꝫ iſte dictiōes retraho: ſecubo ſint ꝯpoſite figure et nō poſſint ſeꝑari iſte dictiōes dis di. ⁊c̄. ab iſtis dictionib⁹ cum quibus componunt (vt dicit do natus) non tñ intelligit ꝙ nō poſſint ſimplicit diuidi. ſꝫ ſeꝑate

actualiter nichil ſigſit et etiã nõ pñt ſeparari. qꝛ nõ pñt in oꝛõe apponi cũ ſuis caſibꝫ ſicut alie ꝓpões. ¶ Iſtis notatis poniꝝ cõcluſio ꝑ. ¶ Caſus accidit pꝛepõni ꝛ deſeruire caſui accidit pꝛe poſitioni. pꝫ qꝛ illud eſt accñs rei ſine quo res intelligi poteſt. ſꝫ ita eſt de caſu in ꝑpõnibus. ğ caſus accidit pꝛepõni mioꝛ pꝫ qꝛ ꝑpões adhuc ꝑ cõpõnẽ nulli caſui deſeruiũt. ¶ Ad rões Ad pꝛimã dꝛ ꝙ non intelligiꝝ ꝙ caſus qui eſt effectus declinationis ſibi accidat. ſꝫ ſeruire caſui ſibi accidit. Ad ſcðam dꝛ ꝙ cõgrue rñdetur ſingulariꝝ. qꝛ ſi fit q̃ſtio ſub ſimplici ꝑſona vtrũ eſſent plura accñtia pꝛepoſitionis vel nõ: ſic bene rñdeꝝ ꝓ vna parte. ſ. ꝓ ſingulari. Ad terciã dꝛ ꝙ ſpẽs ꝑpoſitioni nõ accidit qꝛ nõ ineſt ei ꝭm vtrãqꝫ ſui dñiam. Ad quartã dꝛ ꝙ ꝑpões inqꝫ tum ꝑpões non recipiũt cõꝑationem: ſꝫ inqꝫtũ ſũt aduerbia. Ad quintã dꝛ ꝙ lꝫ ſint aliq̃ dictiones compoſite cũ alijs dictionibus: cõmuniter tñ nõ remanẽt ꝑpões: ſꝫ includũt realiter dictionem cũ qua componũtur. Sequitur textus.

¶ Interiectio quid eſt? pars oꝛõis ſignificãs.

¶ Queriꝝ ꝯñr vtrũ interiectio bene diffiniatur a donato dicẽte Interiectio eſt pars oꝛatiõis ſigñs mẽtis affectũ voce incõdita ¶ Et aꝛ pꝛio ꝙ nõ. qꝛ ois pars oꝛõis ſignificat mẽtis cõceptũ ſꝫ iſta ſignificat mentis affectũ: ğ nõ eſt ꝑs oꝛõis. Scðo ſic. oĩs pars oꝛõnis ſignificat ad placitũ: ſed iſta ſignificat naturaliter qꝛ ſignificat mẽtis affectũ: q̃ quidẽ affectꝰ eſt naturalis. ğ ꝛc̃. Tercio ſic. oĩs pars indeclinabilis aut deteriat ſubaꝫ aut actũ ſꝫ pꝛepoſitio nõ deteriat ſubam qꝛ illud eſt pꝛopꝛium adiectiõ nec ꝟbũ: qꝛ hoc ꝑtinet aduerbio. nec vtrũqꝫ cum ſit ꝓpꝛiũ coniũctionis. ergo interiectio nõ habet officiũ nec eſt pars oꝛõnis. Quarto ſic. pꝛiſcianus nõ diſtiguit interiectionẽ ab aduerbio. ergo male poniꝝ pars diſtincta ab alijs. Quinto ſic. interiectio eſt vox nobis incognita. ergo nõ eſt pars oꝛõnis. ¶ Ad oppoſitum eſt donatus. ¶ Pꝛo rñſione ad queſtionem ſciendum eſt pꝛio ꝙ poſtqꝫ donatus deteriauit de qualibet parte oꝛõis pꝛeterqꝫ de interiectiõe: hic ꝯñr vult deteriare de ip̃a tanqꝫ de imperfectioꝛe et mĩme idẽtitatis. Ex quo ptꝫ ꝙ actoꝛ modoꝛũ ſignificandi nũqꝫ dicit interiectiones eẽ expoſitiuas actus. et iõ nõ ſũt aduerbia. Vñ ſi dicaꝝ heu me: non deteriat actũ ĩpoꝛtatũ per ly doleo: qꝛ deteriare eſt reſtrigere deteriabile ad aliquã ſui pꝛopꝛietatẽ: vt cũ dꝛ curro bene. ille actus currendi limitaꝝ et determinatur ad modum qualitatis. ſed ly heu non deter-

minat actũ dolendi ſub rõne qualitatis vel quantitatis vel hu iuſmodi. iõ nõ eſt aduerbiũ. et ꝑ hoc donatus reprehendit pri ſcianum q̇ nõ ponit niſi ſeptẽ partes orõnis comprehendẽs in teriectionẽ ſub aduerbio. ❡Sciendũ eſt ſcđo ꝙ ꝓch dolor. ſũt due dictiones proch eſt vna interiectio. dolor vero ẽ nomẽ. qr nõ põt eẽ vna dictio cõpoſita. qr vt dicit priſ. nomẽ ꝯponit̃ cũ oĩ parte orõnis ſ3 nõ cũ interiectione. Vñ cõponit̃ cũ ỽbo: vt armiger. cũ ꝓnoĩe vt hmõi. cũ cõiũctione vt vterq3. cũ aduer bio vt ſatiſfactio. cũ interiectione ỽo nõ oñdit aliqđ nomen cõ poni. qđ tñ fieret ſi poſſibile eẽt cõponi inꝑiectiones cũ noĩe et ſic ꝓch dolor nõ eſt vna dictio cõpoſita ſ3 ſũt due ſimplices di ctiones. nec ẽ nugatio dicẽdo proch dolor. l3 idẽ ſignificet̃ per vtrũq3 ſ3 diuerſimode. nã ꝑ nomẽ ſignificat̃ dolor ꝑ modu3 cõ ceptus. ꝑ proch ỽo ꝑ modum affectus. ❡Sciendum eſt tercio ꝙ ſunt quedam interiectiones que ſignificant affectum abſolu te et exigunt noĩatiuũ qui eſt abſolutus. vt proch dolor. et eſt quedã interiectio dãs affectũ in cõꝑatione ad aliquid qđ affici tur. hoc autem variatur ꝓpter diuerſam comparationem. Af fectus enĩ poteſt comparari ad aliquid: aut ꝑ modũ cõmodi vel incõmodi: et tunc exigit datiuũ caſum. ſimiliter iſta interie ctio o poteſt eẽ aduerbiũ et habet duplicẽ ſignificationem. vn de qñq3 eſt aduerbiũ optandi: vt o petre veni huc. qñq3 eſt inꝑ iectio dolentis. vt inſtantia archilei datur. vnde verſus. O do lor o ſocij materno corde tenẽtes. qñq3 eſt interiectio admiran tis: vt o ecce magiſter. et ſic qñq3 poteſt deteriare verbũ. qñq3 eſt expreſſio mẽtis affectus ❡Iſtis notatis ponit̃ concluſio re ſponſalis Diffinitio predicta eſt ſufficiens. p3 ꝑ cõditiones bo ne diffinitionis. ❡Ad rõnes Ad primã dr̃ ꝙ l3 interiectio mẽ tis affectũ ſignificet: tñ cũ hoc mẽtis cõceptũ ſignificat: ſed eſt cã prolationis vehementis ꝙ non poteſt percipi quando ſigni ficet mentis conceptũ vel affectũ. Ad ſecundã dr̃ ꝙ interiectio poteſt dupl'r conſiderari. aut q̃tũ ad mentis cõceptũ qui ſigni ficat̃ per ipm. aut q̃tũ ad mentis conceptũ. ſi primũ: ſic ſignifi cat nat̃aliter. ſi ſcđm: ſic ſignificat ad pl'm. Ad terciã dr̃ ꝙ inter iectio non deteriat nomẽ neq3 verbũ: neq3 vtrũq3. ſ3 affectus ꝑ ſe exprimitur ⁊ ꝑ interiectionẽ ſicut diſponibile noĩs et verbi. ❡Ad quartã dr̃ ꝙ priſ. interiectionẽ comprehẽdit quaſi hñtẽ ſimilẽ ſignificationem ſicut aduerbiũ et per ſe nullã habere ſi gnificationem. ſ3 tñ actor iſte ponit ipam eẽ partẽ. Ad quintã

dr ꝙ lȝ interiectio ſit vox incognita q̃tū ad mentis cōceptū: nō tn̄ ſimplr̄ ſȝ ſm quid: eſt tn̄ cognita naturaliter quantū ad mentis affectū quē ſignificat Sequitur textus.

¶ Interiectioni quot accidunt? vnum. quid?

¶ Querit̄ ꝯñter vtrū ſignificatio tm̄ accidat interiectiōi. Et arḡ primo ꝙ nō. qꝛ cōſtructio eſt accñs partiū orōnis: ⁊ interiectio hȝ ꝯſtrui: ergo ſequit̄ ꝙ ſibi ineſt cā cōſtructionis: ſȝ ſignificatio nō eſt cā cōſtructionis: ḡ ſeq̄t̄ ꝙ ei inſūt alia accñtia a ſignificatione. Secūdo ſic. ſpēs ineſt interiectioni: et tn̄ non enūerat̄. ḡ ⁊c. Tercio ſic. figura accidit interiectioni cū interiectio poſſit eſſe ſimplex: ergo eſt eius accñs. Quarto ſic. nos habemus interiectiones metū ſignātes: ḡ debemꝰ hēre interiectōes ſpem ſignificātes. Quinto ſic. doloꝛ pōt ſignificari naturalit̄. ḡ ſequit̄ ꝙ aliq̄d nomē pōt eē dolētis ſignificationis: et ꝑ ꝯñs idē erit interiectio cū noīe. ¶ Ad oppoſitū eſt donatus. Pro rñſione ſciendū ē pꝛīo ꝙ in aīa ſunt multotiens diuerſe paſſiones et qualitates afficientes ſiue affligentes aīam: ſic̄ timoꝛ / ſtupoꝛ / gaudiū et leticia. interiectiones aūt non ſignificāt qualitates iſtas ſed iſte qualitates ponūt̄ cā oꝛdinandi vel afficiendi aīam: interiectiones autē ſm modū ſignificant. qualitas per iram mentē afficit. et ſic ptȝ ꝙ interiectio ſignificat ꝑ modū affuctiōis ſiue ꝑ modū afficiētis mentē. Etiā patet ꝙ interiectio ꝓpꝛietatē actus v̈balis non ſignificat: ſȝ ſignificat ꝑ modū qualitat; realis q̄ afficit mentē. et ꝓ ſignificato hȝ modū affligentis. et ille eſt eius tanq̄ȝ modus foꝛalis: ſȝ cū adiūgit̄ mentē cōplectit̄ eiꝰ modus materialis. ¶ Sciendum ſcd̄o ꝙ interiectiones nō ſūt plene neq̄ȝ ꝑfecte loq̄le nec poſſunt bene et eque ſcribi ſicut alie voces. et cā eſt. qꝛ q̄n aīa afficit̄ ꝑ gaudiū vel ſtupoꝛē vl̄ huiuſmodi ipſa valde ſubito vult exp̄mere modū afficiendi quē hȝ et cū ſtupoꝛe / vel doloꝛe / vel hmōi. et ideo valde ſubito ꝓfert tales voces et pꝛopter illū modū ſubitū ꝓlationis intellectus ſcribentis nō pōt diſcernere de lr̄is et ſyllabis et huiuſmodi vocibꝰ. Vn̄ dicit actoꝛ modoꝝ ſig. ꝙ motus ſubitus eſt rōis diminutiuus. qꝛ ratio nō pōt deliberate cognoſcere partes q̄ ſubito ꝓferūt̄. ⁊ ſic pȝ ꝙ interiectiones in plr̄ibus ſunt monoſillabe. qꝛ aīa bꝛeuius per ſyllabas pōt expꝛimere affectionē ſuā q̄ȝ per dictiones pluriū ſyllabaꝝ. Etiā in interiectione et in cōſtructione inỉectionis debēt ꝯſimilari modus afficient; ex ꝑte interiectionis et modus affligibilis ex parte dictionis cui ad=

iūgitur. Vñ ſignificare ꝑ modū afficientis in cōi eēntialis ē in teriectioni: ſ3 ſignificare ꝑ modū afficientis ſub rōne timorꝭ vl' motus vel gaudij. ⁊c. accidit ſibi. et ſm illā diuerſitatē ſignifi= cationū requirit diuerſis dictionibus adiūgi. ¶ Iſtis notatis ponitur cōcluſio rñſal'. Significatio ſolū accidit interiectioni: qđ pt3. q2 interiectiones ſūt cā vehementis ꝓlationis. et l3 mē tis conceptū ſignificēt: tñ ꝓpt' vehemētē ſignificationē eaꝝ vix poteſt intelligi aliqđ ſibi accidere ꝓpter ſignificationē q̄ ipſis ī mediate ineſt: ergo ſeq̄t' ꝙ ſignificatio ſolū īteriectioni accidit. ¶ Ad rōes. Ad p̄mā dr̄ ꝙ l3 cōſtructio cauſet' ab accñtib9 par tiū orōnis: tñ aliquib9 ꝑtib9 ſufficiūt pauciora a quibus cauſā tur et in alijs plā req̄rūt'. Vñ ſignificatio interiectionis ſufficit vt dicat ordinē ſube ad actū: ſm quē ꝑ appoſitionem aduenit ſibi. illa ḡ ſignificatio ſufficit ad cauſandū ꝯſtructionē interie= ctionis cū alijs ꝑtib9 orōnis. Ad ſcđam dr̄ ꝙ l3 ſpēs ſm dr̄iam accidat interiectioni: non tñ ſm oēs ſui drīas: et per hoc p3 ſo lutio tertie rōnis. Ad quartā dr̄ ꝙ interiectiones cauſant' ſ3 ꝙ virtus rōnalis ſuccūbit ſenſualitati. Spes vero eſt quedā vir= tus q̄ cauſat' ſm ꝙ virtus eſt predominans ſenſualitati: et ſic nō habemus interiectionem ſpem ſignificantem ſicut et metū. Ad quintā dr̄ ꝙ timor pōt dupl'r conſiderari. vno mō ꝑ modū hitus et quietis et ſic per nomē pōt ſignificari. alio mō ꝑ mođ affectus: et ſic per interiectionē ſignificat'. ¶ Et hec compen= dioſe per modū gloſe ſuper donatū dicta ſufficiant.

¶ Explicitunt queſtiuncule grāmaticales ſuper donatū mi= norem. Impreſſe rothomagi per Johannē burgeñ.

Inc 495

BIBLIOTHECA NACIONAL DE LISBOA

Iſto libro